

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1925 február 1.

30. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
Telefon szám: Kisodóhivatal 8-58. ; Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foucière-palota)

Az utolsó vasárnap

A választások előtt ez az utolsó vasárnap, az agitációnak és meditatációnak utolsó ünnepnapja. Egy hét múlva már az urnák előtt dönt el, hogy az ország megnyilatkozó akarata milyen ítéletet mond, ma még folyik az agitáció, folyik a meggyőzés munkája s érvényesülnek azok az eszközök, amelyekkel a mindenkorri hatalom mindenkorra biztosítani igyekszik hatalmát.

Az ország szervezete lázas most, a korteskedés mikróbái mérgezték meg fiatal testét. A láz a szervezet védekezése a mérgező anyagok ellen. A lázas hőemelkedés segíti a szervezetet az ellenmérgek kitenyésztéséhez, de maga a lázas hő is pusztítja a bacillusokat.

Talán ez a láz, amin most az ország átesik, szintén ilyen baktériumpusztító hatása lesz. Az ország, épen olyan fájdalmas, mint amilyen tagadhatatlan ez a tény, a politika baktériumának súlyos fertőzöttje. Ebben az országban, szinte a megalakulás első pillanatától kezdve állandó a kormányválság, mely nem is egyszer kormányzati válsággá, sőt alkotmányválsággá súlyosodott már. Ami erő, energia, munkakedv, invenció, kezdeményezés, koncepció, tehetség alkothatott volna az ország és a jövő érdekében, az mind a pártérdek szolgálatába szegődött s a pártok harcához szolgáltatta a municiót. Az ország hatalmas gazdagságának, kimeríthetetlen bőségének mégnem értett meg ez a tékozlás, de — egyszer elfogynak a legbőségesebb szénmezők is. Mi most éljük a fundamentum lerakásának idejét. Most rakjuk le azokat az alapokat, amelyekre a következő generáció ráépítheti szüzekre szóló munkáját. Az épület nagyságát, magasságát, a pillérek teherbíró képességét a fundamentum szilárdsága állapítja meg. A jövődönnek mi vagyunk térképrajzoló, mi vagyunk az utatörő, a honalapító első nemzedék. Lázasan, meghajszoltan, megerőltetett szív működéssel nem lehet ezt a *sub specie aeternitatis* munkát elvégezni.

Ennek az országnak nincs egyetlen polgára sem, aki ne áhítozna már a béke, a nyugalom, a munka korszaka után. Nincs senki, aki ne látná be, hogy egyetlen tékozlás egymás elleni harcban fecsérelni el azokat a pótolhatatlan javakat, amiket mind be kellene építeni a jövődönbe s amikkel egyedül lehet szilárdá és megingathatatlaná tenni az eljövendő történelem fundamentumát. A magyarság nem akart részese lenni annak a harcnak, ami az

ország belső berendezkedésének kérdésében egymás ellen állította az ország két felét. De nincs senki, aki a magyarságnál jobban kívánna, sőt sürgetné a testvérharc végét. A magyarság egyetlen problémáját sem oldja meg ez a harc, akarmelyik állapont győz is, a magyarság kívánságait nem fogja betölteni a győzelem. A magyarság csak békét akar s mindenképpen jobban akar békét. Mert most két ellenfél tűzvonalában fekszik s nemcsak a felelőtlen, az eltévedt golyók érik védtelen testét, az ő teste fogja fel az érveknél és harci eszközöknek egymás ellen küldött áradatát is.

Még egy hétig tart a verbuválás idegizgalmas munkája. Még egy hétig hánykolódik az ország lázas teste. A jövő vasárnap lesz a krízis. Akkor dönt el a betegség kimenetele s akkor dönt el a beteg sorsa is. A magyarságnak csak

egy kívánsága van, vasárnapra ne csak a korteskedésnek, a választási harcnak legyen vége, de legyen vége minden harcnak. Ez a vasárnap legyen a békekötés ünnepe. Nyilatkozzék meg szabadon, minden korlátozástól és minden megfélemlítéstől menten az ország akarata s a politikusok engedelmességedjenek az ország akaratának. Jöjjön el a nemzeti megbékülés ideje, felejthesse el mindenki a sérelmeket, amik rázúdultak, fenyegető kéz, fenyegető szó ne zavarhassa a béke uralmát és azokon a határokon belül, amiket a sors kegyelmével jelölt ki az SHS. királyságnak, elégedett, boldog, szorgalmas nép örüljön a meg nem háborított munka eredményének.

Van-e az országnak olyan polgára, aki nem helyeselné a béke programját s aki nem tapssal köszöntené a béke és megértés uralmát?

Az olaszországi szláv kisebbség vezére részvétét fejezte ki Kraftnak

Verekezés Davidovics zagrebi fogadtatásánál

Beogradból jelentik: A szombati napon feltűnően csendes volt a politikai élet. A miniszterek és pártvezérek közül sokan vidékre utaztak, hogy a választások előtti, utolsó vasárnapot — katolikus vidékeken a hétfőt is — felhasználják agitációra. A kormány a miniszterek távollétében nem tartott minisztertanácsot és *Pasics* miniszterelnök délután meg sem jelent hivatalában. A délelőtti folyaman *Trifunovics* és *Stojadinovics* miniszterekkel tanácskozott, akik részortkérdésekben tájékoztatták. Este a kormány valamennyi Beogradban időző tagja *Pasics* miniszterelnökkel az élén, valamint a politikai élet számos előkelősége megjelent az *udvari bítón*, amely első ebben az esztendőben. A megjelentek közt volt dr. *Spaho* és *Hrasnica*, a muzulmán-párt vezetői, akik a nap folyamán néhány ellenzéki politikussal folytattak megbeszéléseket.

Davidovics Zagrebban

Davidovics Ljuba, a demokrata párt elnöke szombaton Zagrebba utazott, ahol vasárnap részt vesz a demokrata-párt népgyűlésén és az ellenzék közös konferenciáján.

Zagrebban *Davidovicsot* nagy tömeg fogadta, amely — mikor elhagyta az állomás épületét, lelkes ovációban részesítette. A megjelent *Pribicevics*-pártiak *elmentületést* rendeztek, miközben a tömegben verekezés támadt, úgy hogy a rendőrség beleavatkozott és szétoszlatta a tüntetőket. A

verekezésben egy *Pribicevics*-párti könnyebben megsebesült.

Az olaszországi szlávok vezérének részvétnyilatkozata dr. Krafthoz

Kraft dr. állapota az ideérkező hírek szerint állandóan javul. A szívagi eset kiüföldön is nagy port vert föl és a megtámadott német-párti vezért sokan felkeresték részvétnyilatkozattal Németországból, Ausztriából és Romániából. Rendkívül érdekes az a level, amelyet az olaszországi szlávok vezére dr. *Viljan* intézett dr. *Kraft*hoz.

A levélben *Viljan* azt írja, hogy a *Kraft* ellen intézett támadás az olaszországi szláv kisebbséget rendkívül kínosan érintette és a maga részéről is nagyon sajnálja, hogy a támadás megtörtént. Anélkül, hogy közelebbről érdeklődött volna az eset körülményeiről, kötelességének tartja a legmelegebb szimpátiájáról biztositani *Kraftot* és a legélesebben elítélni mindazokat, akik akár közvetve, akár közvetlenül részesei az elkövetett bűntettben. Reméli, — írja — hogy minden becsületes jugoszláv osztály fogja véleményét.

A Hrvat rendkívüli kiadása a választási előkészületekről

Zagreből jelentik: A Hrvat rendkívüli kiadásban közli a horvát szavazóknak szóló választási utasításokat. Emellett a kiadvány a többi ellenzéki pártokról a következőképpen emlékeztet meg: *Davidovics* a népszuverénitás, a parlamentáris kormányzás, tisztességes közigaz-

gatás és nemzeti megegyezés politikáját jelenti. Ez a mostani és jövőbeni parlamenti többség közös alapja. *Spaho* az autonómiaért és igaz jogegyenlőségért való harcot jelenti. *Korosec* az autonómiaért a föderalizmushoz való átmenet. *Radics* a föderalista parasztlátnak az emberi jog és köztársasági szabadság alapján való kiépítését jelenti.

Ezt a felsorolást úgy magyarázzák, hogy az ellenzéki pártok népszerűsítését szolgálja arra az esetre, ha a horvát parasztpárt szavazóurnáinak felállítását megakadályozzák. A Hrvat rendkívüli száma ezenkívül közli a radikálispartí Szamotprava, negyven év előtti megjelent cikkét, amelyben a radikálisok a választási terrorral való szembeszállásra buzdították a népet.

Tomljenovics volt horvát bánt megtámadták

Tomljenovics, volt horvát bánt, a *Davidovics*-párt jelöltjét a Susak melletti Krizmej községben a *Pribicevics*-pártiak a választógyűlésen megtámadták. *Tomljenovics* könnyebben megsebesült.

Az új albán kormány visszavonta a SHS állam ellen tett feljelentést

Beogradból jelentik: A kormány hivatalosan értesített arról, hogy *Achmet Zogu* bég albán koránnya visszavonta a Fan Noll-kormánynak az S. H. S. királyság ellen a Népszövetséghez benyújtott vádirátát. A Fan Noll-kormány, mint ismeretes, azzal vádolta az S. H. S. államot, hogy fegyveres csapatokkal támogatja az albániai felkelést, amelynek élén *Achmet Zogu* állott.

A király elnökölt az államvédelmi tanács ülésén

Az államvédelmi tanács hosszú szünet után pénteken újból összehült a királyi palotában. Az ülésen a király elnökölt és résztvettek *Pasics* miniszterelnök, *Ninesics* külügyminiszter, *Trifunovics* Dusan hadügyminiszter és *Pesics* Petár vezérkarifőnök. Az államvédelmi tanács ülésének tárgyról és a hozott határozatokról, mint rendesen, ezúttal sem szivárgott ki semmi a nyilvánosságra.

Letartóztatták Ferad Draga bégét

Beogradi politikai körökben rendkívül nagy feltűnést kelt *Ferad Draga* bég letartóztatása, amit az ellenzéki pártok ellen eddig alkalmazott intézkedések egyik legsúlyosabbikának tekintenek. *Ferad Draga* már eddigi működése alatt is többször a szemére vetették, hogy a *kasákhul tart fenn összeköttetést* és maga is kacsák volt. A parlamentben egy ízben *Ferad* bég erőlyesen visszautasította ezeket a vádakait. A Horvát nemzeti párt egyik legkimagaslóbb egyéniségét veszítette el letartóztatásával és a dzsemmer választási küzdelmélti küzdelemben is rendkívül meglehetősi az a körülmény, hogy a párt legerősebb szövetségese *Petrovics* Nasztáz választási agitációja elő is sok akadályt gördítenek a hatóságok

Igy a szkopliei kerületben elkobozták Petrovics Nasztáz választási plakátjait és röpcédulát.

Háborualatti magatartása miatt vádolják a dzsemjet letartóztatott vezérét

Feral Draga béget, a dzsemjet-párt vezetőjét, akit pénteken Szkopljében letartóztattak, szombaton át-kísérték Koszovszka-Mitrovicára, a járási főszolgabíróhoz. A dél-szerbiai törökök vezérét a hatóságok az osztrák megszállás alatt tanúsított magatartásáért vonják felelősségre, mert több feljelentés érkezett ellene, amelyek szerint részt vett a szerb lakosság üldözésében. A délszerbiai ellenzéki vezetőknek az a véleménye, hogy a letartóztatás kizárólag a választási előkészületekkel van kapcsolatban és alap-talannak tartják a vádat.

A letartóztatott szentai demokrata-jelölt

Miért tartóztatták le Popovics L. Milánt

Szentáról jelentik: Popovics L. Milán demokratapárti jelölt és társainak letartóztatásával kapcsolatban, amiről a Bácsmegeyi Napló már megemlékezett, Gyorgyevics Szlobodán főszolgabíró a következőképp nyilatkozott szentai munkatársunk előtt:

Popovics L. Milánnak és társainak letartóztatását azért rendelték el, mert a felvett jegyzőkönyvek tanúsága szerint Popovicsék több rendbeli erőszakoskodást követtek el. Így a szentai állomáson inzultáltak Stagliar Rudét, a szuboticei Nova Posta főszerkesztőjét, Kerész Bélát, a Nova Posta kiadóhivatalának vezetőjét Ada és Szentá között tetteleg bántalmazták és életveszélyesen megfenyegették. Molon Popovics L. Milán két társával elment Slavkovics Markó iskolaigazgatóhoz és a tanítás alatt szidalmazta Pribicsevics-párti állásfoglalása miatt.

A sas

Irtó: Rozványi Vilmos

A sas csöndes közönnyel uszik el a Naszál-hegy fölött.

Az emberek lent a földön nem is sejtik, hogy mennyire unja az állandó magasságokban száguldozást. Azokat ott lent elkábítja, hogy csak enni jár le a földre, egyébként minden idejét messze fölöttük tölti; percek alatt érkeznek meg távoli városok fölé; rohanó vonatokat vesz üldözőbe; pillanatok alatt beéri és elhagyja a pöfögve, szuszogva igyekvő, szorgalmas hajókat s nem kell egyebet tennie ahhoz, hogy csodálják, mint egyszerűen a világon lenni. Ha tetszik, egy nap alatt magára ámulathatja a földet az urali hegyeiktől a Pireneusokig és onthatja maga körül a rettegést és tisztelgetést, mint ahogyan egyetlen földi hatalom sem.

De ő maga nem tud erről a dicsőségről. Négy éve el a vidéken valami régi gyötrelmi miatt. A Naszál egyik elhagyott kőbányájának oldalán tanyázik. A penci lankák valamelyik pásztorja négy évvel ezelőtt leereszkedett a bányára nemerőre és a sas két fiókát őrző fészket leverte a szirtől.

Ez az emlék köti az emberhez! A gyilkosság után első hetekben nap-nap után lecsapott a pásztorra s megpróbálta leteríteni. Megmarcangozta, az egyik szemét ki is tarta tépni, de ennél többre nem jutott. Megverve, semmisülő érzésekkel visszahúzódott a magasságokba. Ettől kezdve csak nagyon ritkán ereszkedett le a lankákra s akkor is csöndes figyelemmel leskelődött az emberekre. Már nemcsak az egyetlen gyilkos pásztorra, hanem valamennyi emberre. Az egyikkel végezni akart, tehát mindnyáját izvekeztet ismerni, hogy azt az egyetlen végre kidönthesse közülük. A naszádi sas, így hívták az emberek. Ha megjelent fölöttük, azt üvöltözték. S rögtön utána még egy másik szót:

A főbíró bejelentése szerint öt magát is inzultáltak Popovicsék és a rendőrséget is megfenyegették, hogy vér fog folyni, ha a rendőrök erőszakot alkalmaznak ellenük. Arra is hivatkozik a főbíró, hogy Popovics L. Milán komitácsikat akart Martonosra vinni az ellenpártiak megfélemlítése végett.

Mindezek alapján rendelte el Gyorgyevics Szlobodán főszolgabíró a martonosi jegyzőnek, hogy Popo-

A becskerekai adóháboru

Felfüggesztett adókvető-bizottság

Becskekéről jelentik: A becskerekai vagyon-, jövedelmi- és hadinyereségadó kivetések körül támadt háboru egyes fázisairól megemlékezett már a »Bácsmegeyi Napló.« Megirtuk, hogy a régi bizottság felmentését és az új bizottság kinevezését formális aktusok előzte meg a bánáti kereskedelmi és inparkamara és a becskerekai pénzügyigazgatóság között, majd amikor az új bizottság megkezdte a tárgyalásokat, a bizottság előadója és a német párt egyik felsőbányai járási felöltie között nyílttérű vita keletkezett, amely kinos uccai incidenssel nyert befejezést. Ezze! azonban nem fejeződött be az adóháboru.

Mint legutóbb közöltük, néhány nappal ezelőtt az a hír terjedt el Beeskereken, hogy az adókvető bizottságot a pénzügyminiszter felfüggesztette és a régi adókvetőket ismerte el érvényeseknek. Eremin Ozren becskerekai pénzügyigazgató ezt a hírt — éppen a Bácsmegeyi Napló hasábjain — megcáfolta és kijelentette, hogy erre vonatkozólag semmiféle rendelkezést sem kapott.

A nyilatkozat megjelenése óta azonban a helyzet lényegesen megváltozott. Kiderült ugyanis, hogy az adókvető bizottság felfüggesztésének híre a kormányhoz legközelebb álló becskerekai pártkörökből ered és igen komoly alapja van. A helyzet ugyanis az, hogy a hivatalos kormánylista ellenfelei az utóbbi napok-

vicsot és társait tartóztassa le és helyezze el a rendőrszobában a főszolgabíró megérkezéséig. Gyorgyevics főbíró 30-án reggel kezdte meg ebben az ügyben a kihallgatást, a melyek eredményeképp hat letartóztatottat szabadlábra helyezett, Popovics L. Milán és Zsivanovics Miodrag letartóztatását azonban fenn-tartotta. Popovicsot és Zsivanovicsot szombaton reggel átadták a szuboticeai ügyészségnek.

ban éppen az adósérelmek hangoztatásával üttek a kereskedők között sikeres agitációt és indítottak igen erős propagandát aziránt, hogy a kereskedők a hivatalos lista ellen joglajának állást. Ezt a propagandát volna hivatta ellensúlyozni az adókvető bizottság felfüggesztése és a régi — az adózók körében sokkal szimpatikusabb — bizottság kivetéseinek érvényesítése. Mindezekből tényként lehet megállapítani, hogy az illetékes tényezők Beogradban megtették a megfelelő lépéseket, hogy az adóháborut a kormány még a választások előtt likvidálja — a kereskedők kívánságainak figyelembevételével és ugyanezek a körök hangoztatják, hogy az adókvető bizottság felmentése Beogradban már elintézett dolog, csak a rendelet adminisztratív kézbesítése ké-sik legfőbb két-három napig. Szombaton Beeskereken egy újságközlemény nyomán elterjedt a hír, hogy az adókvető bizottság működésének felfüggesztéséről szóló rendelet már meg is érkezett. Illetékes helyről nyert értesülés szerint az erre vonatkozó rendelet még nem jött meg Beeskerekre, azonban biztosra veszik, hogy a bizottság működését tényleg felfüggesztik. Hogy azonban a régi bizottság által kivetett adók lépnek-e érvénybe, vagy egy harmadik bizottság fog-e adóztatni, arról nem lehet biztosat tudni.

A titokzatos vértócsa

Eltűnt Szentán egy kanizsai földbirtokos

Szentán a Tisza-parti Amerikaszálló lakói csütörtökön hajnalban — mint a Bácsmegeyi Napló is közölte — rémült segélykiáltásokra lettek figyelmesek. Többny, ruháikat magukra kapva, leszaladtak az uccára, hogy megtudják mi történt, az ucca azonban teljesen néptelen volt, csupán a szálló előtt piroslott egy vértócsa. A rendőrség megindította a nyomozást, de semmi oly nyomot nem talált, ami magyarázatul szolgált volna arra, hogy honnan keletkezett a vér. Az egyik szentai orvos bakteriológiai úton megvizsgálta a szálló előtti vértócsát, amelyről megállapította, hogy az libavér.

A rendőrség azonban ennek ellenére tovább folytatta a nyomozást, mert az az alapos gyanu merült fel, hogy a szálló előtt rablógyilkosság játszódott le. Pénteken ugyanis bejelentették a szentai rendőrségnek, hogy Kenyeres Pál kanizsai földbirtokos hófény Szentára utazott és azóta nyoma veszett. Kenyeres eltűnése, a vértócsa és a segélykiáltások között most összefüggést keres a rendőrség. Az a gyanu, hogy kirabolták a közismerten gazdag fiatal földbirtokost és sulyos sebet ejtve rajta, bedobták a szálló épületétől néhány méternyire folyó Tiszába. A rendőrség ismét kihallgatta az Amerikaszálló személyzetét, azonkívül a körülbelül száz méternyi távolságban levő hídőrséget is, akik valamennyien megerősítették előbbi vallomásukat, hogy a segélykiáltásokat tisztán hallották.

A titokzatos ügyben nagy apparátussal folyik a nyomozás. Amennyiben Kenyeres egy-két napon belül nem ad életjelet magáról, úgy a szentai rendőrség értesíteni fogja a tiszamenti községek rendőrhatalmait, hogy indítsanak nyomozást az iránt, nem-e vetette ki a Tisza a meggyilkolt földbirtokos holttestét.

— János, János!

A sást borzongó undor és bénító számalom fogta el. Megint földőre felmenekült az emberek látványra elől a néma magasba és örült, ha nem hallotta fel hangjukat sem.

Később gyanakodni kezdett, hogy fiókái pusztulása után csakhamar eltűnt társa is az értelmetlen ellenségeskedésnek esett áldozatul. Gyermekei és himje... Roppant társalanságát onnan alulról okozták.

Ez a gondolat újra feldühítette és visszavitte az emberek fölé.

Megint figyelte őket. Jó idő múlva meglátta, hogy nem mindnyájan egyformák. Két fajta van belőlük. Az egyiknek a lábára nagy tolgomolyok omlanak és szinte egészen elfedik. Ezek a fürgébbek és nem is annyira dühös idulataik. Kevesebbet csápolnak a kint okozó eszközökkel és folyton a hosszalábuakat be-cézik.

Egyszer aztán az egyik fürgé és jobbindulatu két szárnya között fiókát vett észre. Följuggott erre a felfedezésre. Valahogy rokonabbnak érezte az embert, mert annak is vannak kicsinyei. A fürgé és jobbindulatu ugranny tett a kicsinyével, mint ő — ott fenn a szirten. Megismerte az anyát és azon át az asszonyt az emberek között.

A pásztornak már sokszor megbocsátott, de mert mindig verekedni látta s így emlékezetbe idézte az ő fájdalmait is, a szenvedés dühe a sasban is allandósult.

És gyűlölt... Gyűlölt és megszületett benne az első emberi gondolat:

— Szemét személt!

Sokáig önmagától való underodásféléit érzett emíatt, s megint a hegvekre próbált menekülni. Sas akart lenni és nem ember.

Már nem sikerült. Tulsókat volt az emberek közelében és a gyűlölet mellé megtanulta a gyűlölet utját is, az indulathoz a tettet is.

És ettől kezdve izgatottan leste a

gyilkos életét.

— Az új embert kell elvenni tőle!... Lassan-lassan egészen emberivé épült ki benne a várakozó bosszu. Nem volt ugyan meggyőződve róla, hogy a gyermekét gyilkosra rablás sikerül, mert még nem látta az embert szeretni és úgy érezte, hogy akkor szenvedést sem lehet neki okozni.

Am most már mindegy volt.

A földikre való figyelés közben megnevelkedett gyűlöletét még egy gondolat tompította... »Ő mégsem fog akkora fájdalmat okozni, mint az ember, mert nemcsak megöli, hanem meg is eszi majd az emberfiókat. Nem fog szükségtelenül ölni.«

Várakozó haragjának új ünnepé volt, amikor észrevette, hogy ellensége és egy asszony sokat vannak együtt.

Ettől kezdve nyugodtabban vár.

És amikor új tavaszon a földi gyilkos és párja is fiókával a tökéletesen szárnya között jött fel a zöld lankákon, vad vigorgással röppült a fellegek fölé.

Onnan leselkedett nap-nap után.

Várt...

Egyszer aztán meglátta a fiókát egyedül vergődni, szüleitől távolabbra, egyik óriási sebben, amelyet az ember külön óriás körme hasított a föld hátán.

Leesapott.

Suhanása közben látta az embert létszembesett kiáltással rohanni a gyermek felé, mint ahogy akkor ő izvekeztet vissza szárnyatuzó, irtózatoss erőfeszítéssel, amikor az embert egy messzi másik hegy felől meglátta fia fészkenél.

Most ujjongott... Tudta, előbb ér le, minsem azok felkaphatnak előle a szákmányt. Előbb ér oda, úgy mint az ember — akkor!...

Gőzösen, magasra emelt fejjel libbent le a pólvára és szembefordult a feléje rohanókkal.

Férfi és nő ajkát egyszerre hagyta el a borzadt sikoltás:

— A naszádi sas!

És a sasnak újra lihetetlenül emberi

érezése született: örült, hogy felismerték és ő djalmaskodhatik.

A férfi megtorpan, az asszony térdre omlik.

Ez a váratlan, hirtelen megállás meglepi a félék közül lesuhant ellenfelet.

Riadtan figyel az embereket.

Önmagától való rettegés csillog a férfi tekintetén s nem is néz a gyermekre, csak rá, a rablókra, csak vele van dolga. Szinte nem is a gyermeket megmennteni, hanem őt legyőzni rohan ide.

Mint akkor, mint mindig. Ölni jött!...

A sas éles csőrét felhívja a keserű düli...

Ekkor téved tekintete az asszonyra. Az asszony nem őt nézi, hanem a gyermeket. Szemében a gyűlöletnek egyetlen szikrája sincs. Csak könyörgés, halálos, elesett sirás, amelyen a sas lelkében él azóta is egyfolytában. Két kinyújtott karia, egész lénye átvonaglik a reménytelen távolságon közte és a madár között, ráfonódik a gyermekre és roppant mozdíthatatlan sulyal a sas ragadó harmára.

És csak percek múlva, amikor a madár nem tud elmozdulni áldozatával, merül egymásba a két tekintet.

Kibogozhatatlan kérdések, titokzatos jelesek pattognak ide-oda világitó vilámváltakozásban. Szemben álló felek küzdölme egy darabig, ám valami összefoglaló egység két egymástól rettentő távra hullott életformában.

A sas körme meglazul, gyilkos szoritása elbénul. Minden idegensége megszűnik az asszonnyal szemben. És ekkor születik meg a legtrafánáltabb emberi érzése, az önvédelem legbizarrabb formája: a könyörület, az adakozás. Valami egybekapcsolta őt az asszonnyal: az élet zürzavaros életformáján túl egyetlen egy lélekforma: — a végtelen anyaság.

Felemelkedett áldozatáról. Percek alatt messze városok fölé suhant.

Aztán már csak ritkán ereszkedett alá a fellegek közül — embert nézni.

Sas akart maradni.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Angheliescu román kultuszminiszter, mint már jelentettük, törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé, az érettségi vizsga (baccalauratus) visszaállításáról. A javaslat két vizsgát állapít meg: az egyik a gimnázium felső osztályaiba való át lépésre, a másik a főiskola — egyetem — látogatására jogosít. Az utóbbinak előfeltétele, hogy a tanulónak a román nyelvből, irodalomból, történelemből és földrajzból megfelelő ismeretei legyenek. A törvényjavaslat értelmében ezeket a fő tárgyakat román nyelven kell letenni, a mellék tárgyakból: a latinból és matematikából viszont az iskola anyanyelvén lehet vizsgázni. Angheliescu javaslata, amely sérelmes rendelkezéseket tartalmaz a kisebbségi iskolákra nézve, arra készítette a kisebbségi iskolaügyek vezetőit, hogy bejelentésük tiltakozásukat a javaslat törvényes erőre lendítő emelése ellen. A napokban bizottság ment Bukarestbe, amelynek tagjai voltak: az erdélyi református egyházkerület részéről Nagy Károly püspök és Csorvácz Béla, a királyhágón túli református egyházkerület részéről Telegyi László, az erdélyi katolikus egyház részéről dr. Gyárfás Elemér, a szatmári püspökség részéről Pakots Károly püspök titkár, az unitárius egyház részéről pedig Boros György dr. püspök helyettes és Kovács Kálmán titkár. A bizottság felkereste Angheliescu minisztert és Brătianu miniszterelnököt, akiknek átnyújtották a kisebbségi egyházak memorandumát, amelyben hangsúlyozták, hogy az új iskolatörvény a kisebbségi tanulókat csaknem teljesen elzárja a vizsga letételének lehetőségéről. A miniszterelnöknél tett látogatás után a bizottság a királyi udvarba ment és a kabinetirodának is benyújtotta a memorandumot azzal a kéréssel, hogy terjeszse Ferdinánd király elé.

*

Romániában is igen gyakori eset, hogy az agrárreform után földhöz jutott regáti román földművesek eladják vagy bérbeadják birtokaikat. A román kormány, hogy ezeket az anomáliákat megszüntesse, most elhatározta, hogy sürgősen törvényjavaslatot készít, amellyel eltölti a kisajátítás útján nyert földek eladását. A törvény értelmében az agrárreform során nyert földeket a teljes megváltási ár lefizetése után öt évnél előbb nem lehet eladni. Az államnak ezen kívül a törvény megadja az elővételi jogot, amelynek értelmében a földterületeket visszaválthatja, hogy a vidéki mezőgazdasági munkásoknak bocsássa rendelkezésükre.

*

A kolozsvári magyar színészek bukaresti vendégszereléséről nyilatkozott az erdélyi lapoknak Janovics igazgató, aki elmondotta, hogy a magyar színészek jelentős és felbecsülhetetlen értékű misztériót teljesítettek, amikor felkeresték Bukarestet. »Nagy erkölcsi sikert jelent számunkra — mondotta —, hogy a Teatrul Popular igazgatósága hosszú, két-hónapos vendégszerelésre hívott meg bennünket, amely márciustól májusig tartana. És az is a siker jelenti, hogy egy előkelő impresszárió le akarja kötni a kolozsvári Magyar Színház operettanszámblóját a nyárra egyhónapi vendégszerelésre.«

*

A magyar tanítókra Erdélyben is elkövetkezett a csalódások és megpróbáltatások ideje. Azok a kisebbségi tanítók, akik az impériumcsere után Erdélyben maradtak, esküt tettek és román iskolában szolgálatot vállaltak, egy pár kivételével, megkapták a kormány elismerő méltánylását. Háromszékvármegyében több állami magyar tanítót értesített a kultuszminiszter, hogy mintán román nyelvű vizsgájuk nem sikerült, 925 január 1-től kezdve megszűntek a

tanítótestület tagjai lenni. Mászovály ezeket a tanítókat, akik bármennyi idő óta és bármily lelkiismeretesen szolgáltak is, minden fizetés, nyugdíj vagy végkielégítés nélkül elcsapták. A miniszternek ez az intézkedése — írják az erdélyi magyar lapok — nem csak embertelen, hanem törvénytelen is. Az 1924 szeptember 1-én életbe lépett új népoktatási törvény szerint a tanítóknak jo-

guk van, hogy a sikertelen vizsga után egy éven belül újabb vizsgára álljanak; a törvény szerint időközben el sem bocsáthatók a tanítók. Az eljárás kegyetlenségét és méltatlanságát fokozza az, hogy öt hónappal a román vizsga után közlik ezt az eredményt azonnali statáriális rendelkezéssel — és éppen a legzordabb télidőben, amikor a tanító anyagi gondjai a legsúlyosabbak.

A francia kormány közlése a háború okmányait

Egyiptom függetlensége a francia kamara előtt

Párisból jelentik: A kamara szombat délelőtti ülésén folytatta a külügyi költségvetés részletes tárgyalását. A vita során a szociáldemokrata **Blum** azt követelte, hogy a kormány a hadiokmányokat tegye közzé, különösen pedig azokat hozza nyilvánosságra, amelyek a szövetséges hatalmakra vonatkoznak. **Herriot** miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a kormány tanulmányozni fogja a kényes kérdést és amennyiben az ország érdekei megengedik, a hadiokmányok egy nagy részét könyvekben is közzéteszi.

Berton kommunista képviselő Egyiptom függetlenségének angol részről történt megértését tette szóvá. Anglia — mondotta — a nemzetközi jog ellenére durván belegázolt Egyiptom függetlenségébe, olyan hatalmi jogokat követelve, amelyek nem illetik meg. **Herriot** miniszterelnök azt válaszolta, hogy Egyiptom függetlensége azon a szerződésen nyugszik, amelyet Anglia kötött Franciaországgal. A szerződést Franciaország nem sérthette meg, arra viszont nincs joga, hogy a másik szövetséges hatalmat e tekintetben ellenőrizze.

A NUMERUS CLAUSUS ALKONYA

A MAGYAR KORMÁNY TÖRVÉNYJAVASLATOT NYUJT BE A NUMERUS CLAUSUS ELTÖRLÉSÉRŐL

Budapestről jelentik: A numerus clausus törvény eltörlése a politikai körök véleménye szerint küszöbön áll. A költségvetési vitának igen érdekes jelensége volt, hogy a kormányparti felszólalók egymásután és többször igen éles hangon foglaltak állást a numerus clausus ellen. Sokan már azt hitték, hogy a párt körében megnyilvánuló hangulatot konkrét tények is követni fogják és egységessé válnak. A kormánytámogató részről a költségvetési vita során határozati javaslatot fogtak benyújtani a numerus clausus eltörléséről. Legutóbb már olyan hírek terjedtek el a nemzetgyűlés folyosóján, hogy ezt a határozati javaslatot a kormányhoz közelálló liberális képviselők valamelyike — **Ugron Gábor** vagy **Rassay Károly** — fogja előterjeszteni. Ez a hír azonban nem felel meg a valóságnak: a liberális képviselők közül senki sem terjeszt elő ilyen határozati javaslatot, mi-

után a helyzetet még nem látnak erre érettnak és egyáltalán nem látnak biztosítottak a többséget.

A liberális képviselők azonban tudni vélik, hogy a kormány a költségvetés tárgyalása után egyszakaszos törvényjavaslatot fog benyújtani a numerus clausus törvény visszavonásáról. Állítólag úgy gróf **Bethlen** István miniszterelnökben, mint gróf **Klebsberg** Kunó kultuszminiszterben megvan erre a hajlandóság és habár a dolog még nem tekinthető véglegesnek, a szabadelvű képviselők biznak benne, hogy a kormány valóban el fogja szánni magát a legközelebbi jövőben erre a nagyfontosságú lépésre.

Még egy érdekes és fontos törvényjavaslat előterjesztését várják közvetlenül a költségvetés tárgyalása után következő időkben. Ez a javaslat szintén egyetlen szakaszból állana és kiegészítése lenne a már elfogadott fővárosi törvénynek.

Kísérlet a francia baloldali blokk felrobbantására

Herriot a jobboldali befolyására támadta a német militarizmust

Párisból jelentik: Még mindig nagy érdeklődéssel tárgyalják **Herriot** szerdai beszédét, főleg azt a részét, amely hevesen nekitámadt a német militarizmusnak. Politikai körökben az a benyomás, hogy itt egy nagyarányú kísérletről van szó, amelynek célja az lett volna, hogy a baloldali blokkot felrobbantsák.

Herriot-t látszólag jóindulatú tanácsadók környékezték meg s azt hitték el vele, hogy a német militarizmus elleni támadás igen megerősítene a demokraták állását és teljesen kihúzná a talajt a nacionalisták lába alól. Ezek a tanácsadók a kormányt támogató többség jobbszárnyából kerültek ki, főleg a **Loucheur**-csoportból, amely magát liberális baloldallal nevezi.

Ez a csoport támogatja ugyan a **Herriot**-kormányt, de sokkal szívesebben támogatna egy **Briand-Loucheur**-kormányt. Jellemző, hogy a kamarában **Loucheur** indítványozta, hogy **Herriot** beszédét plakatirozzák ki.

A szenátus baloldali demokrata pártjában egyébként szakadás állott be. A pénteki pártgyűlésen a fontosabb bizottságokba ejtették meg a jelöléseket s ezek körül támadtak az összetűzések. A demokrata baloldali pártkötelékéből, amely tudvalevőleg a radikális szocialista pártból vált ki annak idején, a jelölések miatt három képviselő kilépett, nevezetesen **Broard** szenátor, akinek szemére vetették, hogy a szenátusban a vatikáni nagykövetség fentartása

mellett szavazott. Ezért a bűnéért nem jelölték a tengerészeti bizottságba és **Broard** emiatt hétet fordított a pártnak.

Broard ezentúl a szenátusban pártunkivüli lesz. A második kilépő **Taufflieb** tábornok, az ismert szenátor, aki ezelőtt a köztársasági uniónak volt tagja, most pedig a radikális demokraták uniójához csatlakozik. A harmadik szenátor a republikánus unióhoz pártolt át. Ilyen körülmények között a demokrata baloldal sulya a szenátusban jelentősen gyengébb lett.

Panama

a romániai hadirepülőgépekkel

Titkos ülésen tárgyalta az ügyet a bukaresti kamara

Bukarestből jelentik: A román kamara titkos ülésén, a román hadsereg számára Angliában rendelt repülőgépek szállítása körül elkövetett visszaélések voltak a tárgyalás anyaga. Az ellenzék szónokai kifejtették, hogy a repülőgépek nem felelnek meg rendeltetésüknek, igen drágák is voltak; úgy látszik, a szállítás mögött igen magas állású és nagybefolyású személynégek lappang, aki ragaszkodott ahhoz, hogy emel az angol cégnek kell a repülőgépeket megrendelni. Ezért is történt, hogy a hadügyminiszter az interpelláció tárgyalására titkos ülés elrendelését kérte.

A román kormány minden erejét latbaveti annak megakadályozására, hogy a titkos ülésen történetekről valami is a nyilvánosság elé kerüljön. A **Dimincuta** és az **Adevéru** bizonyos célzásokat tettek a titkos ülés tárgyalásaira, mire a kormány erős represszáliákat rendelt el a két lap ellen. Mind a két lap tudósítójának megtiltották a kamara épületébe való belépést.

Németország

magyar-osztrák-román restitúciós tárgyalásokat készít elő

Német jegyzék a román kormányhoz

Berlinből jelentik: A német kormány régóta igyekszik Románia háborúból eredő igényei tekintetében meg egyezésre jutni Romániával. A párisi német nagykövetség nemrégiben tárgyalt is ez ügyben **Brătianu** román pénzügyminiszterrel a szövetséges pénzügyminiszterek párisi konferenciája alkalmával. Ez ügyben most Németország jegyzéket nyújtott át Romániának.

A jegyzék szerint Németország hajlandó a kérdés végleges szabályozására. A központi hatalmak által kibocsátott és a Banca Generale által beváltott 1 1/2 millió aranymárka valorizált beváltására azonban nem hajlandó, mintha ennek a tételnek a kiűzetésére a versaillesi békeszerződés értelmében nem kötelezhető. Ez ugyanis említve sincs a versaillesi békeszerződésben. A német kormány reméli azonban, hogy a restitúciós tárgyalások, amelyek már régóta folynak és meglehetősen előrehaladt állapotban vannak, kielégítő eredményre fognak vezetni. Ebben az ügyben Magyarországgal és Ausztriával egyetértőleg lesznek majd tárgyalások a román restitúcióról.

A német jegyzék hangsúlyozza, hogy a német kormány csak a Dawes-tervezet alapján teljesítendő fizetések mértékéig teljesíthet annuitásokra fizetéseket, minthogy ezen túlmenő igények Németországgal szemben semmiképpen sem támaszthatók.

A román ellenzék feladta a passzivitást

Avarescu és Maniu kibékültek a kormánnyal

Bukarestből jelentik: A most megindult parlamenti kampány meglepetéssel kezdődött: az Avarescu-párt és a nemzeti pártiak abbahagyták a passzivitást és hajlandóságukat fejezték ki, hogy résztvesznek a parlament munkájában. Politikai körökben azt beszélik, hogy Avarescu azért volt kapható az ellenzéki liberális párttal való együttműködésre, mivel Bratianu miniszterelnök ígéretet tett neki, hogy távozása esetén őt fogja utódjául ajánlani az uralkodónak. Maniu pedig azért hagyta abba az elszánt ellenzékieskedést, mert Jorgával történt fuziója szíves fogadtatásra talált a királynál és kilátásai erősödtek.

A parlament ülését megelőzően Bratianu pártjának vezető tagjai előtt ismertette az új ülészak programját. A miniszterelnök felsorolta a kormányzat érdemeit és hivatkozott többek között arra is, hogy a liberális-párt teljes rendet teremtett. Ennél a mondatnál Gabrovicanu képviselő félbeszakította a miniszterelnököt és kemény hangon kifogásolta, hogy a visszaéléseket a kormány nem torolja meg erővel. Így például a brassói vasutigazgatóságnál az egyik igazgatóra panamákat bizonyítottak rá és ennek ellenére meghagyták állásában.

Bratianu azzal hallgattatta el az ellenzékieskedő képviselőt, hogy az egyes hatóságok ítéletét a kormánynak nincs joga befolyásolni.

Küzdelem

**a bulgáriai kommunisták ellen
Kézigránátokkal és revolverrel harcolnak a rendőrök ellen**

Szófából jelentik: A politikai ellentétek az utóbbi időben ismét kieleződtek Bulgáriában. A háború befejezése óta a kommunisták erősen kihasználják a bolgár nép nagy nyomorát és agitációjuk különösen az agrárszocialista földművelőnép körében talál hálás talajra.

Néhány nappal ezelőtt hosszas kutatás után nyomára jött a rendőrség, hogy az országot Szófiából árasztják el kommunista iratokkal és besugár alapján megtudta a nyomdát is, ahol a röpíratok készülnek. A Macedonia-körut 14. számú házban, a pincében volt berendezve a nyomda, amelyet a rendőrök felnyitottak, de alig tettek néhány lépést a lépcsőn, revolverlövésük fogadták őket. A rendőrök visszahúzódtak, mire egy kis idő múlva három ember futott ki a pincéből az utcára. Védekezésül kézigránátokat hajítottak el s mikor a rendőrök utánuk eredtek, több ízben sortűzet oltak rájuk. A menekülők beszorultak egy másik házba, ahol a rendőrség ártalmatlanná tette őket. Közben a rendőrség másik osztaga átkutatta a nyomdát, ahol több pokolgépet, tíz kiló robbanóanyagot, több pisztolyt, kézigránátot és egyéb fegyvert találtak. A pincében egy holttestre is akadtak s azok kivül egy munkászubonyba öltözött férfit is elfogtak, aki azt állítja, hogy társát a rendőrség lövései terítették le. A nyomdában több kocsihoz való szállításra kész kommunista-nyomatványt foglaltak le.

Egy nappal a nyomdai harc előtt ugyancsak nagy küzdelem áramlott fel két veszedelmes anarchista, akik régóta megfigyelés alatt álltak s mikor az utcán el akarták őket fogni, bemenekeültek egy házba s ott a padlástól át háztetőről-háztetőre vadoroltak, míg végre a külvárosi uca egyik emeletes házában padlástól eljötték. A rendőrség a szűk feljárón nem közelíthette meg őket, mert valahányszor a lépcsőn megpróbáltak a padlásra bemenni, revolverlövésük fogadták a rendőröket. A

rendőrség is fegyverét használta, a két anarchista órákon át lövöldözött a padlásablakokból a házat körülvevő rendőrökre. Végre is nagyszámu csendőrt vezényeltek ki, a lakásokat kiürítették, megjelent a tűzoltóság és a háztetőt három helyen felgyújtotta. Jó másfél-órán át égött a ház, akkor fogtak neki az oltásnak és az üszkösödő gerendák kö-

zött megtalálták a két anarchista megszenesedett holttestét. Az egyik Dekov, tirnovói anarchista, akit többszörös gyilkosság miatt köröztek, a másik pedig Nejet nevű, aki 10 nappal ezelőtt meggyilkolta Stefanov rendőrtisztet. Mialatt a háztetőt égött, több robbanástörténet a padlástól, az ott elhajgált bombák robbantak fel.

Létrejött a megegyezés a jugoszláv-magyar tarifakérdésben

A jugoszláv delegáció hivatalos kommunikéje

Beogradból jelentik: A jugoszláv és magyar megbízottak szombaton folytatták tanácskozásukat a vasúti tarifák kérdéséről. A három nappal ezelőtt újból megindult tárgyalások kedvezően haladnak és az elvi kérdésekben a két bizottság közt már létre is jött az elvi megegyezés azoknak az instrukcióknak alapján, amelyeket a két állam megbízottai a konferencia szünete alatt kormányaiktól kaptak. A most létrejött elvi megállapodások alapján a delegátusok most már a részletek tárgyalására térnek át és pár napon belül véget érnek a tárgyalások.

A tanácskozásokról a jugoszláv delegáció szombaton a következő kommunikékat adta ki:

A vasúti tarifális kérdésekről naponta folynak a magyar delegátusokkal tárgyalások Avramovicnak, a közlekedésügyi miniszter helyettesének elnöklété mellett. A tárgyalások a jugoszláv és magyar delegátusok közt kedvezően haladnak és a két bizottság az eddig létrejött elvi megegyezés alapján a tarifális kérdésekben már a következő ülésükön megkezdheti a tárgyalást. A legközelebbi ülés február 3-án lesz.

PÉNZ KELL, NEM HÁLA! COOLIDGE RIDEGEN FOGADTA A FRANCIA NAGYKÖVETET

Washingtonból jelentik: Diplomáciai változások alkalmával a szokásos udvarias üdvözlő beszédektől eltérően valóságosan nyersen válaszolt Coolidge elnök az új francia nagykövet beszédére, mikor megbízólevelét átnyújtotta.

Daeschener francia nagykövet hosszabb beszédet mondott s abban megasztalta a francia és amerikai nép együttműködését s a végén azt a reményt fejezte ki, hogy ez az összetartás és ez a vállvetett munka arra fog irány-

nyulni, hogy kölcsönösen lerójják egymás iránt a hála adóját, másrészt az anyagi terheket.

Coolidge elnök válaszában rámutatott, hogy az Egyesült-Államok a maguk hálatartozását, amellyel az amerikai szabadságharc idejéből adósa Franciaországnak, már leróta, most azután mind a két állam kormányának őszinte megegyedésére fog szolgálni, ha azon fáradozhatnak, hogy miképpen történjen a pénzbeli adósságok leróvása.

Megingott a hausse az amerikai gabonatőzsdén

Megszűnt az áremelkedés, megkönnyebbül a világpiac

Newyorki szikratáviró jelentése szerint a hosszú idő óta tartó hausse után a pénteki tőzsdén megfordult az irányzat az Egyesült-Államok gabonapiacain. A vásárlási kedv eloszlott, ma már nem venni, hanem eladni akartak a látogatók. Ismeretes, hogy az amerikai gabonatőzsdéken a hausse-spekuláció rendkívül nagy méretet öltött, ami az egész világon mértéktelelenül megdrágította a gabonát. A nyugodtan és tárgyilagosan gondolkodó pénzügyi körök azonban tisztában voltak azzal, hogy a mesterségesen előidézett hausse sokáig nem tarthat és össze fog omlani. E felismerés határa alatt változott meg az irányzat, aminek messzemenő következményei lesznek az európai gabonapiacokra is. Ez azt jelenti, hogy az abnormálisan magas árak csökkenése várható. Az optimizmust azonban a fogyasztóknak mindenesetre kissé mérsékelniük kell, mert ma még az árak a megváltozott irányzat mellett is az eddigi színvonalon tartották magukat s a határidőzleteket az eddigi árfolyamokhoz kötötték. De ha a most fellépett változás csak kissé is tartós lesz, akkor a bész nem maradhat el.

Az amerikai piacokon az eddigi hausse jól szervezett konzern idézte elő. Most azonban az erős kezek elérkezettnek látták az időt, hogy angazsmánjaik egy részét realizálják és hasznát biztosítsanak, mert a buza ára ma már angnyira nőtt, hogy az importáló országok tartózkodtak a vásárlástól, sőt kötéseket stornióztak. Természetes, hogy az erős

kezek magukkal rántják a gyengébbeket Chicagóban, Newyorkban és Buenos Airesben és akiknek nincs elég erejük a kitartáshoz, bizonyára elvesztik a fejüket; korai volna azonban azt várnunk, hogy a gabonaárak az egész világon nagymértékben csökkenjenek, mert buzában valóban nincs elegendő készlet.

Köztudomású, hogy Oroszország, Németország, Lengyelország, sőt Románia is importra szorult és a termelő államok közül Középeurópában egyedül az SHS. királyságnak van exportra kerülő termésfelesége.

Hogy az amerikai piacok eseményei hogyan befolyásolják a jugoszláv piacot, arra vonatkozólag jóslásokba bocsátkozni nem lehet. De az árak mindig az exportparitás szerint alakulnak és így világos, hogy ha az Egyesült-Államokban 10—15 centtel olcsóbbodik a buza, ugyanannyival csökken az exportparitás és így a jugoszláv buza ára is.

Pánik a prágai gabonatőzsdén

Prágából jelentik: A gabonaárak rohamos emelkedése miatt pénteken óriási pánik tört ki a terménytőzsdén. A kormány elhatározta, hogy energikus rendszabályokat léptet életbe a további drágulás megállítására. A gabonavámokat ideiglenesen felfüggesztik, a vasúti tarifákat az élelmiszerszállításokra leszállítják, a felhalmozott élelmiszereket lefoglalják s az uszorosok és árdragítók ellen erőlyes rendszabályokat léptetnek életbe és amennyiben szüksége mutatkozik, be-

hozzák a maximális árakat. A nagy drágasági pánik ügyében szerdára összehívták a képviselőházat és a kormány nyilatkozni fog az életbeléptetett rendszabályokról. Hodzsa Milán földművelésügyi miniszter magához kérte a prágai terménytőzsdé megbízottait és kijelentette előttük, hogy a terménytőzsdén mutatkozó áremelkedés komoly akadály a drágaság ellen folytatott küzdelemnek. Arra kérte a tőzsdét, hogy mindenestre igyekezzen a felelősen elemek ár-felhajtó tevékenységét megrendszabályozni.

Csak hetven éven fölül magyar állampolgár

kap jugoszláv vízumot Budapesten

A budapesti jugoszláv követség újból beszűntette a vízum-kiadást

Budapestről jelentik: A legutóbbi időben örvendetesen megjavult a forgalom Magyarország és az SHS. királyság között. A budapesti jugoszláv követség, valamint a pécsi konzulátus minden nehézség nélkül adott magyar utlevélre vízumot. Legújában azonban ismét olyan nehézségek merültek fel, amelyek csaknem lehetetlenné teszik magyar állampolgárok részére a Jugoszláviába való utazást.

A „Pesti Napló” jelentése szerint a jugoszláv kormány elrendelte, hogy magyaroknak a budapesti jugoszláv követség utlevélét, illetve vízumot egyelőre nem adhat ki.

Az utlevélkiadás megszüntetését a jugoszláv követség nem okolja meg, hanem a jugoszláv belügyminisztériumra hivatkozik, mint amelytől előzetesen beutazási engedélyt kell kérni a jugoszláv területre utazni szándékozó magyar állampolgároknak. Ezt a beutazási engedélyt pedig egyelőre hetven éven alul senki nem kaphatja meg.

A jugoszláv kormány elrendelte tudvalevően még azt is, hogy vízummal felszerelt utlevéllel is kizárólag négy helyen lehet átlépni a magyar határt, mégpedig Kelebiánánál, Gyékényesenél, Murakeresztúrnál és Magyarbólynál. Igen gyakran megesik, hogy az czehtől az állomásoktól 50—60 kilométerre eső községekben valóságos körutazást kell tenni, amíg a határt át lehet lépni. Most azonban még ezeken a pontokon is magyar állampolgárok részére a határ átlépése lehetetlenné van téve.

A válópörös hölgy férjét letartóztatták

Hamis tanukkal akarta igazolni felesége hűtlenségét

Budapestről jelentik: Neumann Sándor aszói kereskedő válópörében felesége ellen hamis tanukat akart felvonultatni és milliók honoráriumokkal birt rá egyeseket arra, hogy a bíróság előtt azt vallják, hogy látták, amint a felesége házasságtörést követett el. Walter magándetektív leleplezte ezt a hamis tanúzásra való felbuzdírást és a feleség följelentésére vizsgálat indult meg a kereskedő, valamint Ludvig István huszonnyolc éves mérsárossegéd ellen, aki a hamis tanúk felhívásában neki segédkezett.

Az aszói csendőrség nyomozása során nagyon terhelő adatok merültek fel a kereskedő és a mérsárossegéd ellen. Ezek alapján a csendőrség még tegnap hamis tanúzásra való rábírást hivatalból üldözendő gyanúja miatt Neumann Sándort és Ludvig Istvánt letartóztatta és helyezte Szombaton a két letartóztatott embert bekísérték Budapestre, a pestvidéki ügyészség fogházába.

Szombaton kellett volna a gödöllői járásbírósnak a válópör ügyében a férfi által bejelentett tanukat kihallgatni, a koronatanu azonban nem jelenhetett meg, mert akkor már a hamis tanuskodás miatt utban volt a fogház felé.

Oroszország

keleti államszövetséget akar alakítani?

Románellenes tüntetések Oroszországban

Bukarestből jelentik: A *Lupta* című lap jelenti Párisból, hogy oroszországi léghivatalos helyről azt a javaslatot tették a román kormánynak, *bocsátkozzék a szovjetkormányval új tárgyalásokba.* Az új tárgyalások során Oroszország hajlandó volna Besszarábiáról lemondani és jelentékeny vámengedményeket is tenni az Odesszába irányuló átmeneti forgalomban, a mennyiben külön garancia-paktum létesülhetne Oroszország, Románia és Lengyelország között. A román kormány erre az ajánlatra azt felelte, hogy csak a szovjetkormány hivatalos ajánlatára bocsátkozik tárgyalásokba, de még akkor is tárgyaláson kívül állónak kell tekinteni Besszarábia területi hovatartozandóságának kérdését.

Némileg ellentmond ennek a hírnök az a párisi jelentés, amely szerint a *Chicago Tribune* párisi kiadásának rigai jelentése arról számol be, hogy Szovjetországban mindinkább megerősödik a románellenes hangulat és agitáció. Több városban tüntetések voltak, amelyek folyamán követelték, hogy Besszarábiát *ítszítsák meg a románoktól.* Egyes hírek szerint több orosz hadtestet szállítanak a Besszarábiai határ felé.

TINTA

•••

Előkelő kávéház

Hű, milyen előkelő ez a kávéház. Harminc centiméternyi hely választja el egymástól a vendégeket. Vágnivaló dohányfüstben szoronganak lejtőre terített asztaloknál, mely fölött ivilámpák vakítanak, csillárok lengenek üvegfürtjeikkel s a falba vágott, aranyfüstös tükrökben sokszorozódik a kép, a fény, úgy, hogy megbolondulhatsz, aztán szemgyulladást is kaphatsz. A láрма akkora, mint egy hajószerencsétlenségénél. De a cigánybanda, hogy a zajt fokozza s a kéjt végtelenségig csigázza, egyre sikong, jajgat, bög. Mindenki eszik-iszik. Ser-téskarajt, tokot, csokoládétortát fal olcsó porcellántányérról, tejszínhabot mereget bádognakállal, csempe pohárból szopogatja pezsgőjét.

Ki érzí jól magát ebben a kannibáli pompában, ki érezheti? Én inkább lennék egy népkonyhában, vagy egy menedékhelyen. De a jelenlevők arcán átszellemült öröm tükröződik. Ez az a tündérmennyország, az a gyönyörtanya, az a „nagy Élet”, mely facér boltossegédek által írt mozdramát perzselő képein látható s teljesen megfélel izlésüknek. Egy barbár kor mulat íttén, a ponyva imádója, az az elállatiasodott jelen, melyet tegnap még szent jövőnek neveztek. Mi lett belőle. Mi lett a kávéházból is, a mi kávéházunkból, barátom.

Igen, a miénk volt egykor. Emlekszel-e még uri szegénységére, könyelmes, kopott székeire, hajnalig tartó vitáira, arra a szellemi életre, mely itt szárnyat bontott, éhségünkre, melyet megcsalt a fekete, lusta szemlélődésünkre, mely többet ért két egyetemi tanfolyamnál? Annak idején váltig szapulták az irodalmi kávéházat, meg a kávéházi irodalmat. De nem volt igazuk, mert az utolsó husz évben erről az agorától többet ki minden, ami szép és magas, minden, ami több ennél a tengő életnél s

mlután meghalt az utolsó irodalmi pincér, meghalt az irodalom is.

Várj, most csinálók egy tréfát. Pincér, tintát. A pincér úgy tekint rám, mint arra, aki a koporsósüzlétben libamáját kér. Negyedóra múlva mégis elém tesz egy tintatartót. Fölmelem rézkupakját. Száraz, fekete moszat alszik a fenekén. Tíz év óta nem írtak itt se levelet, se semmit. Kutyanyelvük nincs? — kérdezem. A kérdezett végigmér, nyilván azt hiszi, hogy ugratom, nem tudja, hogy mi az a kutyanyelv, nem tudja, hogy hajdan rizmaszám állt a polcokon a

hosszukásra szeletelt kézirtpapír, a kávéház nyomtatott nevével, minden rendű és rangú költő ingyenes használatára. Vállat von, majd sértődötten megjegyzi, hogy csak marhanyelvvvel szolgálhat.

Nézd, most a tulajdonoshoz megy, ki a pénztár előtt örködik. Rólunk beszélnek. A kávé, jól öltözött fiatal ember, csodálkozva pillant ránk. Talán az jár a fejében, hogy elmebetegek vagyunk s teleolonozni kellene a mentőknek.

Jó lesz cihelődni, pajtás.

Kosztolányi Dezső

A magyar iskolák a Vajdaságban

Popovics György nyugalmazott tanügyi inspektor adatai a kisebbségi iskolázásról

A jugoszláviai magyarság kétharmad részének iskolái a szuboticei tanügyi inspektorátus felügyeleti körébe tartoznak. Az inspektorátus nyugalmazott vezetője, Popovics György távozása alkalmával beszámolt a vajdasági magyar iskolák helyzetéről. Adatait a kérdés közérdekű voltára való tekintettel az alábbiakban közöljük:

Két magyar nyelvű polgári iskolát szüntettek be: a szentait, amely a latin nyelvűek a gimnázium alsó osztályaiból való kiküszöbölése miatt vált fölöslegessé és a kikindait, amelynek bezárását az inspektor csupán az akkori zürzavaros időkkel indokolta. A noviverbászi polgári iskola német tannyelvű lett. A többi magyar polgári megmaradt, mint az államnivelvű intézet magyar tagozata. Mind a négy osztálya csak a szarakanizsai magyar polgárinak van meg, amelynek két első osztálya működik. Ugyancsak két első osztálya van a szuboticei magyar polgárinak is.

Az elemi iskolákra nézve Popovics György inspektor megállapítja, hogy csak egy községben zárták be a magyar tagozatot a magyar anyanyelvű tanulók csekély száma miatt. Egyébként az inspektor kimutatása szerint mindenütt megmaradt a magyar iskola, ott is, ahol a tanulók

száma nem éri el a törvényes minimumot. A magyar nyelvű tanulók létszámának történelmi és a háborús állapotokban gyökerei vannak. Mokrinban például 1918-ban 614 tanuló járt a szerb iskolába, 224 a magyar iskolába. A német iskola megnyitásával a magyar osztályok megszűntek, mert 30 magyar anyanyelvű tanuló sem jelentkezett az iskolába.

A szuboticei inspektorátus területén közel 19.000 tanuló jár magyar iskolába. (22—23 százalék az I. és II., 23—25 százalék a III. és IV., 7 százalék az V. és 3 százalék a VI. osztályba), az egész országban mintegy 30.000 magyar gyerek tanul anyanyelvén az elemi iskolákban.

A magyar tanítóknak való hiányt elismeri Popovics inspektor, azt is koncedálja, hogy voltak esetek, amikor csak magyarul tudó gyermekekhez csak szerbül tudó tanítót osztottak be, sőt azt sem vitatja el, hogy a zürzavaros időkben méltatlan elbocsátások is történtek, de hangsúlyozza, hogy általánosságban a magyar tanítókat meghagyják állásukban. A hibák és tulakadások orvoslására Popovics inspektor békés és termékeny célkitűzést kíván a meddőknek mondott sérelmi politika helyett.

Nagy földrengés Magyarországon

Miskolc és Eger környékén házak és kémények dőltek össze

Budapestről jelentik: Magyarországon egyes részeiben. Miskolc, Eger, Sátorajaihely környékén és Budapesten nagy földrengés volt szombaton reggel nyolc óra táiban. A földlökések különösen Eger környékén voltak erősek. Miskolcon reggel nyolc óra öt perckor érezték a földrengést, amely észak-déli irányban haladt. Több ház vakolata lehullott, a butorok megmozdultak a lakásokban. A földrengésszerű lökés érezhető volt *Diósgyőrben* is.

A földrengés a legnagyobb károkat Egerben és ennek környékén okozta. A városban több kémény és tűzfal bedőlt, a leomló kémények sok ház tetőzetét betörték. A falak sokhelyütt megrepedtek, a külvárosokban számos ház összeomlott. A Szechenyi-ucca mindkét oldalán megsérültek a házak. A járdák téglával és faltörmelékkel vannak tele. Az ósrégi minorita-templom egyik tornya eldőlt, a cisztercita-templom falai megrepedeztek. A főoltár fölött levő nagy teracotta-kereszt leomlott és az oltárt összerombolta. A gimnázium és a főreáliskola épülete is megsérült, a vasutállomás épületének valamennyi kéménye bedőlt, ami az épületben tetemes károkat okozott. A tisztviselő telepen csaknem minden ház megrongálódott. A Gerinc-uccában egy bedőlt ház egy asszonyt maga alá temetett.

akit csak hosszas fáradsággal lehetett súlyos sebeiivel a romok alól kimenteni. Emberéletben kár nem történt, de *nyolc ember súlyosan megsebesült.* Az anyagi kár Egerben meghaladja az egy milliárd koronát.

Nyolc óra 24 perckor Egerben és környékén újabb földlökéseket érezték, amelyek negyedórás időközökben megismétlődtek. Az erri melegvízforrások hőmérséklete a földrengés következtében *3 fokkal emelkedett.*

A földrengést *Andorlak, Kistálya és Verpelét* községekben is észlelték. A földlökések tulajdonképpen fészke Kistályán volt, ahol az uradalmi épületek mind megrongálódtak. A községben több ház beomlott.

Debrecenben, Miskolcon, Gyöngyösön, Sátorajaihelyen, Szerencsen és Szikszón reggel 8 órakor földrengés volt. Szikszón több kémény összedőlt. *Miskolcon és Sátorajaihelyen a földrengés a lakosság körében pánikot okozott; az emberek az utcára menekültek,* szerencsére azonban senki meg nem sebesült.

A földrengést reggel 8 óra után *Budapest több pontján is érezték.* A képek és függő butorok a falakon megmozdultak, az ajtók kinyitáltak, kár azonban nem történt.

A budapesti földrengést observa-

tóriumban a készülékek 8 óra 7 perckor jelezték a földrengést, amelynek maximális kilengése 22 milliméter volt. A készülék pontosan 7 percig jelezte a földlökéseket, amelyek olyan nagyarányúak, amilyenekre már évek óta nem volt példa.

Szakértők szerint a földrengés tektonikus eredetű és az *Alföld síklyedésével kapcsolatos.*

Törökországban

újra szigorították a szesztilalmat

Konstantinápolyból jelentik: A mostani kormányrendszernek, mikor uralomra jutott, tudvalevőleg az volt az egyik legsürgősebb eszelekedete, hogy egész Törökország területére betiltotta a szeszitalok élvezetét. 1924 nyarán a tráciai szőlőtermelők panaszai és tiltakozása következtében az alkoholtilalmat elvileg megszüntették, magát a szesz-kimérési rendeletet azonban csak annyiban enyhítették, hogy a városokban és községekben csak bizonyos megjelölt uccák üzleteiben szabad bort, pálinkát és sört árultani. Ujabbban az angolai kormány ismét megszigorította a tilalmat. A nemzetgyűlés határozata alapján ugyanis súlyos büntetés terhe mellett országsszerte tiltotta a pálinkafőzést, az ugynevezett rakí gyártását és árusítását. Ezenkívül törvényjavaslat készül, amely a sör kivételével mindenféle szesztartalmú ital élvezetét tiltja nyilvános vendéglőkben és kávéházakban szigorúan. A törvényjavaslat indokolása statisztikai adatokat közöl annak bizonyítására, hogy meennyire eljáratott Törökországban a bűnözés és milyen gyakoriak lettek az uccai veszekedések az alkoholtilalom enyhítése óta, hivatkozik továbbá Amerika, Finnország, Szovjetország példájára, amely államokban még sokkal szigorubb az alkoholtilalom.

Fedák Sári nagy sikere Bécsben

Az Antónia bemutatója

Bécsből jelentik: A Raimund Theaterben szombaton este mutatták be *Lengyel Menyhért Antónia* című darabját, *Fedák Sárral* a címszerepben. Az előadás ünnepi színezetű volt. Külön érdekessége volt, hogy Fedák Sári először lépett fel Bécsben prózai darabban. Jelen volt az egész bécsi író- és művészcivilizáció, többek között *Else Wolgemuth, Tilla Durieux, Luise Kartousch* és még sokan. A bécsi magyarok szinte teljes számmal megjelentek az előadáson.

Fedák Sári, amikor megjelent a színpadon, hatalmas tapsorkán fogadta. Toaletti jeleket és nyomban az első percben *általános vidámságot keltettek.* Főleg az utolsó felvonás, amelyet mindvégig nagy érdeklődés kísért s amelynek poenjét harsogó kacagással fogadták, *keltett nagy hatást.* A rendezés is teljesen a budapesti mintára alakult ki. Az első felvonás után Fedák Sári nyolcszor hívták a függöny elé.

A második felvonásban, ahol a bécsi Grand Hotel a szin; Fedák Sári mesés amerikai toalettiében valóságos elragadta a közönséget. Amikor pedig Fedák előbb egy francia sanzont, majd egy angol dalt énekelt, felugrott a tapsorkán. S még ez is fokozódott, amikor a művésznő magyarul énekelt egy dalt. *Partnere Kovácsy államtitkár* szerepében *Ludwig Lackner* volt, aki szintén nagy hatás mellett énekelt el egy magyar dalt. A színpad berendezésére is a pesti szolgált mintául. A felvonás után Fedáknak is Lengyel Menyhértnek is számtalanszor kellett megjelennie a függöny előtt. A harmadik felvonásban nem csökkent a hatás. Kendők lobogtatása és virágosó jelente az örösi siker hatását.

A házasságok nem az égből köttetnek

Látogatás a házasságközvetítőnél

A házasságközvetítőnek sokkal nagyobb praxisa van a nők terén, mint nekem, minden házasságközvetítő született lélekbuvár, tehát egyáltalán kellett szegényelni magam, hogy hozzáforduljak felvilágosításért. Szubotícán három házasságközvetítő is működik, köztük egy asszony is, de nekem a férfiakhoz mindig nagyobb bizalmam volt, tehát az ő boltjába állítottam be jó partiért. Mert egy nősülendő fiatalember, ha már elbukik, legalább drágán adja oda a szabadságát. Hát így történt.

Az előszobában hárman gubbasztottak, olyan lehangoltan, mintha egy fogorvosi rendelő lenne, nem is házasságközvetítő iroda, vagyis: ut a boldogság felé, avagy a menyország kapuja és a többi. Nem, itt egyáltalán nem voltak elérzékenyülve a paciensek. Az egyik, egy özvegy postamester, kijelentette, hogy csak vidékre nősül. A sárga kamánis gigerli ezt mondta:

— *Félmillió dincsin alul nimolé tragédia.*

A tragédia nyilván a házasságot jelentette. Sokkal tragikusabb volt az ifjú utazó, aki rettentően szegényelte magát, mintha csak valami illetlenséget készült volna elkövetni.

— *Én csak szerelemből nősülök* — hebegte — nem bírom az érdeklődéseket, de nálunk Kanizsán kibe legyen egy jobb fiatalember szerelmes? *Képtelenség!*

Aztán én is sorra kerültem.

— *Maga persze újságíró* — mondta a mester, mellette még megszólalhattam volna. Ilyen piszok kisvárosban mindenki ismeri az embert.

— *Na és egy szegény hírlapíró nem nősülhet meg?* — méltatlankodtam — a teremburáját — tettem még hozzá a nagyobb nyomtaték kedvéért.

— Szóval hozomány kell, — állapította meg ő. És finom ujjával végigsimítva arcát, így folytatta: — Az ön korában, kérem, az ember már túl van, ugy-e bár, azokon a számárságokon, a melyeket szerelemnek szokás mondani? — *Ojjé! . . .* — Intettem én büszkén.

— *Nagyon helyes!* — folytatta.

— *Nincs utdatosabb valami, kérem, mint egy szerelmes pactens.* Én ezekkel nem igen foglalkozom. Érzékenyek, kérem, válogatnak, nekik a hozomány mellett még *külkellem is kell*, kérem, de azért minden esetben van annyi eszük, hogy a külkellem egyedül nem elegendő nekik. Egyetlen olyan paciensem volt egész prakszisom alatt, kérem, aki hozomány nélkül is hajlandó volt házasságra lépni, de nagyon megjárta vele, mert az esküvő után néhány nappal a Schwarzer-be került szegény.

— *Megérdemelte!* — bólintottam.

— *Mint látom, ön igen értelmes ember,* — simította végig az arcát újból a modern Amor, majd elővett egy vas-kos albumot és lapozgatni kezdte. — Itt vannak az én nő ügyfeleim, kérem. De . . . ne értsen félre, kérem, mellette rátérnék a dolog meritumára, nagyon leköteleznie, ha . . . ha lenne szíves valamivel igazolni magát . . . ugyanis már több ízben megtörtént, hogy *női ügyfeleimet az én megkerülésemmel vette feleségül néhány ur*, akik csak tipnért fáradtak ide.

Esküre emeltem ujjam, mint özv. Pókalné, de ő undorral lejtett:

— *Hagyjuk a smoncákat, van dozsólása?*

Mintán igazoltam magam, megmutatta a kollekciót Csupa jóképű és nem jóképű nő, pontos tarifával. Minél csunyasabb a nő, annál magasabb a taksa, minél csinosabb a hölgy, annál alacsonyabb a tarifa. Hólabdarendszer szerint.

— *Szókét vagy barnát?* — kérdezte, akár egy pincér a káféban.

— *Szöke a zsánerom* — mondtam és nekiláttam válogatni. Egy sovány, magos, szöke nőben állapodtunk meg, husz éves, szeme kék, nyolc gimnáziumot végzett és kétszáz ezer dinár a hozományja.

— *Elveszi?* — kérdezte a bucsuzónál kététkedve a vén Amor.

— *Vegye el a jóisten* — mondtam távozóban és ezzel sietve betettem az ajtót.

Vasuti rablás kloroformmal

Kifosztottak egy kereskedőt a nyíregyházi gyorsvonaton

Debrecenből jelentik: Vakmerő vasúti rablásról kapott értesítést Nyíregyházáról a debreceni államrendőrség. A jelentés szerint péntek hajnalban a Szerencs felől Nyíregyháza felé haladó gyorsvonaton Klein Oszkár kereskedőt kloroformmal elaltatták és pénztárcáját több mint száz millió korona készpénzzel együtt elrabolták.

Csütörtökön éjszaka a szerencsi állomáson felszállt a Nyíregyháza felé induló vonatra Klein Oszkár tiszakarádi állatkereskedő. A kalauztól különkocsit kért s megbizta a kalauzt azzal, hogy Nyíregyházán keltse fel. A kalauz még látta, hogy a kereskedő bemegy a fülkéjébe, elfüggönyözi az ablakokat, leveszi kabátját és nyugodtan lefekszik a pamlagra. Amikor a gyorsvonat befutott Nyíregyháza állomására, a kalauz felnyitotta a lezárt fülke ajtaját, azonban hiába költögette: Klein Oszkár eszméletlenül, holtápadt arccal feküdt az ülésen. A kalauz nyomban értesítette a rendőrséget, amely a nyomozás folyamán megállapította, hogy Klein kloroformos rablótámadás áldozata. Klein kihallgatása alkalmával előadta, hogy százöt millió korona volt nála, amit a vakmerő tolvaj magával vitt. A tettes kilétéről azonban nem tudott felvilágosítást adni a kifosztott kereskedő. A nyomozás folvik.

A barnaruhás fantom

Az okkultizmus legújabb csodája

Az okkultista tanok rendkívül elszaporodott híveit néhány nap óta csodás tünemény foglalkoztatja. Max Kemmerich a híres angol okkultista ugyanis egy oly tüneményről számol be, amely eddig még nem fordult elő az okkultizmus világában. A hihetetlen tünemény az, hogy egy élő ember jelen meg többek előtt — fantom alakjában.

A történet hőse, Lidwick psychikus kutató — beszéli Kemmerich — meglátogatta orvos barátját, akinek szalonjában egy elegáns, barna kosztümöt viselő hölgyet látott a divánon ülve. A hölgy háttal volt feleje s így arcát nem láthatta. A kandalló tüze rózsás fényt kölcsönözött hajfürtének; egy könyv olvasásába volt elmélyedve. A látogató várta, hogy bemutassa s ezért pár lépést tett felé — ám *e pillanatban az alak eltűnt*. H. Lidwick meglepetve fordult a háziasszonyhoz:

— *Mi ez? Egy hölgy ült itt az imént, aki egyszerre eltűnt!*

A háziasszony almléködve nézett vendégére:

— *Egy hölgy? Nem volt itt senki!*

S úgy megütődött, felizgatódott e jelenségen, hogy Lidwick jobbnak látta tréfára fordítani a dolgot, mintha csak a szeme káprázott volna. Még bámulságosabb azonban, hogy *a tüneményt ugyanabban az időben a szobalány is látta.*

— *Eleinte azt hittem* — mondta a lány —, hogy urnóm ül a divánon s csodálkoztam, hogy barna kosztümöt visel, holott pár pillanattal előbb világoszöld ruha volt rajta. Az idegen hölgy előlem is hirtelen eltűnt!

Sőt, még egy harmadik tanu is akadt,

akinek az ismeretlen nő megjelent. Még pedig a család egy nőrokona, aki történetesen betegen feküdt az orvos lakásán.

— Egyszerre kinyílt az ajtó és belépett egy barnaruhás hölgy. Örömmel üdvözöltem, mert azt gondoltam, a háziasszony. Akkor láttam, hogy valami ismeretlen, s alig szóltam hozzá egy szót: már nem volt sehol. Csak azt vettem észre, hogy aranyzóke haja van...

Lidwick nem győzött töprengeni a csodás eseten, míg végre megkapta annak megfejtését, amit ő, az okkultista, különös örömmel üdvözölt. Nemsokára ugyanis megérkezett Sidneyből egy ifjú hölgy, akiben fölismerete a — barnaruhás hölgyet. A messze földről jött vendég azután a kérdezősködőknek elbeszélte, hogy odahaza, Ausztráliában, rendkívüli honvágy fogta el, nagyon szerette volna viszontlátni gyermekkori otthonát s azt oly elevenen, oly erősen maga elé képzelte, mintha csak ott volna. A férjének is gyakran említette:

— Szeretnék megint ott ülni a nagy kandalló mellett, mint leánykoromban...

Az okkultizmus hívei azt mondják, hogy itt a gondolat-összpontosítás esete forog fenn, amellyel a hölgy úgy hatott a távoli lelkekre, hogy azok is látták őt ott, ahová képzelte magát...

A Biccó válsága

Egy noviszadi kötszergyár fizetési zavarai

Noviszad kereskedelmi életének ismét meg van a maga kinos válsága. A háboru utáni konjunktúra egyik kivételesen szolidnak és megalapozottnak hitt alapítása, a legnagyobb noviszadi kötszergyár jutott súlyos természetű fizetési zavarok közé.

A kötszergyára Hirschbein Rezső 31 éves bécsi kereskedő alapította 1919-ben. A gyár előbb Tuzlán működött. Hirschbein a szakmájában kiváló szakember volt, aki előbb Londonban, később Bécsben volt alkalmazva. A tuzlai gyárat egy millió dinár kezdőtőkével alapította. A gyár *Balkan Intern Commercial Company* név alatt működött s Hirschbein egyik rokona, Weisler Rezső is nagyobb összeggel társul lépett a vállalathoz. Három évi működése alatt Hirschbein vállalata megerősödött s a cégtársak elhatározták, hogy az üzemet Noviszadra helyezik át. Az áthelyezés alkalmával Hirschbein új tőkét szerzett, egyik amerikai nagybátyja fektetett be az üzletbe 4000 dollárt s egy másik rokona *Borsodi Lajos* budapesti bankhivatalnok is nagyobb összeggel vette részal a vállalatban, a mely cégét *Biccó* kötszergyárra rövidítette.

A gyárnak a Zadružna Banka palotájában voltak az irodái s ugyanott volt Hirschbein lakása is.

Weisler 4 hónap előtt kivált a cégből, kivette tőkét s ez és a rossz üzleti viszonyok, továbbá a nagy adminisztrációs költség megrendítették a *Biccó*-t, noha jelentékeny külföldi cégek képviselője nagy lövedelmet biztosított neki.

Hirschbein, hogy pénzhez jusson, kénytelen volt négy millió dinár értékű áruaktárát a Zadružna Bankának kézi zálogul lekötni. A bank mintegy 850.000 dinár értékű váltót és számlakövetelést ki is fizetett a Biccó helyett, azonban ennél nagyobb hitelt nem akart nyújtani. Minthogy a hitelezők követelődtek, Hirschbein kijelentette, hogy elutazik, újabb tőkét szerezni. Ebben nem találtak semmi feltűnőt. Hirschbein elutazása után azonban kiderült, hogy az igazgató családját is magával vitte s hogy a lakás berendezést tárgyainak egy részét eladta.

Bár Hirschbein még január 27-iki kelttel Bécsből üzleti dispoziciókat adott s azt írta, hogy újabb tőkékért Londonba utazik, a hitelezők biztosítanl igyekeznek követeléseiket. A Zadružna Banka a kézi zálogként neki átadott áru-

raktárt birtokba vette, Hirschbein lakását és butorait is eladta s a többi hitelezők is igyekeznek biztosítékhöz jutni. Hirschbein tartozása körülbelül négy millió dinár. A jugoszláv piac aránylag csekély összeggel van érdekelve. Noviszadon Locker Vilmos cégnek 25, Farkas Mór és Krausz Ede cégeknek 30—30.000 dinár követelésük van, ezenkívül az oszljeki Hrvatska Tiskara követel 40.000 dinárt. Ezenkívül azonban jelentékeny banktartozása van a cégnek.

A rablógyilkos Lederer ügyét diszkréten kezeli a katonai ügyészség

Még a védője sem beszélhet vele

Budapestről jelentik: Lederer Gusztáv ügyét — mint ismeretes — teljesen elkülönítették felesége büntnyétől és a rablógyilkos csendőrszázados pörével a katonai igazságszolgáltatási hatóságok foglalkoznak. Tekintettel arra, hogy Lederer a hírhedt Prónay-különítmény legbenfentesebb tisztjei közé tartozott, aki, ha akar, sokat beszélhet olyan titkokról, melyeknek szellőztetése roppant kellemetlenül érintene befolyásos személyiségeket, szinte megdöbbentő diszkrécióval kezelik a katonai hatóságok ezt a rablógyilkosságot. Mindössze annyit közöltek a nyilvánossággal, hogy a csendőrgyűlészség nyomozása nagyjából véget ért és most a szakértői vélemények beérkezését várják, nevezetesen az orvosszakértői, vegyészszakértői és a katonai rajzoló szakértői véleményét. Ezek a jegyzőkönyvek öt-hat napon belül kerülnek a katonai törvényszékhez. A Lederer-ügy ilyenformán néhány hét múlva teljesen megéri a főtárgyalásra.

Dr. Kugel János ügyvéd, Lederer Gusztáv védője elmondotta, hogy őt Lederer védőjéül a csendőrgyűlészség szolgáltatta fel.

— *Én tudniillik tartalékos százados vagyok* — mondotta az ügyvéd — és így személyemben garanciát láttak arra, hogy mindenben a katonai perrendtartás által követelt diszkrécióhoz fogom magam tartani és vigvázni fogok, nehogy a nagy nyilvánosság valamiképpen bepillantást nyerhessen a Lederer-ügy aktáiba. Én természetesen mindent elkövetek Lederer Gusztáv érdekében, s a legnagyobb lelkiismeretességgel látom el a védelmet.

Elmondotta még a védő, hogy *noha több, mint egy hete kirendelt védője Lederer Gusztávnak, nem sikerült még védelemmel beszélni.*

Lederer főhadnagy egyébként előbb kerül bírál elé, mint a felesége. Hír szerint márciusban megtartják Lederer Gusztáv főhadnagy ellen a főtárgyalást a margitkörtűl katonai törvényszéken.

MORAVETZ

zeneműkereskedő
TIMISOARA

Románia zeneműközpontja

Minden megrendelést gyorsan és pontosan elintézik. — Jegyzékek ingyen. 372

E. SZECSI

PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legújabb arany Michel 1924—25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyűjtőknek válasszákot megkeresésre küldük. — Megvételre keresek használt jugoszláv bélyegket.

HIREK

Ady, a zseni

Irta: Ignotus

Halálának hetedik évfordulóján adjuk Ignotusnak ezt a gyönyörű írását

Ady Endre, hogy mindjárt és pontosan megmondjam, középső volt a három találkozás közül, ki életem eddigi során személyes ismerősöm, a zseni benyomását tette rám. Az első Pikler Gyula, — idestova harminc esztendeje belső barátom. Az utolsó, a pszichoanalitikus Freud professzor, kivel az utóbbi években három-négy, a társasági közli-cserélésen tulmő beszélgetésem volt. A középső volt, mondom, Ady Endre, kivel 1918 novemberében, tehát halála előtt négy hónappal beszéltem utoljára, s körülbelül tízéves rövid pályafutása alatt nem álltam tőle távol.

Igy kell ezt megállapítanom: óvatosan és mérlegelve a szót, — gondolatlanul volna a köztünk összeköttetését barátságának nevezni. Nem volt az s talán mindkettőnk természete tette, hogy nem is igen lehetett az. Nem mintha én, ki-nél tudatosabban senki sem látta a különbséget a magamfajtaim (mondjuk) tehetségesebb és felszereltebb ember s az Ady-fajta zseni között s kibem, bennem, vagy sohasem volt meg, vagy maganevelés erőjével rég elfojtódott az irigység és a féltékenység, mindazonáltal, még ily rangbeli különbség közt is, barátságot ne tudnék elképzelni. Hiszen éppen előbb említettem Pikler Gyulával való barátságomat. Am én olyan természetem vagyok, kibem nincs, vagy kevés szükségem van barátságra. Ady Endre pedig olyan természet volt, kinek közönség és kiszolgálás kellett és csakis ez. Nyolc-tíz évvel voltam nálánál idősebb, ki beérkezett voltomnak minden lehetőségét buzgón állítottam zsenijének szolgálatába, leküzdve magamban a lírikus természetét, ki alapján csakis önmaga iránt érdeklődik. Van egyptár olyan emberi tulajdonságom is, melyet Ady bizonyára tudott értékelni s ha összekérültünk s elbeszélgettünk egymással: talán nem mindig unatkozott. Én viszont, amennyire egyáltalán van bennem szeretet, sokban vonzódtam e zseni felé is, bátor emberhez s igyekeztem számára hasznos, igyekeztem elborulásában jó társasága lenni. Általában úgy tudom, jó lélekkel volt irántam, nem is illet volna, hogy ne legyen, felesleges fáradtság lett volna, mint bizonyára munkára tartogatott. Mindazonáltal nem volnék meglepetve, ha valamelyik napfényre kerülő levélben valami gyilkos legyintés találnék rólam, vagy ellenem.

Állandóan az az érzésem volt, az első perctől fogva, mikor a nagy szemű vidéki újságíró először udvariaskodott velem, pesti kritikussal és vezércikkíróval s mutatta tulzoltan a hálát, amiért értéket észre méltóztattam venni, hogy alapjában lenéz engem. Sajnos még ez sem mehetett kitüntetés, vagy kivétel-számba. Mivel, azt hiszem, alapjában önmagán kívül mindenkit lenézt. Ennek megállapításáért fészegetem egyáltalában a köztünk volt összeköttetés. Mert Adyról, mint a zseni típusáról kívánok itt egy-két szót írni s a vonás, mely a köztünk összekötő vonalokból kidered, tipikus a zsenire.

Tudniillik: a zseni a legritkább esetben jó ember. Tud, mint Goethe tudott néha, az lenni, de nem ez benne az uralkodó. Szeretet, hála, önzetlenség: mindezek a földről nézendő szép tulajdonságok a legkevésbé zseni sarkóvére illenek. A zseni vagy alázkodó szolgál, vagy kíméletlen zsarnok aszerint, hogy függ-e valakitől, vagy módjában van-e kihasználni valakit. A zsenire jellemző, ami Adyra volt jellemző, mikor már mint elismert nagy ember, megszállt Budapesten a Magyar Királysban: nem telt bele egy negyedóra s a hotel igazgatójától le a legkisebb kifutó fiúig minden teremtetett fogadóbeli lélek az ő megbízásával volt elfoglalva, neki, számára, miatta, kértőre, parancsából, kedvéért tért, járt, kelt, loholt, szaladt, dolgozott és nem volt egy perc nyugása.

Mit jelent ez? Azt, hogy a zseni, ki tudatában volt zsenijének, mindent és mindenkit, úgy, mint önmagát, e zsenijének szolgálatába állít. Tudatosan, vagy öntudatlanul az a gondolatmenet, hogy: „Vagy ismersz és tudod ki vagyok és mit érek, vagy nem. Ha nem, akkor ott egyen meg a fene és ne lópd,

ha csak valahogy mégis hasznodat nem tudom venni, időmet és idegimet. Vagy igen, akkor tartsd szerencsédnek, hogy ezt a ritkaságot szolgálhatod, kiválthatod, segítheted a gyilkosan rövid életben, melyben ugyanis csak felcsillannia futja. Szeretni, észrevenni, törődni, elismerni, hálaíródni, — mindezek nem érek rá, mert magamat kell lesnem, tüzelnem, táplálnom, bomlatnom, kábítanom, serkentennem, tapasztaltatnom, megnyugtatom, s életmem, főképp életmem, hogy valami kis töredékét megjelenhessen a bennem kavargó mindenségnek. Ha ehhez hozzátartozik: örülj neki s mit akarsz többet? Ha nem: akkor ki tudom belőled hízlelni, mesterkedni, csalni, — s akkor tehozzád vagyok jó, hálás, engedelmes, alázatos, hü, ragaszkodó, amit akarsz, nem barátalmhoz, kik ugyanis azok. Ha pedig sem kihasználni, sem szolgálatomba édesgetni nem tudak, akkor leszek, ha ráérek, ellenséged. Akkor kitöltöm rajtad mérgezet, amire néha, leveztésül szintén szükségem van...»

Nemrég kinos feltűnést keltezték a Richard Wagner sironi emlékiratait, — az átlagemberek elszörnyedtek ennyi hiúság, ennyi emberi kicsinyesség, önzés és skrupulus nélküli valóság láttára. Az asszonyt elszeregni s az urától pénzt telvenni: ez a legkevésbé, ami nála magától értetődő volt. Istenem: a legtöbb zseni ilyen, csak nem mind írja meg magáról ily leplezetlen. És kell, hogy ilyen legyen, mert tartozik ezzel annak, amit csinálni tud, hogy csinálni tudja.

Persze, ezt nem egy kell elképzelni, hogy a zseni egy reggel felkelt s elhatározza, hogy ő ezentúl nem ismer skrupulust, mert ezzel tartozik zsenijének. Nem. A zseni az emberében éppúgy megtermi a neki való természetet, mint ahogy bizonyos palánták megukhoz valóvá alakítják a talajt. Amelyik zseni nem termel az emberében neki való természetet, annál nem is tudja meg a világ, hogy volt, mert nem is volt alkalma jelentkezni. Önzetlen zseni nincsen, mert amelyik van, az esztáiban elpusztul. A zseni olyan, mint amit meghatározott a természet. Nem ismer jót, vagy rosszat, csak alkalmas, vagy alkalmatlant, célrajtatót vagy céljának utjában állót.

Nem tudom, másoknak milyen személyes tapasztalataik voltak Adyval, de bizonyos vagyok benne, hogy álltatták, vagy az ő bájoságától, kiváló közönséget kereső exhibicionista bizalmasságától ejtették meg magukat, ha nem ezt tapasztalták. Ő, ezt tudom s mint zsenijének emberi áttételét, mint emberben ezt tartottam benne legtöbbré: tisztában volt ezzel, az ő természetével, kísérte-tesebb, e belső tekintetben is eleven volt benne. Hallgatni nagy ember volt: néha java unalom vagy kutya-macska idegenkedés közben, az az érzésem volt mellette, mint volna, ha kívül állnék a világegyetemen és éteri sodrával a földet száguldana mellettem. Valahova a semmibe, a többé meg nem találhatóságba, egy nagy zugás emlékét hagyva maga után.

A Bácsmegeyi Napló legközelebbi száma hétfőn, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján, a rendes időben megjelenik.

— **Milkó Izidor hetven éves.** Zaj nélkül, ünneplések nélkül, tősztok bombasztja és küldötségek kilincselése nélkül érkezett el Milkó Izidor, a köztünk élő nagy magyar költő hetvenedik születésnapjához. Az az előkelő, puha, föltűnéstől és hangos szótól irtózó csönd, ami végig kísérte élete utjain, elémít most is minden ünnepi készülődést. Hatvankilenc év terhével vállán még hat könyvet adott a magyarságnak s hetvenedik születésnapján még a köszöntő szót is elhárítja magától. Mi azonban nem térhetünk ki a köteleességteljesítés elől s nem mehetünk el a tőlünk is megkövetelt csöndben a hetvenedik évforduló ünnepe mellett. Milkó Izidor, ma is azzal a kifogyhatatlan bőséggel, eleven öletességgel, nemes előkelőség-gel teljesíti azt a hivatását, ami már negyven évvel ezelőtt a magyar irodalom legelső sorában adott neki helyet. Irodai képessége, teremtő ereje azóta sem csökkent, csak emlékeinek kinccses bányája lett egy hosszú, nemes, fáradhatatlan, kivételes élet tapasztal-

latalval gazdagabb. Fél százados irodalmi áll már mögötte s ő mindannyiunknál frisebben, lelkesebben, flatalabban és hivebben szolgálja a tollat, az irodalmat, a magyarságot és a kulturát. A hetedik évtized fehér lobogót tűzött már föléje, elérkezett ahhoz a decenniumhoz, mely már a patriarkák koráig ér el s a kornak tiszteletét is megköveteli annak számára, akinek a magyar kultúra minden híve önként adja szeretetét, elismerését és háláját. A köztünk élő legnagyobb magyar író ünnepe meghatott, bensőséges, zajtalan ünnepe a vajdasági magyaroknak s az egész magyar kulturának.

— **A szocialista-párt agitációs gyűlése Szuboticán.** A szubotici szocialista párt vasárnap délelőtt tíz órakor választási agitációs gyűlést tart a Lika-moziban. A párt központi vezetősége részéről Brkics Vojin volt képviselő tart beszédet, amelyben a politikai és gazdasági helyzetet és a pártprogramot ismerteti.

— **A legújabb igazság a Vajdaságról.** Az „Igazság a Vajdaságról” című röpirathól a szerző, Sztipics Lázár tiszteletpéldányt küldött többek között a noviszadi főispánnak is. A füzet azonban nem jutott a noviszadi főispán kezébe, mert a posta azt pár nap múlva a következő megjegyzéssel vitte vissza a szubotici nyomdába: *Címzett ismeretlen.* A posta tehát nem tudta megtalálni Noviszádon a főispánt, vagy megakarta büntetni a szerzőt, amiért a postai ügykezelésről — egyetlen igazságot sem mondott el a könyvében.

— **Az Etna életjelet adott magáról.** Rómából jelentik: Az Etna néhány nap óta ismét fokozott működésben van és az 1923. május 1. kitörésénél támadt kráter ismét megnyílt. Csöndes részben a hegycsúcs két méter magas hótakaró borítja. A vulkán működését repülők figyelik.

— **Házasság.** Papp Annika (V. Kikinda) és Strichs Károly (Budapest) f. évi január 10-én a budai kapucinusok templomában házasságot kötöttek.

— **Edward király irtózott a könyvektől.** Az angol Tanügyi Szövetség londoni gyűlésén érdekes intimitást mondott el Edward királyról Sir Sidney See, a híres történetíró. Edward királyt — úgy mond, nagyon szigorú pedagógiai elvek szerint nevelték velszi herceg korában. A sok tantárgy miatt alig maradt ideje szórakozásra. A pihenés óráiban egy-egy angol klasszikus könyvet adott a kezébe, hogy olvassza. Ettől azután annyira meggyűlölte az olvasást, hogy valósággal irtózott a könyvektől egész életében. Azt hiszem — mondotta Sir Sidney See — hogy Edward király soha életében nem olvasott végig egyetlenegy könyvet sem.

— **Tisza vizállása.** Sentáról jelentik: A Tisza vizállása Sentánál oly alacsony, hogy az elmúlt hatvan év alatt nem volt ilyen nagy apadása a Tiszának. A kiálló zátonyok miatt a hajóközlekedés lehetetlen.

— **Hirtelen elhunyt orvos.** Noviszadról jelentik: Dr. Zsilnik Jován 42 éves orvos péntek este egy orvoskörtársaságában vacsorázott. Vacsora után rosszul érezte magát és hazament, hogy lefeküdjön. Este tíz órakor szívinfarkus érte és meghalt. A hozzátartozók dr. Kluka György városi tisztiorvost hívták, de az már csak a beállott halált állapíthatta meg.

— **Csakis kellesz nemes iktóriel a legjobbak.**

— **Megszűntetett sikkasztási pár.** Noviszadról jelentik: A vizsgálóbíró megszüntető végzetést hozott Arandich Sándor volt noviszadi kézműves-kereskedő ügyében, máthogy az ügyesség eljuttatta ellene a sikkasztás vádját. Arandich egy káoszeregyezmény eljáráshoz kifolyólag a Zaharievics és Prusics textilkereskedő cég jelentette fel.

TÜKÖR

Milyen egyszerű is; az ember kiül nyáron a mezőbe, felnéz az égbe, elbámul, bogarakat hajszol, vagy a madarak fecsegését hallgatja és kész az öröm. Milyen kevés kell ahhoz, hogy boldogok lehessünk, némelyeknek pénz, ház, föld is elég, én egy nővel is beérném. Jaj de jó is annak, aki nem nőket hajszol és rá tud nézni a lányra közömbösen, mint a kőre, nem fáj neki apró-cseprő komiszkodások, ért a szíve, nem akar meghalni a nőért és ki tudja kapcsolni az életéből, mintha csak azt mondaná: „le fogok szokni a dohányzásról.” Nálam föld-rengés, seb, örök vérzés és naponta összeomlik bennem egy egész város. Más jajtát, ha gombostűt nyeg a körme alá, engem baltával hasogatnak és hiába nyujtom fel a kezem: pardon! — senki se hallgat rám. Ezt mindenki természetesen találja, maga a jóisten kezdte el és a többiek is így csinálják; karonfogják a nőt és szerelméről gúnyognak neki: „Te minden” — és amelyik erősebb, becsapja a másikat. Ő, nem szabad problémát csinálni az indulatokból, erősnek kell lenni és szívtelemnek, nekem mindig szeretőm lesznek, szépek, fiatalok, éhesek és egymásra fogor uszítani őket, mint a kutyákat. Ő milyen jó is tudok én lenni, még sírni is szoktam és a múltkor egész éjjel nem aludtam egy nő miatt. (t. l.)

— **Eljegyzés.** Dukay Icuskát (Stara-Kanizsa) eljegyezte dr. Krmpotich Dániel (Subotica). Minden külön értesítés helyett.

Weisz Etelka (Ruma) és Schaifer Adoll (Feketiő) jegyesek.

— **A noviszadi szocialista-párt gyűlése.** Noviszadról jelentik: A szocialdemokrata-párt pénteken Srbozban választói gyűlést tartott, amelyen mintegy négyezer hallgató vett részt. A gyűlésen Pavicsevics Luka az országos szakszervezeti tanács titkára és Brkics Vojin a noviszadi munkáspénztár igazgatója szólaítak fel. Délután a szocialisták Purján községben akartak választói gyűlést tartani a nagyvendéglő udvarában, de a felelőtlen elemek megakadályozták, úgyhogy fuvózenészekkel felvonulást rendeztek a gyűlés színhelyére. A gyűlés tagjai erre egy szomszédház udvarára vonultak, ahol a gyűlést megtartották. Szombaton délelőtt Stari-Becsén, délután Stara-Kanizsán tartották gyűlést.

— **Hetvenhatéves gyilkos, nyolcvan éves áldozat.** Párisból jelentik: A föld szeretője, amely oly mélyen gyökerezik a nép lelkében, véres családi dráma okozója lett most egy kis franciaországi tanyán. Toulon mellett, Tannan határában lakott két földműves-család, a hetvenhatéves Charles Jussieu, meg a nyolcvan éves Julien Augier családja. A két családot rokonság is fűzte össze: Augier két fia feleségül vette Jussieu szomszéd két leányát. Az apa nagy darab földet adott hozományul leányaival, azzal, hogy ott velei gazdálkodjanak. A két fiu azonban inkább valami hivatali vállalt a városban, s a gazdálkodást öreg apjukra hagyták. Ez aztán brökös veszekedésre adott okot a két aggastyán között. A vén Augier szemére hányta nászának, hogy nem fordít kellő gondot az örökségre, elhanyagolja a földet, amely az ő kezében elveszti értékét. Legutóbb is ezen veszték össze, s a dühös szóváltás közben a hetvenhatéves Jussieu vasvillával támadt a nyolcvan éves Augierre, akit ugy össze-szurkált, hogy véresen rogyott össze. Leánya közbevetette magát, amire neki-rontott a vasvillával és elkergette. Ezután Augier várbeborult fövel fölviszorgozott a földről, tejszével fősújtotta a másik aggastyánt s azután féktelen dühében darabokra zúzta a koponyáját. A hetvenhatéves gyilkost letartóztatták és életveszélyes sebével egyelőre kórházba vitték.

— **Több világiállítás fogják megülni Belgium függetlenségének századik évfordulóját.** Brüsszelből jelentik: 1930-ban lesz száz éve annak, hogy Belgium független lett s ország-szerte nagy ünnepek készülnek. Brüsszel világiállítását fog rendezni, Antwerpen tengeri és gyarmati kiállítást, de Lüttich is kiállítással szeretné megünnepelni a nevezetes évfordulót. Nehogy tehát a sok kiállítás egymásnak szerezzen konkurenciát, a városok között most tárgyalások indultak meg, hogy időrendben legyenek a kiállítások.

— **Oroszországba bevezetik a méterrendszert.** Moszkvából jelentik: Az orosz szovjetkormány elhatározta, hogy Oroszországba bevezeti a méterrendszert. Francia szakértőt hívtak meg, hogy az új rendszerre való áttérést előkészítse. A szakértő márciusban érkezik Moszkvába és megkezdte az illetékes intézmények és hatóságok instruálását.

— **Egy asszonyt tizenkét mérföldön át vontakoztat magával egy lokomotív.** Newyorkból jelentik: Borzalmas kalandja volt egy Clarkné nevű fiatal amerikai uriaszónynak az indianopolisi vasútvonalon. Férjével, kis gyermekével és anyósával együtt automobilon Indianopolisba akart menni rokonainak látogatására, de egy utkeresztesnél elütötte az automobilt egy gyorsvonat. Az összeütközés pillanatában a fiatalasszony helekapaszkodott a lokomotív egyik kiálló vasrészébe és a vonat tizenkét mérföldnyi távolságra vontakoztat magával, mert a mozdonyvezető nem hallotta meg segélykiáltásait. Végre egy farm közelében észrevették a munkások a veszedelmes helyzetben lévő nőt és megállították a vonatot. A fiatalasszony teljesen ki volt merülve és megmentése után sokáig eszméletlenül fektet. Az indianopolisi kórházban tudta meg, hogy férje és gyermeke él, de anyósát holtan találták meg az automobilon roncjai közt.

— **Csicserin külügyi népbiztos súlyos beteg.** Londonból jelentik: A lapok hírt kaptak Oroszországból, hogy Csicserin külügyi népbiztos egészségi állapota a szovjetkormány hivatalos közlései szerint nagyon megrendült. Szó van arról, hogy Csicserin három hónapra visszavonul a külügyi népbiztosság vezetésétől.

— **Halálozás.** Schulz Simon, a nevét viselő pancsevói gőzhajózási vállalat tulajdonosa és a pancsevói Schulz és Wolf fa- és szénagykereskedő cég főnöke, Bécsben 62 éves korában csütörtökön meghalt. A hatalmas munkabírásu és nagy koncepciójú kereskedő tizenöt évvel ezelőtt alapította meg szerény keretek között gőzhajózási vállalatát, melyet saját erejéből a jugoszláviai folyamhajózás egyik jelentős társaságjává fejlesztett. Ezelőtt egy hónappal betegeskedni kezdett és orvosai tanácsára Bécsbe ment a Löw-szanaszatórumba, de gyógyulást már nem tudott találni. Bécsben a Központi temetőben lévő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Halála Pancsevón, mely gazdasági életének legértékesebb reprezentánsát veszítette el, általános részvételt keltett.

— **A felhőkarcolók ősapja.** Newyorkból jelentik: A felhőkarcolók arisztokráciája nem tekinthet vissza évszázados nemzedékre. A legrégebb felhőkarcoló a newyorki Wallstreeten, az annak idején világszenzációszámú menő üzemeletes Mills building, negyven év előtt épült. Amikor az építések gyorsuló pályára emelkedtek a tíz emeletet, ezt nagy építészeti mesterműnek tartották. De hamar kiderült, hogy az oszlopok nem elég erősek a nagy súly tartására, s ekkor építésközben még egyéb támaszokat kellett építeni az épület vázába. Az épületben sok éven át Morgan bankja volt elhelyezve, de Morganék most átruházták a bérletet az Equitable-re, amelyik lebontja és a helyére harmincnyolcemeletes felhőkarcolót építtet az millió font költséggel.

— **Ady Endre ünneplése Párisban.** Párisból jelentik: A párisi magyarok a Párisban tanuló magyar főiskolai hallgatókkal együtt és a Párisban élő magyar művészek közreműködésével a hó 31-én Ady-estét rendeznek. Az ünnepségnek a párisi Ady Endre kulturtársaság díszelnöke, Henry Barbusse, a híres író a párfogója.

— **A Masamód.** A szubotocai Zsidó Nőegylet műkedvelőgárdája február végén Heltai Jenő háromfelvonásos vígjátékát, a *Masamódot* hozza színre a Városi Színházban. A bemutató elé, amelynek egyik főérdekesége, hogy szubotocai uriaszónok és urilányok fognak benne szerepelni, nagy érdeklődéssel tekint a szubotocai színházlátogató közönség. A Masamódban egyúttal egy nagytehetségű, fiatal urilány fog bemutatkozni a szubotocai publikumnak, *Törzs Anikó*, aki már Budapesten is többször fellépett nagy sikerrel.

— **Eljegyzés.** Klopfer Bözsikét eljegyezte Beck László. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Drágul a kenyér mindenütt.** Londonból jelentik: Az angol sajtó élénken foglalkozik azzal, hogy Londonban emelik a kenyér árát. Hétfőtől kezdve a négyfontos kenyér 10 penny helyett 11 pennybe fog kerülni. A lapok azt írják, hogy Oroszország a világ valamennyi piacán nagy buza- és liszt-készleteket vásárol. A *Daily Chronicle* jelentése szerint Oroszországot drágaság és éhínség fenyegeti, ezért a szovjetkormány minden megmaradt készpénzt arra fordítja, hogy a külföldön élelmiszert vásároljon. Amíg Londonból lisztet küldenek Oroszországba, addig Angliában tovább drágul a kenyér ára.

— **Orvosság helyett mérge.** Bukarestből jelentik: A jassy-i kórházban hirtelen meghalt két katona. A vizsgálat megállapította, hogy az egyik kórházi alkalmazott felületessége okozta halálukat, mert gyógyszer helyett mérget adott a betegeknek.

A **Reusz zsidó III. kultúregyesület** f. é. február 1-én, vasárnap d. u. háromnegyed négy órakor Bárany-szállodai helyiségében tagdélutánt rendez a következőkkel: 1. Patal József: Poetai epistola, szavalja Klein György. 2. Mózes, mint szociális törvényhozó, írta és felolvassa Klein Ernő. 3. Dalok. éneklj Scheinberger Elza, zongorán kíséri Révész Elza. Előadás után ozsonna és tánc.

— **Conan Doyle könyvkereskedést nyit Londonban.** Londonból jelentik: A Conan Doyle, a Sherlock Holmes-könyvek nálunk is népszerű szerzője, a napokban nyitja meg Londonban könyvkereskedését. Conan Doyle, aki eddig csak írta és nem árusította a könyveket, természetesen nem egyszerű könyvkereskedést rendez be, hanem az okkultizmus régi és új irodalmát teljesen felülből könyvekkel tölti meg boltjának állványait. Könyvüzletében teaszalon is berendez, amely bizonyára rövidesen a londoni hívők kedvelt találkozóhelye lesz.

— **A szubotocai önálló asztalos iparosok** február hó 4-én, szerdán este 6 órakor az ipartestület helyiségében fontos ügyben értekezletet tartanak.

— **A szubotocai banktisztviselőkből.** Február 14-én tartják meg báljukat a szubotocai bank- és biztosítási tisztviselők a Lloyd helyiségében. A bál védnökségét a szubotocai bankok vállalták el. E hét folyamán küldi szét a rendezőség a meghívókat, amelyek kizárólag a meghívottakra és legközelebbi családtagjaikra vonatkoznak. Belépőjegyek csak a meghívó bemutatása mellett válthatók. A főnyesnek ígérkező bál tiszta jövedelmét a munkanélküli és munkaképtelen banktisztviselők alapjává fordítják.

Automobilvezetői esti tanfolyam hőlvegyek és urak (nem hivatásos sofőrök) részére február 1-én kezdődik és tart március 15-ig. Jelentkezés *Automobil* Szabóca, Skadarcska u. 7. Telefon: 151

— **Napi 33 para nyugdíj.** Noviszad-ról jelentik: Özvegy Kapás Pálné, egy rendőr özvegye kérvényt adott be a városhoz, ameleiben elhalt ura utáni nyugdíjigényének megállapítását kéri. A nyugdíjtörvény értelmében el is készítette annak javaslatát, amelyet a pénteki városi közgyűlés vett tárgyalás alá. A javaslat szerint özvegy Kapás Pálnénak havi tíz dinár nyugdíj jár, de mert a közgyűlés tagjaiban több emberi és szociális érzék volt, mint a nyugdíjtörvényben, özvegy Kapásé napi 33 paras nyugdíjához napi tíz dinár pótlékot szavazott meg úgy, hogy a szegény, több gyermekes özvegy havi 10 dinár nyugdíjat és 300 dinár pótlékot kap.

— **Meghalt a svájci csapatok világháborús főparancsnoka.** Zürichből jelentik: Ma reggel meghalt Meilenben Ulrich Wille tábornok, aki a világháború alatt a svájci csapatok főparancsnoka volt. A tábornok 77 évet ért meg.

— **Mikor a betörők becsületes emberek akartak lenni.** Milánóból jelentik: Leon magántisztviselő, amikor késő este hazatért a családjával egy látogatásból, feltörve találta lakásának ajtaját. Rémülten rohant be a család a lakásba; meg volt róla győződve, hogy betörők jártak ott. A lakást azonban rendben találták, semmi sem hiányzott belőle, csak a kihuzott fókok árulták el, hogy avatlatlan kezek turkáltak a holmik között. Az asztalon papírdarab feküdt, ez volt ráírva ceruzával: „Mingyárt láttuk, hogy szegény emberek vagyunk, nem is vittünk el tőletek semmit. Mi is becsületes emberek vagyunk és tudjuk, hogy kitől kell valamit elvinnünk”.

— **Leon Daudet rendőrtiszteteket gyanúsít fia meggyilkolásával.** Párisból jelentik: Leon Daudetnek, az ismert nacionalista politikusnak fiát, Philippet — mint ismeretes — 1923. november 24-én egy autótaxiban holtan találták. Lába előtt revolver hevert és hivatalosan megállapították, hogy Philippe Daudet öngyilkos lett. Ez a megállapítás azonban nem volt meggyőző. A körülmények és nyomok arra vallanak, hogy a fiatalember gyilkosság áldozata és azóta az apa minden erejét és munkáját arra irányozza, hogy fia gyilkosait fölfedezze. Elárasszja a rendőrséget szivetrázó levelekkel, a vizsgálóbíróhoz panaszokat nyújt be. Legutóbb Leroynek, a vizsgálóbírák doyenjének január 27-én újabb feljelentést nyújtott át, amelyben a gyilkosság részesei között *Colombo J.* rendőrtisztet, *Lannes A.* rendőrfelügye őt, *Poincaré* rokonát, *Marlier* volt rendőrigazgatót, aki jelenleg Ajaccio prefektusa, *Delange* főellenőrt és *Le Florentin* anarchista könyvkiadót, — akit a közelmúltban pornográf könyvek kiadásáért megbüntettek — nevezi meg gyilkosokként. Az ebben az ügyben tizenegy hónapja kutató vizsgálóbíró, *Baraud* nem nyilatkozik eddigi munkája eredményéről, bár az öngyilkosság feltevését maga is elutasítja. Kijelenti, hogy a magasállású rendőrtiszteteket gyanuba vevése esetén az elsőfokú fellebbező bizottság elé kell majd az ügyet átutalni, amely a főügyessel egyetértésben a bünvádi eljárás kódexének alapján a vizsgálattal más bírákat bíz meg. Leon Daudet föltétlenül fontartja vádját a rendőrtisztetek ellen.

— **Milánóban letartóztatták Fekete Tivadart.** Rómából jelentik: A milánói rendőrség a magyar követség feljelentésére letartóztatta *Fekete Tivadart* hírlapíró, aki Pécsen a jugoszláv megszállás alatt *Az Ucca* címmel hetilapot szerkesztett, majd Bécsbe került, ahol a *Bécsi Magyar Ujság* munkatársa lett. Ettől a laptól hamarosan eltávolították, mert kiderült róla, hogy kémiszolgálatot teljesített a bécsi magyar követség részére. Fekete ekkor hírdetését ügynöknek állt be a *Komoedie* című hetilaphoz, amely néhány hónap múlva sikkasztás miatt feljelentést tett ellene. Időközben Fekete összekötésébe került *Héjas*

Ivánal és amikor a bécsi rendőrség keresni kezdte, Budapestre menekült. A magyar fővárosban valaki fölismerete és feljelentette a rendőrségen, hogy pécsi hetilapjában a magyarországi kormányzatot támadó cikkeket közölt. Letartóztatták és Zalaegerszegre internálták, a honnan hamarosan megszökött és Jugoszláviába menekült. Noviszadon újból megindította *Az Ucca* című hetilapját, amely csakhamar hirhedtté vált zsarolásairól és szerkesztője szélhámoságairól. Fekete helyzete lehetetlenné vált a Vajdaságban is, úgyhogy jónak látta Erdélybe tenni át a székhelyét. *Az Aradi Hírlap* munkatársa lett, de rövid idő alatt szembekerült az erdélyi magyar társadalommal is, úgyhogy jobbnak látta külföldre utazni. Svájcban, Franciaországban élt egy darabig, majd Olaszországban tűnt fel, ahol utólréte végzete. A római jelentés nem tünteti fel, hogy miért tartóztatták le.

— **A román kormány fizetett hírdetőkért.** Londonból jelentik: Furesa módját választotta a román kormány annak, hogy fölkelte az angol tőke érdeklődését Románia iránt. A Times-ban ma másféloldalra terjedő feltűnő hírdetés jelent meg sűrűn telenyomatott szöveggel és temérdek statisztikai adattal. A román pénzügyi kormány statisztikai kimutatásokat közöl annak bizonyítására, hogy Románia gazdaságilag egészséges és az angol tőke nagy hasznát látná, ha igyekeznék Romániában elhelyezkedni.

— **Letartóztatták az ujjazovai német párt szervezet egész választmányát.** Beeskerekről jelentik: Az ujjazovai községi jegyző letartóztatta a német párt helyi szervezetének egész választmányát, hét ujjazovai német polgárt, azzal az állászó indoklással, hogy Radics-érzelműek. A letartóztatott németeket, miután pár napig Ujjazován sanyalódtak a községi fogházban, átszállították az ópazovai főszozolgabiroshoz, amely eddig még nem engedte szabadlábra a meghurcolt német polgárokat, bár *Schamacher* volt képviselő több ízben interveniált a hatóságoknál.

— **A párisi rendőrfőnökségen szervezett banda lopkodta a bűnügyi iratokat.** Párisból jelentik: A rendőrfőnökség bűnügyi osztályán hosszabb idő óta többször megtörtént, hogy vizsgálat alatt álló ügyekben bizonyos személyi aktákat hiába kerestek, azoknak nyoma veszett. Minthogy az esetek nagyon gyanusak voltak, kebelbeli nyomozást rendeltek el és így derült ki, hogy egy *Abadie* nevű rendőrfelügyelő a bűnös. Bebizonyosodott róla, hogy egy bukmékertől 15.000 frankot követelt és kapott, amiért bűnygyében egy súlyosan terhelt aktát kiemelt s ahelyett másikat csempészett be, amelyben nem voltak terhelt adatok. Ezen a nyomon rájött a vizsgálat, hogy egész banda alakult ügynökökből és bűnygyi rendőrtisztviselőkből, akik élénk forgalmu üzletet csináltak a rendőrségen levő személyi aktákkal.

Ha parfümöt vásárol, úgy csak Selcofóle Gouttes des Fleurs-t vegyen, mert ez adja a legkifűnőbb virázzillatot. Jobb a francia parfümnél, mert nem émelvítő, de tartósan jószagu és díszkrét.

A **Reusz szubotocai zsidó III. kultúregyesület pályázati hírdetménye.** Pályázat hírdetettik zsidó történeti — irodalmi — vagy filozófiai önálló tanulmány elkészítésére. A pályamunka terjedelme legalább nyolc gépirásos oldal kvartalakú papíron, avagy ennek megfelelő kézírás. Forrásmunkák megnevezendők. A pályázat felírás, a pályázó neve zárt borítékban küldendő be. A pályamunkák szerzői jog a egyesületet illeti meg. A pályamunkák idegen kézírással vagy gépirással irandók. Pályadíjak: első díj 500 dinár, második és harmadik díj 200—200 dinár, negyedik díj 100 dinár. Pályázati határidő 1925. március 1. Kezvésszámu vagy eredménytelen pályázat esetén új határidő tűzhető ki. A pályamunkák Ripp Hugó főtitkár, Szubotoca, Rudiceva utca 4. címére küldendők.

SZINHÁZ

Aranymadár

Bemutató a Katholikus Legényegyletben

Szombaton este hosszabb idő után ismét bemutatót adott a Katholikus Legényegylet. Zerkovitz Béla és Bus Fekete László operettjét, az *Arvácskát* mutatta be ez a tehetséges műkedvelő gárda, amelyet méltán lehet a legjobb szubotical operett-együttesnek nevezni. Amint rendezés, pazar díszletek, káprázatos tolfettek, a jelenetek hangulatos beállításai és a szereplők kitűnő játéka nyújtott, az már sokkal közelebb jár a színházhoz, mint a műkedvelő előadásokhoz. *Kladek* és *Konez* rendezőket a kitűnő szereplőkön kívül az új díszletek, most készült modern rivalda és világító-készülék is támogatták munkájukban, amely megérdemelt nagy sikert aratott.

A szereplők közül elsősorban *Welsz* Irénkét illeti minden dicséret. Ugy éneke, mint játéka és megjelenése a színpadra predestinálják. *Baan* Gabriella fess, pajzán szubrett, *Gaal* Bözsi pedig egy komika-szerében tett tanúságot egészséges humoráról. A férfiak közül *Konez* Dániel kifogyhatatlan volt ismét mókákban és ötletekben és minden mozdulatát hahota kísérte. *Kladek* Károly elegáns, intelligens bonviván. *Körösi* Gyula szépen beszélő műkedvelő. Kiseb szerepekben *Kocsmár* Lujza, *Kladek* József járultak hozzá a sikerhez. Az izléses táncokat *Landau* Juliska táncitanárno tanította be és különösen nagy sikere volt *Tóth* Gabi és *Posta* Vilke táncának. A gyermek-kórus különösen kedves percekert szerzett a Katholikus Legényegylet színháztermét az utolsó zugig megtöltő közönségnek, amely egész este lelkesen tapsolta a szereplőkön kívül a zenekart is, amelyet *Kovács* Kornél vezetett lendülettel. Az operettnek óriási sikere sok előadást fog biztosítani.

SPORT

A Sand közgyűlése. A Sand vasárnap délután fél három órakor a Beograd éttermében tisztújító közgyűlést tart. A vezetőség kéri a tagokat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

A szubotical Konobarski AC évi közgyűlése. Szombaton délután három órakor tartotta meg a Konobarski AC első évi rendes közgyűlést a Bácska-venedéglő helyiségében. A közgyűlést *Osgyán* Sándor nyitotta meg, majd *Spitzer* Sándor terjesztette elő az évi jelentést, *Hollander* Gyula pedig az egyesület múlt évi működéséről tett jelentést. A jelentéseket, valamint a pénztári jelentést is tudomásul vették. Ezután megválasztották az új vezetőséget. Diszelnökök lettek: *bajsa* *Vojnich* József és *Lebach* Gyula, ügyvezető elnök *Kazinczi* István, elnök *Osgyán* Sándor, alelnökök: *Ráik* Jácó, *Száró* Pista, ügyész: *Csányi* Tibor, orvos: dr. *Brandisz*, jegyző: *Kaldesek* Rezső, pénztárnokok: *Görög* Lajos, *Csomasz* D., ellenőrök: *Gervény* Kálmán, *Gampi* L., háznagy: *Dózsai* István. A közgyűlés örökös dísztagokul megválasztotta: *Ladányi* Nándort, *Róna* Árpádot, *Allein* Jakabot, *Halbrohr* Mórt, *Mathovics* Miklóst, *Gális* Pált. Végül tizenkéttagú választmányt választottak.

A sentai Omladina birkozoversenye. Sentáról jelentik: A sentai Omladina vasárnapi birkozoversenyére az egész Vajdaságból érkeztek nevezések. A Sand kilenc birkozót indít, akik *Halbrohr* László szakosztály-elnök vezetésével vasárnap reggel utaznak Szentára.

Schallert hazahívta az UTE. Az UTE vezetősége — mint Budapestről jelentik — nagy erőfeszítéssel próbálta megerősíteni csapatát, hogy a tavaszi szezonban behozza azt, amit az őszi szezonban elvesztett.

A klub már eddig visszacsábította Pribojt és Emmerlinget, akik már le is jelentkeztek a fegyelmi bizottságnál. Rajtuk kívül számít az egyesület Schaller-ra is, akinek táviratoztak, hogy biztos, jövedelmező állást szereznek neki, ha visszatér Budapestre. Egyelőre még nem tudni, hogy Schaller a hívásra elhagyja-e jelenlegi egyesületét, a Kulai AC-ot.

KÖNYVEK

Könyvujdonságok

A magyar könyvpiacra az utóbbi heten néhány újabb mű jelent meg. A Nova kiadóvállalat három könyvet adott ki, amelyek kiállításban is feltűnően izléesek és szembeütők: *Dumas* Pére-nek, a nagy francia romantikus mesemondónak *A korinthusi leány* és *A varázsló* című könyvét és *Ewers*nek, a híres német írónak annakidején nagy port felvert regényét, a *Lidéro*-t. A Dumas-könyvek közül különösen *A varázsló*-ra hívjuk fel a figyelmet, amely a tizen-nyolcadik század zseniális kalandorának, gróf *Cagliostro*nak sokat hányatott életét írja le a szerző egy szerelmi történet keretében. A könyvpiacra újabb kaphatók *Erdős* Renének *Ivadékok* című regényciklusa: az *Uj sarj*, *Az élet királynője* és a *Berekesztett utak*. Megjelent második kiadásban *Erdős* René nagyszerű regénye, *Santerra* *biboros* is. A mai könyvvarak mellett szinte feltűnően olcsó — 15 dinár — *Dosztojevszkij* pompás regénye, a *Fehér éjszakák*, amely a nagy orosz írónak egyik legjobb munkája. A híres francia írótól, *Romain* *Rolland*tól új sorozatot indított a *Genius* könyvkiadó. Az *Elvárásoli lélek* című hatalmas regényciklusából eddig megjelent *Annette* és *Silvia* és a *Nyár* című kötet. Az *Athenaeum* dr. *Szabó* Lászlónak *Jókai* című aktuális tanulmányát adta ki, amely *Jókai* ismeretlen életrajzi adatait, *Jókai*-anekdotákat, a *Jókai*-kiadványok jegyzékét tartalmazza.

Az új könyvek kaphatók a szubotical *Mamassics-féle* könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG

Bonyodalmak

egy magyar gépgyár jugoszláviai szállításai körül

Valorizálva követeli a budapesti Láng-gyár a fizetést

Budapestről jelentik: A *8 Órai Újság* szombati esti száma a következőket írja:

Évek óta több budapesti gyár, különösen a Láng-gyár, nagy külföldi megrendeléseknek tesz eleget. A gyár elsősorban Románia és az SHS királyság részére szállít, Jugoszláviának főképen keskenyvágányu vasúti mozdonyokat gyártott a Láng-gyár nagyszámban. A gyár már eddig száz régi osztrák-magyar tábori vasúti mozdonyt szállított az SHS királyság részére.

A szállítóknak nagyjösszegű követelésük volt a jugoszláv kormánnyal szemben, amelyet az részben dinárban, részben magyar koronában tartozott volna megfizetni. Ennek a sok százmillió magyar koronára rugó tartozásnak a kifizetése azonban a gyár többszöri sürgötése ellenére is állandóan késlett, aminek következtében a Láng-gyár beszüntette szállításait, noha újból több megrendelt mozdony volt készülőben.

A napokban a budapesti gyár értesítést kapott beográdi kirendeltségétől, hogy követeléseinek egy részét a jugoszláv kormány kifizeti. Ennek következtében a gyár — amely valorizálva követeli régi tartozásait — újból megkezdte az SHS királyság számára rendelt gépek gyártását.

A pénzügyi törvény utján enyhítik a részvénytársaságok adózását. Beogradból jelentik: A pénzügyminisztériumban konferencia volt, amelyen a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adózásának egységesítésére vonatkozó törvényjavaslatról tárgyaltak. Az ankét általánosságban elfogadta a hivatalos javaslatot, amelyet a pénzügyi törvény keretében fognak megvalósítani. Megállapították, hogy a vajdasági részvénytársaságok nagyrésze képtelen a jelenlegi nagy adókat fizetni, amelyek sokszor a kimutatott nyereséget teljesen felemészti.

Tízeshárommillió fizetésképtelenség Karlovácon. A karlováci *Frohlich* *Oszkár*-féle butorgyár fizetésképtelenséget jelentett. A cég passzívja 13 millió dinár, aktívja 3 millió. A hitelezőknek 33 százalékos kiegyezést ajánlott fel. A fizetésképtelenség a hitelezők között nagy pánikot idézett elő, amit az is fokoz, hogy a két legfőbb hitelező már a kényszerkiegyezési kérelem előtt beleegyezett a 33 százalékos kielégítésbe.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. január 31.

Zürich 845.
Budapest deviza 1151—1171, valuta 1171—1177.
Prága deviza 55.25—55.75, valuta 505—505.50.
Berlin deviza 68.5—68.7 milliárd márka, valuta 67.8—68.2 milliárd márka.
Trieszt 38.85—38.90.
Newyork 1.635.

Zürich, jan. 31. *Zárlat*: Beograd-8.42½, Páris 2811, London 2484¼, Newyork 518½, Brüsszel 268½, Milánó 2165, Amsterdam 20890, Berlin 123 háromnyolcad, Bécs 73, Szófia 375, Prága 1537½, Varsó 100, Budapest 72, Bukarest 260¼.

Noviszadi terménytőzsde, jan. 31. A forgalom közepes, az irányzat tartott. Kötetett: Buza, bánáti 75 kg-os Szentapartás 500 dinár, szerémi 75—76 kg-os 500 dinár, szerbiai 70—71 kg-os 400 dinár, bánáti Szubotica partás 222.50 dinár, bánáti Bega hajóállomás 220 dinár, szerémi februári 225 dinár, szerbiai fehér 240 dinár, Liszt 0-ás G. 690 dinár.

Budapesti gabonatőzsde, jan. 31. A terménytőzsde nyitáskor tartott irányzat mellett üzletelt. Az amerikai piacokról is tartott irányzatot jelentenek, általában változatlan árral. Csikágóban és Newyorkban a májusi buza ára változatlan, Csikágóban a májusi tengeri hétnyolcad centtel olcsóbb, rozs önyolcad centtel drágább.

Trieszten át alacsonyabb argentinai ajánlatok érkeztek, tonnáként 340—345 font sterlinggel, cis Trieszt. A jugoszláv buza *Kolebia*, magyar *határállomáson* 522—525 dinár.

A budapesti tőzsdén nyitáskor árukiadást állg van. Egyes vagon tisztavideki és tisztantuli búzát 640—642.500 koronával kínálnak budapesti paritásban. A malmok tartózkodnak a vásárlástól. A rozs valamivel jobban tartott, mint a buza, 535—537.500 koronát kérnek a rozsért Budapesten.

A takarmányélekek piacán élénkebb a tengeri. A prompt tengerifért Budapesten 325.000 koronát kérnek.

Zabból csupán néhány kisebb tétel Budapesten fekvő szokványzabot kínálnak. Ezért Budapesten a helyi fogyasztás 430.000 koronát kínál. A többi takarmányfélékben nincs fizet. Vidéki nagymalmokból néhány vagon korpát ajánlanak 256—265.000 koronával.

Budapesti értéktőzsde, jan. 31. A márgánforgalomban javult hangulat mellett

megegyesített az irányzat. Szombati értéktőzsde-árfolyamok (ezer koronában): Bankok: Angol-Magyar 37, Hazai 126, Magyar Hitel 455—457, Osztrák Hitel 175, Keresk. Bank 1100, Takarékpénztárak: Ált. Takaréki 126, Pesti Hazai 3035—3040, Malmok: Concordia 43, Első Budapesti Gőz 158, Pesti Viktória 280, Bányák és téglagyárak: Kohó 270, Ált. Készén 3110, Salgó 538, Urikányi 935, Vasművek és gépgyárak: Fegyver 920, Ganz Dan. 2890—2895, Ganz Vill. 1310, Láng 103, Rima 157, Faipari vállalatok: Ofa 520, Szlavónia 64, Nasici 1940, Közlekedési vállalatok: Nova 200, Trüsz 147, Mitr 225, Cukorgyárak: Magyar cukor 2325, Georgia 351, Mezőhegyesi 161, Textilipari vállalatok: Szövőköte 37, Goldberger 129, Jura 165, Karton 88, Kender 60, Pamut 225, Vegyipari vállalatok: Spódium 117, Hungaria Műtrágya 119, Szikra 41. Különféle vállalatok: Bóni 68, Győri Bőr 93, Brassói 335, Német Mezőg. 166, Östermelő 210, Gummi 238.

Csikágói gabonatőzsde, jan. 31. Buza májusra 208.75, Buza júliusra 171.625, Buza szeptemberre 157.625, Tengeri májusra 135, Tengeri júliusra 136.375, Tengeri szeptemberre 136.875, Zab májusra 63.5, Zab júliusra 64.875, Zab szeptemberre 60.375, Rozs májusra 180.375, Rozs júliusra 156.5, Rozs szeptemberre 135.

Newyorki gabonatőzsde, jan. 31. Buza őszi vörös 232.75, Buza őszi kemény 216.75, Tengeri 147.5, Liszt sp. w. cl. 950—1000, Az irányzat búzánál tartott, tengerinél egyenetlen.

NYILTÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága halottunk

őzv. GRIMM MÓRMÉ

szül. Schaffer Mariska

temetésén résztvettek és részvétükkel mély fájdalomukat enyhíteni iparkodtak, ezton moudunk hálás köszönetet.

Noviszad, 1925. január 31.

Belics Mihályné, szül. *Grimm* *Ilonka* és *Grimm* *Győző* gyermekei. *Özv. Schaffer* *Samuné*, szül. *Czilezer* *Lina* mint anya.

És az összes rokonok.

FIORANTA?

SZABÓK FIGYELMÉBE! 836

A Carlton és Mayfair férfidivatlapok képviselőt Jugoszlávia területére átvettük. „PAPIRUS” Noviszad, Jevrejska ul. 7.

Ha fáj a feje és szédül, ha mellszorulást és szivdobozást érez, igyék minél előbb valódi *Ferenc József* keserűvizet.

ZENEBARÁTOK FIGYELMÉBE!

Havonta megjelenő zeneértésitöt küld az újdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértésitöt küld az újdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértésitöt küld az újdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

NYILTTÉR.

Mélyen megrendülve és fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb férj, apa, nagy-
apa és após

Schulz Simon úr 874

a Schulz Simon pancsevői gőzhajózási vállalat
alapítója és tulajdonosa, a Schulz és Wolf cég
senior főnöke, a pancsevői Népbank igazgatósági
tagja,

munkás életének 62-ik évében Wienben, ahová
gyógyulást ment keresni, hosszas és súlyos szen-
vedés után január 20-án délelőtt 10 órakor cse-
desen jobblétre szenderült.

Felejtethetlen halottunk hült tetemeit február
hó 1-én délelőtt fél 11 órakor Wienben, a Löw
szanatóriumból kísérik örök nyugalomra a Köz-
ponti temetőben levő családi sírboltba.

Egész életét a munkának és családjá boldo-
gulásának szentelte. Veszteségünk pótolhatatlan.

Aldás és béke lengjen porai fölött!

Wienben, 1925. január 29.

Özv. Schulz Simonné szül. Kaufmann Ilka hit-
vestársa, Schulz György Zürich, báró Neuenstein
Felixné szül. Schulz Margit Wien, Deutsch Józ-
sefné szül. Schulz Erzsébet, gyermekei: Deutsch
Anny, Neuenstein Mária Zsófia baronesse, unokái:
Báró Neuenstein Felix, Deutsch József, vejei.

Wolf József és Deutsch József a pancsevői
Schulz és Wolf cég tagjai, mélyszégyen fájdalom-
mal és szomorúsággal jelentik, hogy

SCHULZ SIMON úr 875

a Schulz és Wolf cég egyik alapítója és senior
főnöke, a Schulz Simon pancsevői gőzhajózási
vállalat tulajdonosa, a pancsevői Népbank igaz-
gatósági tagja,

munkás életének 62-ik évében Wienben, ahová
gyógyulást ment keresni, hosszas és kínos szen-
vedés után jobblétre szenderült.

Megboldogult halottunk hült tetemeit február
1-én délelőtt fél 11 órakor kísérik örök nyug-
óra Wienben, a Löw szanatóriumból a Központi
temetőben levő családi sírboltba.

**Felejtethetlen munkatársunk emlékeit hálás
kegyelettel és tisztelettel fogjuk megőrizni.**

Pancsevő, 1925. január 30.

A Schulz Simon pancsevői gőzhajózási vál-
latat tisztviselői kara és személyzete mély szo-
morúsággal jelenti, hogy a vállalat megalapítója
és tulajdonosa

SCHULZ SIMON úr 872

a Schulz és Wolf cég senior főnöke, a pancsevői
Népbank igazgatósági tagja,

munkás életének 62-ik évében Wienben, ahová
gyógyulást ment keresni, január hó 29-ik napján
hosszas és nehéz szenvedés után csendesen jobb-
létre szenderült.

A felejtethetlen halottunk hült tetemeit febr.
1-én délelőtt fél 11 órakor kísérik örök nyugóra
Wienben, a Löw szanatóriumból a Központi temé-
tőben levő családi sírboltba.

Megboldogult halottunk a polgári munka és
kötelességteljesítés példaképe volt, emlékeit hálás
tisztelettel és szeretettel fogjuk megőrizni.

Aldás és béke lengjen porai fölött!

Pancsevő, 1925. január 30.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen nőm,
illetve édesanyámnak temetésén való megjele-
nésükkel igyekeztek fájdalmunkat enyhíteni,
ezuton mondunk hálás köszönetet.

Tomek Lajos
és gyermekei

893

KŐSÓ és ÖRÖLT KŐ **SÓT**
minden mennyiségben
szállít azonnal

BRACA OFNER SÓMALOM NOVISAD
Táviratcím: Braca Ofner. — Telefon 327.

30.000

dinár segélydíjjal „Jedinstvo“ néven alakuló ha-
lotti társulat f. hó 15-én d. e. pont 10 órakor a
Nemzeti Szállóban (volt Lloyd helyiség) tartja
alakuló közgyűlést, melyre ezuton hívja meg
a tagokul jelentkezőket.

Alapítótag-jelentkezéseket elfogadnak:
Budanovics Agapit ur Bajmok, állomásfőnök, Bónis Ist-
ván ur Topola, árapénztár (vasútállomás), Takács János
ur Zsabya és Szegediaszki Nesztor ur Subotica, munkás-
pénztár (4 ablak) Pašičeva ulica, valamint az alapítók,
Subotica, 1925. január 31.

690

Szervező Bizottság.

Tagfelvétel.

Értesítjük a helybeli izraelita hitközség tisztelt
tagjait, hogy Szent Egyeletünk folyó év március hó 8-án
(Aszifát) tagfelvételi ünnepélyes közgyűlést tart, miért is
felhívjuk mindazon hittestvéreinket, kik magukat Szent
Egyeletünk kötelékébe felvétetni óhajtják, hogy ebbeli
kívánságukat az egylet irodájában (VI., Zrinjski trg 23.)
hétköznapiokon (szombat kivételével) délután 3-6 óra
között bejelenteni sziveskedjenek.

A subotical Izr. Szentegylet
(Chewra Kadischa) Elnöksége

870

Polgármesteri hivatal, Subotica

21/1925. grnc.

Pályázat

Subotica városnak Palić fürdő részére egy
III. rangba besorozott gépészre van szüksége.

A gépész javadalmazása a következő:

1. Kezdő fizetés, évi	Din. 2.400
2. Működési pótlék, évi	960
3. Személyi drágasági pótlék évi	7.200
4. Minden családtagra 4 éves gyermekig	1.800
5. Évi külön pótlék	600
6. Élelmszerváltság	
nőtlennek	1.500
nősnek	3.000
7. Lakás, fűtés, világítás természetben.	

Csak azon pályázók jöhetnek tekintetbe, kik-
nek legalább 2 középiskolájuk van, vizsgázott stabil-
gőzgépkezelők és legalább 3 évi hasonló gyakor-
lattal rendelkeznek.

A pályázók sajátkezűleg írt kérvényéhez csa-
tolandó: 1. Keresztlevelel, 2. Honossági bizonyítvány,
3. Bizonyítvány a letett vizsgálatról, 4. Bizonyítvány
az eddigi működésről, 5. Orvosi bizonyítvány, 6.
Erkölcsei bizonyítvány és bizonyítvány a politikai
megbízhatóságról.

A kérvények előírással kiállítva és felül-
bélyegezve Subotica város Polgármesteri Hivatalá-
hoz legkésőbb 1925. február 15-ig adandók be.

Subotica, 1925. január 10.

Malagurszki s. k.
polgármester.

860

„DAMA“

FEHÉRNEMÜSZALON

Tolstejeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:

női- és gyermek-
fehérneműt, hozott
és saját anyagból,
azonkívül

pyjamákat, ágygar-
niturákat, stórokat
stb. a legszebb közi-
munkával. 9007

Novisadon, a pályaudvarral szemben levő

„LOKOMOTIV“ szálloda eladó

és azonnal átvehető

Közelebbit a házban II. emelet

FIAT
AUTÓ-
ÉS MOTORVÁLLALAT
FIAT

„AUTOMOBILIA“

Telefonszám 151
GARAGE ÉS MODERN JAVITÓMŰHELY
SUBOTICA

I. Skadarska (Ányos) ulica 7.

Torinói Fiat gyár

vajdasági képvisellete és állandó lerakata

Michelin Pneu

gyári lerakata.

Elvállalja autók lakkolajozását
generáljavítását és állandó garagirozását.

Benzin, olaj alkatrészek

Állandó autózézető-tanfolyam.

Használt autók bizományi eladása minimális
jutalék ellenében.

Telefonrendelésre bármely időben bérutók
személyszállításra kaphatók.

92

Prodaje se posjed

udaljen 3 km od Sarajeva, na ravnoj cesti,
arondiran sa cca 24 ha kulturnog zemljišta:
oranica, povrtnjak, plimniti voćnjak, livada i
šuma, majdan kamena i šljunka, sa jakim
vrelom od kojega je proveden vodovod u sve
zgrade, sa 1 vilom za stanovanje, 2 kuće i 2
velike staje, sve masivno i moderno sagrad-
jeno, kompletan fundus instruktus za ekono-
miju kao i nameštaj i pribor za gostionicu.

Poblje uputne kod Hrvatske poljudjanske
banke d. d. podružnice u Sarajevu.

J. N. Schulhof d. d. Osijek
Jugoszlávia legrégebb és legnagyobb
fával égető mészművek

Ajáni

böremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér,
darabos meszet

Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos
képviselet a Vajdaság részére

Révai Adolf, Subotica ☒
Telefon 5-51.

Dr. SZEGŐ K.
SZANATÓRIUMA

fejnőttek és gyermekek számára

ABBZIA (Italia)

Hisz, edős, diétikus kárók. Szobafok, érelmeszesedés
anyagcsere, női- és idegrendszeri gyógyításra elsőrangú
gyógyintézet.

7 éves felett gyermekek kísérő nélkül is felvétetnek.

Grifatong Péter, Vel. Kikinda

Állandóan tart nagybani rektárt

Üveg-, porcellán- és lámpa-
áru-ban. Nagy választék
villamoscsillárokból és a leg-
szebb luxustárgyakban alkalmi
és lakodalmi ajándék céljaira.

Ugyanott képkeretkészítés és ablak-
űvegezés pontosan eszközöltetnek

6794

HÁZASSÁG

Megnősülne középkorú, vagyos, nyugdíjas tisztviselő. Hozományra reflektál. Cim a kiadóban. 749

Nősülne földbirtokos, orvos, nagykereskedő, bankigazgató, gyógyszerész, jobb ináros, hivatalnok. Férlhezmenne urileányok, jobb módú özvegyek, jobb hivatalnoknő nagy jövedelemmel, készpénz, be rendezett kétszobás lakással. Megbizott »Doktorné« Subotica, Agina ul. 11. 894

Bonyhádi származású tenyésztojások kaphatók
Wagner Mátyásnál
Matiolana (Zichyfalu)
Ugyanott 2 drb him páva eladó vagy tojóért elcserehető

LEVELEZÉS
Szórakozás céljából megismerkednék 30-40 év körüli férfivel. Jelige »Élni vágyó«. Velikibeckerek »Bega«-hirdető. 835

Gépész. 30 éves fiatal ember, tisztességes leánnyal ismeretséget kötne. Leveleket fényképpel »Otthonra vágyom« jelizére a kiadóba kér. 839

100. Hirdetésére nem érkezett válasz. 881

ÖSSZ CSUKKATÓ GYÁR
vasrámán, rézzel bevont dróttalattal
130x75 cm nagyság ára 300 Din.
200x80 400 Din.
Szerelés utánvétel is
»ZMAJ« d. Zagreb, Petričska ul. 3

FOGLALKOZÁS
Hatvanhárom jelentették be ez ideig, hogy a »Fortuna« pályázat közlőny (Osiiek) első és második számai révén megfelelő állást sikerült elnyerniük. Ingyenes mutatóvívnyomat nem küldenek. utánvétellel nem szállítanak. Egyes szám ára 10 dinár. Egy óra 35 dinár. negyedévre 100 dinár.

Vizsgázott soffőr állást keres Ford-automóhoz. Cim: Habran Ferenc. Stara-Kanizsa. Rákóczi-tér 10. 764

30 dinárért
utlevelek vízmozását vállalja
Ljubomir Mrković
Beograd
Postanski fah 244.
Portóköltés külön 450 dinár

Mérlegképes könyvelő délutáni mellékfoglalkozást, vagy 1-2 órai irodai munkát, könyvelést vállal. Cim a kiadóban. 845

Könyvelő szerb, magyar, német nyelvismerettel a gabona- és fűszerszakmából melibb belépésre állást keres. Megkereséseket a kiadóhivatalba kérek. 774

Munkások és inasok felvétetnek a »Plevna«-féle cukorgyárban. — Novisad, Sokolska ul. 2. 866

Női fodrász
férfi vagy nő magas fizetéssel és nagy mellékkeresettel
azonnal felvétetik
KÉCZITY M. 834
női fodrász, Vel.-Beckerek

Fizetéssel felvétetik tanulófiú vagy leány Lennel fényképezésnél. 777

Önkéntes árverés Somborban
Somborban Pavle Knežević ulica 16. szám alatti ház udvarán önkéntes árverésre kerül 1925. február 15-én vasárnap délután 3 órakor 2 komplett berendezett új hálószoba. — Feltételek Kovacic Drug cégnél Sombor, Pariska ulica 2. előzetesen megtudhatók. 816

Mindenes szakácsnő felvétetik. I. Voinovičeva ulica 5. (Pestköz.) 782

Bádogos- és fényező-tanoncokat fizetéssel felvesz Stantić és Lassner-féle ércporsógyár, Subotica, Palički put. 566

Ingaórák
nagy választékban 5 évi jótállással a legolcsóbban
SOK LAJOS
órás és ékszerész
SUBOTICA
Rudičeva ul. 4. (Fehér-ház) 10219

Érettségizett gyakornokot nyelvtudással felvesz a Suboticiai Önségélyző Szövetkezet. 827

Deutsches Fräulein mit Jahreszeugnis sucht Posten bis 15. Februar. Thea Filippig, Maribor, Kudilnička ulica 7. 820

BOSCH
magnesyújtó készülékek javítása. — Delejezés saját egyenáramú magasnyomású villamoslelepen. Terkereselés. — Tartáshérszek raktáron
Schmerek Engelbert
Veliki-Beckerek
Etrvešova (Magyar) ucca 24.

Kizárólag gyakorlattal bíró idősebb nő kerestetik 2 1/2 éves kislány mellé. Részletes ajánlatok Wilhelm-nyomda címére, Bačka-Topolára küldendők. 882

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvagy mellékletű.

Bognárségédet felveszek. V. Bajski put 40. 878

Szakképzett kertész állást keres. Cim: Acs Sánta Antal Subotica, Ljubljanska ulica 12. 854

Mindenemű vasalást kocsialkatrészt számszámok optikai és orvosi műszerek, konyhacikk
NIKKELEZÉSÉT
szolidan és jótállás mellett vállalják. Mindenemű rész-tárgyakat galvanotechnikai uton színezzük.
»MEMA«
suboticiai galvanizálóintézet

Elsőrendű önálló varrónők és tanulóleányok felvétetnek Garay-számban. Aleksandrova ul. 9. (Kor-zó). 883

RITKA ALKALOM!
ARANYBÁNYA a legjobb menetiű **FÜSZERÜZLET és VENDÉGLŐ** és elköltözés miatt házal együtt **ELADÓ**
Cim a kiadóban. 828

Idősebb uriaszony, aki kóser háztartás vezetésében is jártas, valamint gazdaság vezetéséhez is ért. házvezetői állást keres zsidó családnál. Elmegy vidékre is. Szíves megkeresések »Megbízható« jelizére a kiadóhivatalba kéretnek. 896

Kereselek egy 30 éven felüli vasestergályos-géplakossággedet, ki önállóan dolgozik. Bory gépműhely. Stosova ul. 7. 897

W. Tiefenbach & A. Müller
PUCH Osijek I.
Vezéreképviselése az **Austro-Dalmier** és **Puch** motorbikgyáraknak és 42
Eisemann Werke A. G. Stuttgart
Mágnesek, gyújtógyertyák, fényoszorók, akkumulátorok, izzólámpák stb.
Puch VIII-hoz próbaalkatrészek raktáron
Eisemann mágnes-alkatrészek raktáron
9770

A Bácskai Patria Művelőmunka B. Topolán szük-sége van egy vizsgázott és szakképzett gépészre, aki egy a gőzgépek, valamint a villamosvilágítás-hoz szükséges összes gének kezelésére vállalkozik. Jelentkezők okmányaik megküldésével jelentkezzenek. 869

Felülmulhatatlan kidolgozásu **vasablak**
idom és T-vasból mindenemű szerkezetet, versenynélküli árban készit csak
»Első műtárház-üzem«
Pomikacsek J. Novisad 9377

VÉTEL-ELADÁS
Szőlő, amerikából származott fajlagas, permetezés nélkül, udvarban, kertekben nagy sikerrel tenyészthető, kezelési utasítással, négyféle fei, 26 drb. 65 dinár. — Elsőrendű hegyaljai, jól kifejlődött, fajtiszta, sima vessző, mindenütt jó sikerrel telepíthető, utasítással, 100 drb 65 dinár. — Bor 50 lertől feliebb, a vevő hordóiban vasúthoz szállitva, uj 7. óbor 8 dinár. — G. Bona, Koprivnica vinograd 1086. 841

Sentán. Kard-uccában, négyyszobás lakás mellék-helyiségekkel eladó. Cim: Bergel Jakab. 889

M. áll. 52 colos cséplő, 6 kazán, 10 légkörös lant-cos, 1908-ban készült, betegség miatt eladó. Közvetítők díjaztatnak. Árpás Lajos, Bačko-Petrovo-selo. 265

Eladó kisebb családi ház, azonnal beköltözhető. — Ugyanott eladó: egy sör-féltőgép, 1 drb stráikosci, 20 drb márvány-asztal, 1 billiárd-asztal, 1 drb szek-rényv. 4 lőszerszám, 50 hektó óbor, 200 hektó hordó. Cim: Hálasi-szőlők 237. sz. 473

HERCULES
legjobb vidéki uti házasságkövetítő iroda
Kötöny össze-ötletések előkelő körökben.
Szeged, Iskola-u. 32.
Válaszbélyeg

Kereselek megvétele használt jókarban lévő vas-hordókat (Petróleum, benzín) Steiner Béla Vel.-Kikinda. 887

Eladó 300 hl. ujbör. Szobonya, Kraljevbrög. 888

IROGÉPSZALLAG
bármily szélesség, egy vagy kétszínű, vegyi sokszorosítóhoz, speciális bankkopirgépkehez tucatlja
275 DINÁR
Csak teljes tucatot adunk. Megrendelhető utánvétellel
Wilhelm S. és Fia
speciális irodafelszerelési üzletében Subotica, I. Strossma-jerova ul. 6 szám. 720

Sentán. új templomtéren, elkülönített háromszobás lakás eladó. Bővebbet Bergel Jakab. 892

Vennénk 4-6 lovas benzín- vagy szivógézmotort. Pontos leírással áralánkatot kérünk. Hengermalom, Torda (Bánát). 741

ARTEZI és MÉLYKUTAK
furását vállalom
Vadócz Károly
BÁCS-TOPOLÁN

Iparráallatok, gyárak, vagy e célra alkalmas tel-kek a Vaidaság bármely részén, de különösen konkurrencia nélkül vasut-vagy hálóállomás mentén megvétele kerestetnek. Bővebbet Malusev közvetítő- és tudakozóiroda Subotica, Edénypiac. 898

Varrógépek, balkaros és Kaiser-Bobin gyártmányú teljesen jókarban, eladó 2200 dinár árban. Igen alkalmas férfi- és nőiszabónak. — Malusev-iroda, Edénypiac.

Szántóföld 40-45 lánccig terjedő darabban subotici, topolai, vagy csantavéri határban tanyával vagy tanya nélkül is, buzavetéssel, májusi és októberi kifizetésre megvétele kerestetnek. Ajánlatok Malusev-irodába Subotica, Edénypiac.

ESZTERGAPAD
új, más vállalat miatt **ELADÓ**
Kovács és Bus
St. Kanjiza

Butorok kiárusítása. Rézháló, ebédlők, uriszoba, zongora, cimbalom, hegedű, fényképezőgép, diszkönyvek, ebédlőszerviz, vasmángorló, nagy szőnyeg, eladók. Családiház, butorozott szobák, irodák, raktárak kaphatók. Lakások elcserehetők. — Langné, Agina ul. 11. 895

Fagykenőcs
fagyast pár nap alatt elmulasztja kapható
Landauer Drogeria
Subotica. 500

Bükk-tüzifa felaprítva és házhoz szállitva métermázsúként 47.50 dinárért kapható Basch és Vigh-fatelepen. Telefon: sambahor-uti fatelep 751, palicsi-uti fatelep 752. 855

Farsangi olcsóság!
14 karátos arany **JEGYGYÜRÜK**
darabja már **90 din.-tól kapható**
ÁDÁM
ékszerész Subotica Rudič ulica 6.

Sötétkék gyermek sport-kocsi gumikerékkel eladó. Vilsonova ul. 47. 856

Ház Subotica központjában eladó. Pince utcai bejárattal. kiadó Dr. Blunnál. 871

Vas- és fémöntvényeket
gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvényeségi palota mellett.
TELEFON 329 700

Eladó lakásberendezés egyben vagy darabonként sürgősen. Zelenička ul. 63. sz. 867

Írógépek
a legújanyosabban **PAUK KERESZTÉLY**
cégnél Novisad Vilson tér 7 kaphatók

Veszek ugarokban szántó-földet, közel a városhoz. Eladók Palicsán a IV. kiterőnél lévő szőlővel beültetett 889 []-ül villareket. Ugyonkők nem díjaztatnak. Cim a kiadóban. 794

V. Vermorel - Villefranche

„VERMOREL“ és „ECLAIR“ (női) (férfi) (férfi)
7286-13925-44693. szám alatt
az egész világon törvényileg védve

Eredeti **Vermorel „Eclair“ peronospora permetező**
vörösréz puttonnyal, hosszabbító csővel és a megfelelő permetező kapakkal

Az eredeti Vermorel „ECLAIR“ réz-, vas-, és kaucsukalkatrészei a legújanyosabban vannak készitve a ebből következik, hogy a Vermorel „ECLAIR“ éveken keresztül használható anélkül, hogy javítás igénylenék vagy hogy az alkatrészek kicserélése szükséges lenne.

Jugoszláviai vezéreképviselő:
Szenes Kálmán **Zentai Soma**
vasnagykereskedő gépraktár
SUBOTICA

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Jan. 29. Febr. 1. csütörtök-vasárnap
Szenzációs ujdonság!
CONNAN A DOYLE
világhírű angol írónak
megújított regénye

Sivatag hiénái

Koroskoi trágédia. Egyiptomi
kalend 6 felvonásban, keletmín-
den büje pompájával és lát-
ványosságával.

Vasárnapról a Lifkában. Kivétel: Simabréteb. — 1914. Prater
Egy bécsi lény szerelmi élményei a vidámság szerelmei és
szereplőinek városban 7 felvonásban

Január 29-31. csütörtök-vasárnap
Corda Mária
Itványos ujdonsága

A jött-ment

asszony

Luxus film!

Modern színjáték

6 felvonásban.

MODERN KÖLCSÖNKÖNYVTAR

állandó könyvujdonságokkal

HEUMANN MÓR

könyv- és zeneműkereskedésben Subotica

Jelasićeva ulica 1. — Alapított 1881. évben

Eladó jutányosan 1905-beli
gyártmányú 10-es Clay-
ton-Schutlevorth magán-
járó cséplőgarnitúra. Ki-
tűnő karban. III. Számok
József. Mol. Bačka. 830

Keressék megvételre egy
villanymotort 2 lépcsős 220
volttos. Varga. Flórián
gyapjúfonó. Trumbićeva
ul. 3. 799

Szeeska. szalma. széna
legelősebb áron kapható
Horvátnál. Sántha-szana-
tóriummal szemben. Tren-
kova ulica 8. 795

Destilacija Drva D. D.

Zagreb-Tešić

Ajánl elsőrendű

retorta faszenet

vagontételeben. — Képviselet

Subotica részére

Révai Adolf Subotica

529 Telefon 551.

A műveltség könyvtára
10 kötete. teljesen újak.
eladó. Cim a kiadóban. 791

Zongorák. pianinók csakis
elsőrendű gyártmányok.
12—18 havi részletfizetés-
re. 10 évi időtállással. nagy
választékban kaphatók
Raab Károly hangszerké-
szítőnél Somborban. Zon-
zoraajavítást. hangolást ef-
fogad helyben és vidéken.
melvét szakképzett mun-
kásaival végeztet. 8545

Ha ebédjéhez

vacsorájához

10 dinárért

JÓ BORT

akar inni, keresse fel

STEINFELD

üzletét Vilsonova ulica 8. sz.

770 Telefon 262.

KISS ZÁLOGINTEZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölcsonl ad. Zálogból visz-
szamaradt cirka 500 méter
sötétszürke finom gyapjú-
szövet, szállításra; v. férfi,
női raglán és télikabátnak
való. Ékszerok, ruhák, ka-
bátok, fém ernedők és min-
den más tárgyak állandóan
olcsón eladotnak, Subotica
I. kör. Bogovićeva (Kinizsi)
ul. 12. 5697

Eladó ház a Muesi-telepen
kedvező fizetési feltéte-
lekkel. Grosz fűszerüzlet
mellett. Érdeklődni: özv.
Óvári Jánosné. Stipe Gr-
gicá ul. 48. 699

Használt. iókarban levő
négy személyes Fiat- vagy
Ford-autót megvételre ke-
resünk. Ajánlatokat ár-
megjelöléssel Sultana ká-
véinár. Mali-Idios címre
kérjük. 844

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din.
Kérdezőkérdezőkhez válaszokbányeg maellékelendő.

NIKKELEZES: TENNER

optikus és orvosi
műszerész Subotica
Korzó 11. sz.

1 pár korcsolya 35 dinár
1 pár evőeszköz 20 dinár
1 drb kanál 10 dinár
1 drb kávéskanál 5 dinár
1 drb fogas 10 dinár
1 drb kulcs 5 dinár

Tizedesmérlegek, borszi-
vatnyuk és pálinkashordók
eladók az ecotgyárban, I.
Vojnovićeva ulica 5. 780

Gyenge férfiak-

nek 10 dinár beküldése esetén
börmentve küldöm szabadalma-
zott szenzációs találmányomat
ismertető könyvemel. — Cim
„Patent 608”
Cluj (Kolozsvár) 9022
Első számú postafiókbérlőt.

Vendéglők és egyéb üz-
letek kerestetnek házzal
és berendezéssel, vagy
anélkül megvételre, bérbe
vagy elszámolásra a Vaj-
daság bármely részén.
Bővebbet Malusev tuda-
kozó- és közvetítőiroda
Subotica, Edénypiac.

Használt négylyuku mor-
zsolókat veszek. Araján-
latot kérek. Cim a kiadó-
ban. 850

KÜLÖNFÉLE

lőmeneteli hentes- és
mészárosüzlet azonnal ki-
adó. Horváth Lajos, V.
Gajeva ul. 63. 716

Butorozott szoba egy sze-
mélyre kiadó. Cara Laza-
ra (Füzfás) ulica 8. 771

Finom házi ebédkoszt ki-
hordásra kapható. Cim a
kiadóhivatalban. 809

Két elegánsan butorozott
szoba, esetleg konyha-
használatú azonnal ki-
adó. Bővebbet Trumbiće-
va 3. 821

Modern Képkerekek Képkerekezés

Csillárok Díszlámpák

BACHINGER F. KÉPKERETÉZŐ

Kézimunkák szakkereskedése

Subotica, Bona Sudarevićeva (Borcsényi) ul. 31. 4611

Balog Lina

ALLANDÓ KIALLITÁSÁT AJÁNLATOS MEGTE-
KINTENI. MERT CSAK IGY TUD FOGALMAT
ALKOTNI ARRÓL, HOGY ALKALMI AJÁNDÉKNAK
MIT VÁSÁROLJON

NAPONTA FRISS OLASZ VIRÁG KAPHATÓ

Pneumatik személyautókra, tömör
gummik teherautókra és bérko-
csikra, kerékpár és motorkerék-
pár gummik valamint egyéb
gummiárak.

Continental

Főlerakat: BEOGRAD, Kralja Petra ulica 32. szám.
Lerakatok a Vojvodinában. Subotica: S. AD. ENGL. 5842
Novi-Sad Veilki-Bečkerek: Braća Komlós. — Sombor: Lajos Gombos.

LIFKA

február 1-ig
vasárnaptól
szerdáig

Egy bécsi leány szerelmi története

8 felvonásban

A főszerepben

Mary Philbin

Norman Kerry

Nagy zenekari kísérettel

Két üzlethelyiség az Alek-
sandrova utcában kiadó.
Cim: Radio Reklam Jugos-
lavia, Vilsonova ul. 14.

Farsang. tréfás jelenetek,
bohózatok gyűjteménye
kapható „Libriaria” könyv-
kereskedésben Kula. 748

Perzsa, sznyrna és minden-
féle gyári szőnyeg szak-
szerű javítása, újítás.
Nagy darabokat házánál ja-
vit vidéken is. Mek a sző-
nyeggyár Subotica Alekszan-
drova ul. 9. 525

Irodának, üzletnek rak-
tárnak alkalmas üzlethely-
iség a város központján
kiadó. I. Vojnovićeva
ul. 5. 781

Babaklinika. Karakter- és
franciababák, parókák és
felek, valamint mindenféle
alkatrészek kaphatók. Ja-
vitásokat vidékre azonnal
eszközök. Ivan Lagner
Subotica, Pašićeva ulica 6.

Lakás kapható Sombor-
ban! Elcsereplém ötszobás
lakáscsapat kétszobással,
csékely ráfizetésért. —
Ugyanott modern ebédlő
és zongora olcsón eladó.
Cim a kiadóban. 843

Milankovics Péter 14 éves
fiú 1924 február 6-án,
szentai földéken 2906-79.
sz. alatt született lakásá-
ról eltűnt. Aki tud valamit
róla, küldjön értesítést
szülei címére. Milankovics
Péter. 875

Egyszerű butorozott szoba
kőn használatú azonnal
kiadó. Sudarevićeva ul. 23
901

Francia és német esti
nyelvtanfolyam. Mindazok,
kik ezen kurzusra beirat-
kozni kívánnak vagy már
beiratkoztak, vasárnap,
február 1-én d. u. 4 óra-
kor jelenjenek meg Po-
štanska ulica 9. I. alatt.
857

Friss sertéshusból vevés
kocsonyahusok (tiz) 10 di-
nárért naponta kapható
Szabados hentesnél város-
háza alatt, volt hatósági
husszók. 773

A VI-ik körben egy telje-
sen újalakított ház, mely
azonnal beköltözhető és
gazdaságra is alkalmas
azonnal eladó. Bővebbet
a kiadóban.

A. MAMUŽIĆ

könyv- és papírkereskedő

Könyvjegyzék

SUBOTICA, (Városháza)

U. B.	Din.
Bokor M.: Vihar	42.—
Bonyi: Az égő hegy	28.—
„ Menekülő e.	35.—
„ Holnap	28.—
„ Délibáb	26.—
„ Az éjféli v.	17,50
„ Néma vándorok	28.—
„ Élet a halál- ban	28.—
Busfekete L.: A az	28.—
Bor. sa: Harmadik testament I/II	35.—
Brody: Színészvér	42.—
„ Apró reg.	21.—
„ Dongajotte k. a.	28.—
„ Herceg k. a.	28.—
„ Husevó:	35.—
„ Lyrá	35.—
„ Novella	35.—
„ Iare herceg	35.—
„ Jegyzetek a szerelmeiről	35.—
„ Komédia	42.—
„ Ezüstkecske	28.—
„ Regényalak.	28.—
„ Erzsébet d.	21.—

Fiatl pár keres két szob-
ba-konyhás fő lakást leté-
péssel. Cim a kiadóban.
854

Sentán. forgalmas uton,
a város központján, egy
vendéglő kiadó. Bővebbet
Bergel lakabnál. 891

Különbetáratu szép buto-
rozott szoba a beltéren ki-
adó. Cim a kiadóhivatal-
ban. 826

Látogatás Jókainál*)

A jubileum után

Irtá: Baedeker

1894. március elején, amikor már ki-pihenhettem a jubileumi ünnepségek fáradalmait, fölkerestem Jókai Mór. Meg akartam tőle kérdezni: hogy' érzi magát a Jókai Mór ünnepségre alakult bizottság több havi emyedetlen munkássága után?

Nagyon csodálkoztam, mikor a házmester azt mondta, hogy koszorus költőnk már nem lakik a régi házban, megszokott lakásán, meghitt szobájában.

— Hát hová költözött? — kérdeztem.

— A Thonet-udvarba, — felelte a házmester.

Beültem egy fiakkerbe (mert a miniszterekhez komfortábilis, Jókaihoz kétfogatun jár az ember) s elhajtattam a dunaparti palotához, ahol először természetesen a házfelügyelőt kerestem föl.

— Jókai képviselő ur hányadik emeleten lakik? — kérdeztem tőle.

— Nagyságos Jókai ur az összes emeleten lakik, — volt a felelete.

— Tessék?!?

— Ugy, ugy.

— Ön valószínűleg azt akarja mondani, hogy az egész házat lakja?

— Azt, azt.

— Mégis, hol vannak a lakószobái? — kérdeztem.

— Lakószobája csak egy van, — felelte a házfelügyelő.

— Hányadik emeleten?

— A negyedik.

— Itthon van ilyenkor a képviselő ur?

— A képviselő ur mindig itthon van. A jubileum óta, amióta tudniillik ide költözött, még nem volt kint a házból.

Beültem a lift pici szalonjába és föl-huzattam magam Budapest egyik legnagyobb bérházának a negyedik emeletére, ahol egy a folyosón lődörgő fiatal-embertől (akiről később kiderült, hogy a Jókai-muzeum egyik őre) megtudtam, melyik szobában kell keresnem a világ legösszesebb műveinek nagynevű szerzőjét.

Beesőngtettem. Egy másik fiatal polgártársam nyitott ajtót, akiről később szintén kitudt, hogy egyik kusztosza a Jókai-gyűjteményeknek.

Egy előszobába értem, amely tele volt ládákkal. Ezeknek a felnyitásával és tartalmuknak a rendezésével foglalkozott az én fiatalemberem, míg a belső tágas szobában Jókai lakott. E pillanatban is az íróasztalánál ült. Tolla azzal a fáradhatatlansággal rajzolta papirosra az ő ismert gömbölyded gyöngybetűit, mint az előbbi ötven esztendőben.

Mikor megpillantott, bólingatott a felelével, rámutatott egy karosszékre s így szólt:

— Szép, hogy eljött. Egy kicsit el vagyok foglalva, de azért mégis örülök. Hanem egy kis türelmet kérek, csak addig, míg ezt a kötetet befejezem, — már a közepéncél tartok.

Mintegy másfél óra múlva befejezte az írásait. — készen volt a kötettel. Megnyomta az íróasztalán levő villamos-készülék egy gombját, mely valószínű-

*) Azok számára, akik nem emlékezhetnek a több mint harminc év előtti Jókai-jubileumra, megjegyzem, hogy a nagy költő ötvenesztendő írói jubileumának a megünneplésére moustre-bizottság alakult, amely igazán gyönyörű eredménnyel dolgozott. A költőt anyóra elárasztották ovációkkal és emléktárgyakkal, hogy az magának az ünnepeltnek is — sok volt. Ezt figuráztam ki akkor a *Pesti Napló*-ban. E kis bohóságának bizonyára igen csekély az értéke, de én szeretem, mert koszorus költőnk maga azt nem találta rossznak s főzűzen nevetett rajta. A jubileumot 1894. január 6-án, háromkirályok napján, tartották meg.

(E harminc esztendőnél régebbi cikknek a közlését abból az alkalomból, hogy a legnagyobb magyar regényíró centennáriumát világszerte ünneplik, alkutáltsnak tartottuk. A szerk.)

leg a Révai Testvérek könyvesboltjában szólaltatta meg a csengőt, mert néhány perc múlva egy szedőgyerek (a hagyományos, torzonborz, rendetlen üstökű, barna fiú) jelent meg a küszöbön, s vi-gyorgott a költőre egy kéziratot leső párdue vagy liuz kárörvendezésével.

— Itt a kézirat, — mondta a költő, átnyujtván neki a teleirt lapokat. — Mondd meg a gazdának, hogy a következő kötetért ne holnap, hanem csak holnapután küldjön.

Miután a kis fekete manó eltűnt, hozzám fordult a koszorus író s így szólt:

— Holnap nygánis vasárnap van, s legalább délután szeretnék a családom körében leülni s néhány órát pihenni. Képzeld: vizkereszt óta nem láttam se a lányomat, se a vőmet.

— Ugy látszik, hogy képviselő ur most nagyon el van foglalva.

Jókai: A látszat nem csal. Csakugyan sok a dolgom. A jubileum, melyet tisz-

telőim és barátaim rendeztek, nem úgy ütött ki, ahogy ők nemes és dicséretes szándékuddal gondolták. A nagy-, közép-, kis-, szűk-, szűkebb-, legszűkebb és a végrehajtó-bizottságot az a törekvés vezette, hogy kényelmesebbé és gondtalanabbá tegyék az életemet. Fáj-dalom, ez nem sikerült nekik. Most sokkal rosszabbul élek és hatszorta többet kell dolgoznom. De erről se Eötvös Loránd, se Szarkafalvi Mátyás, a nagy-bizottságnak 15.860. számú tagja nem tehet. S én nem is panaszkodom. A munkát megszoktam és most se irtózom tőle. Csak azt sajnálom (s ezt igazán nem érdemeltem meg a világ ezen leg-több tagu bizottságától), hogy régi kényelmes szállásomat fel kellett adnom s egyetlen szobára szorulnom, — meg azt, hogy még az estéli tarokkpártira sincs érkezésem. A kiadásaim ebben az esztendőben annyira felszaporodtak, hogy kénytelen vagyok minden istenadta nap legkevesebb tízenöt órát dolgozni, ha tudniillik meg akarom szerezni azt az összeget, melyre okvetetlenül szükségem van. Azelőtt naponta csak két órát írtam, s ez a kis munka meghozta azt a szerény jövedelmet, amely igénytelen

háztartásom fenntartására szükséges volt.

E sorok írója: Hát az a százezer forint, mely összes műveimék a tisztelet-díja volt?

Jókai: Az a százezer forint? Hát kedves barátom, az a százezer forint éppen három esztendőig lesz elég — *hűbérre*.

E sorok írója: E szerint tehát a házfelügyelő igazat mondott, midőn azt állította, hogy Nagyságod az egész házat lakja?

Jókai: Én egyszer egy igazmondó című lapot szerkesztettem, de az se volt igazmondóbb, mint a tisztelt házfelügyelője. Nemesak hogy nem fértem el többé a régi lakásomon, de az egész székesfehérvárosban alig találkoztam házzal, mely céljaimra alkalmas lett volna. Végre, hosszas alkudozások után sikerült a Thonet-udvar lakóit tiszteletes hárfelügyelőssé rávenni, hogy engedjék át a lakásaikat énnekem.

E sorok írója: — ? ? ?

Jókai: Az a három kérdőjel, amelyeket én a levegőbe néz, lühetőleg azt akarja kérdezni, hogy minek nekem ez az óriás palota?

E sorok írója: Csakugyan azt óhajtottam megkérdezni.

Jókai: Nos hát, valahol csak el kellett helyezni a Jókai-muzeumot!

E sorok írója: — ! ! !

Jókai: Ön most meg felkiáltójeleket bámul a levegőbe. Értse meg, kérem: annak a sok mindenielének, amit ötven éves jubileumom alkalmával az ország különböző vidékeiről emlékiül kaptam, rettenetes sok hely kellett. A gyöngéd rokonszeny és lelkes bannulás e számtalan apró és nagy ajándékát nem helyezhettem el valami raktárba. Nöblesse önöge. Kénytelen voltam befűk múzeumot csinálni.

E sorok írója: Mért nem tetszett a tárgyakat fölajánlani a Nemzeti Muzeumnak?

Jókai: Ezt megtettem, de Pulszky hallani se akart róluik. Így is panaszkodik, hogy a Muzeumban már nincsen semmi fontos hely. Már a főrendiházat, se szívesen tűri benne, pedig ez egyike a legérdekesebb hazai régiségeknek. De különben is az én muzeumom magában is nagyobb a nemzetinél, száztizenkét szobában van fölhalmozva s még egyre érkeznek a küldemények. Ma reggel is jött valami husz láda fölirat. Most már érte ön, hogy mire kell a százezer forint.

E sorok írója: E szerint a jubileum a közönségre sokkal előnyösebb volt, mint az ünnepeltre nézve.

Jókai: A számomra és megünneplésünkre rendezett jubileum gyönyörű volt s én örökké hűlés leszok érte nemzetünk, mely hátralevő éveimet ez ünnepségek emlékeivel akarta megédesíteni. De, édes öcsém, én nem panaszkodom. Ezt a célját a magyar nemzet nem érte el. Megszaporította vele a dolgáimat, a gondjaimat és a költségeimet. Képzeld csak: városoktól, megyéktől, községektől, társulatoktól, egyesületektől nem kevesebb mint tizenhét-ezer nyolcszázhatvanhat fölirat érkezett hozzám, ezekből háromezerszázhuszonnyole bérmentetlenül. A Thonet-ház szűzikenkét szobájának a talán függnek neimzetim hódolatának e szép kiállításu nyilatkozatai, amelyeket nekem kellett berámáztatnom. Ön azt mondta, hogy a papiroskosárba is dobhattam volna őket? Ugyan, hová gondol? Kinek van annyi papiroskosára? Meg aztán nem is merem megcsontítani s teljesnek kellett hagynom a gyűjteményt. Még valamelyik község vagy ipartársulat sikkasztással vádolt volna be az utókor előtt, ha egy ilyen okmányja a nemzet tiszteletének ellakított volna. Nem kevés helyet foglalnak el a tiszteleti- és disztagsági oklevelek is, melyeknek száma eddigelé hatezerötszáztizenthátra rug, de föl fog menni legkevesebb hétézzerre, mert egyesületeink rokonszenyvének e nyilvánulásai még egyre érkeznek mindon postával, sokszor pármintve is. Megint hétézer ráma, hétézer szeg és

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

KÉT UJ VERS

NŐK

Nem kamasz-szerelem kis hevéletében

beszélék.

Az élet közepén, megkoszorúzza női karoktól

vallok,

nők, rokonaim.

Most már elmondhatom, hogy oly közel voltatok hozzám,

mint senki más

s szeretlek is benneteket.

Zavarosak, mint én,

termékenyek, mint én,

zavaros források, melyekből aranyat mostam,

igazi aranyat.

Természet tündérei, szeszélyesek és kiszámíthatatlanok,

de igazabbak

a meddő gondolatnál,

a büszke hazugnál,

a csontos, ijesztő, gyilkos férfinál.

Hová is futhatnék én,

kócos fejemmel,

költészetemmel,

rettenetesen-cikázó tétovasággommal,

ha nem lennétek ti,

megértők, megbocsátók,

életelen szentek,

jámor pogányok,

bizonytalan jók,

valóság hű sáfárjai.

Ha varrtok, vagy vajat mértek,

kirakatot szemlélték komolykodó szakértelemmel

s hócipőben topogtok, kecsesen, de balogul is, mint az albatroszok,

fölkacagok az örömtől, hogy vagytok

s én is vagyok, mellettek.

Hozzatok kötözött engem a végzet,

örökkévalóban,

köldökzsinórral, azután a vágyak

eleven kötelével,

hogy mélyetekben keressem az utat az élet felé

s öletekbe ejísem le terhes koponyámat.

Nem egy, hanem mindegyik.

Mindegyik leányom, mindegyik feleségem,

mindegyik barátöm, rejtélyes kedvesem.

Mindegyik anyám.

PILLE

Te mindig hátratekintesz, vagy mindig előre

szomorú szemekkel. Figyeld inkább e pillét,

mely most erre röpül, egymásra ajult,

örjöngő fejeink közt, teleszivja magát

a méz örömeivel, szárnyait veregetve

ragyog a napban s úgy táncol hátra-előre

mint emlék, útravaló, el-nem-múló ajándék,

a multra, jövőre, hogy szinte mozdulatlan

és túl a bolond időn áll, mint az örökkévalóság.

Nikola a sleppen

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

hétézer méternyi terület e nagy ház falain! Ezek az okmányok a második emelet falait díszítik. Albumok dögében nem voltak ennyire bőkezűek a polgártársaim, mindössze ötszázhatvankilenc darab érkezett. Százötven asztalt vásároltam számukra, s mindegyikre négyet helyeztem el. Az asztalok nem lévén szerződött nagyok, csak huszonnégy termet vettek igénybe. Érkezett azonkívül huszonhat mellszobor és hetvennégy életnagyságu arckép. Persze mindannyi engem ábrázol életem különböző korszakaiban. Megható figyelem tisztelt művészbarátaintól, de ezeknek a műtárgyaknak is jókora hely kell. Több festőművésznünk az a talpraesett eszmeje támadt, hogy egyes népszerűbb regényalakjainkat megfestik s műveim egyes jeleneteit vászonra kenik; a földalati ezen «csekély» jeleit is köszönettel kellett fogadnom. Különböző olvasóimtól valami százezer arckép érkezett a jubileumra, — ezekből is kitalál vagy ezer album, amelyeknek összeállításán most dolgozik egy szűkebbkörű bizottság. Azonkívül kaptam tiszteletimről huszonhét iróasztalt, százötven aranytollat, valami ötszáz levélhezéket, százötven tintatartót, öt vonalzót, száznyolcvankét gyertyatartót és lámpát, hatvanöt karszékét (mindegyiket azzal a kérelemmel, hogy az iróasztalom elé helyezzem), hatvanhat sétatálcát, negyvenhét különböző nagyságu szőnyeget, százharmincegy pár himzett papucsot, ötvenegy likörös szervizet, százötven vázát, kilenvenkilenc szivartárcát, huszonnégyezerháromszáz szivart, ötvenhat jegyzőkönyvet, hat-hétézer különböző nippet és számtalan csókot. Az igazat megvallva az utóbbiakról volt a legtöbb gyönyörűségem. Nemesak azért, mert a csók magában is a legjobb dolog a világon s mert lelkes fiatalasszonyok és bájos ifjú lányok adták, de azért is, mert nem foglalnak el sok helyet. A többi tárgyak, azok bezzeg helyet követelnek. Amint látja, engem is kiszorítottak rendes kényelmemből s csak ezt a csendes odut az előszobával hagyták meg nekem. Az óriás épület többi helyiségei mind tele vannak a jubileum emlékeivel, amelyeknek rendezésén fáradhatatlanul dolgozik az a tizenkét fiatal ember, kiket szerződöttem kellett. Ezeknek az uraknak a fizetése évenként több mint tízezer forintot rug, s máris hallom, hogy legközelebb fizetésjavítást fognak kérni. Tegnap választották egy háromtagú bizottságot, mely memorandumot fog kidolgozni sérelmeiknek orvoslása és fizetésüknek emelése céljából. De bocsánat, máris több időt vesztettem, mint amennyit e nehéz viszonyok között szabad volna. Dolgoznom kell tovább, hogy pontosan fizethessem a Jókai-múzeum tisztviselőinek és szolgálóinak a járandóságait. Az ősszel megint lesz egy szabad óráim, akkor rendelkezésére állok s megnézhetjük együtt a jubileumra érkezett tárgyakat, melyeket megtekinteni eddig-éle nem volt érkezésem.

Elbucuztam a nagy kötőtől, s otthon kijelentettem a feleségemnek, hogy a fiúknak nem fogjuk megengedni, hogy hazánk legnagyobb írójává legyen. Mert ez, úgy látszik, igen szép társadalmi állás, de nagyon rossz üzlet.

Fénzt talál, ha fuvarleveleit elévülés előtt felülvizsgálatra beküldi.

Átvizsgálás díjtalan!

Mindenemű vasuti káresek szakszereiben bíráltatnak el és reklamáltatnak meg. Saját érdekében küldje be fuvarleveleit felülvizsgálatra.

TARIF D. D. SUBOTICA
VILSONOVA UL. 11.

724

A folyócska álmosan hőmpölygött, néha úgy tetszett, hogy nem is mozdul, hanem áll egy-helyben s csak akkor borzong össze, ha megcirógatja szárnyával a fecske, aki most röpült ki a piarista-templom ablakán. Álmos volt és sárga az egész város, égette a nap-sugár, amely a házak falán játszadozott unalmában. A kereskedésekben álltak szundikáltak a segédek, nem volt dolguk, ruhaanyagukat már mind megvásárolták az asszonyok s fürdőhelyről irták leveleiket haza. A levelek tele voltak szentimentalizmussal, kezük alatt nemcsak szaladt a toll, hanem ki is siklott; az édes otthon emlegették, légy tisztességes és ne virradjon rád orfeumban a reggel.

A Freund Testvérek sohasem pihentek ebéd után, boltjuk hajója hosszú volt és hűvös, boros időkben épp olyan homályos, mint nyári napsütésben. Ők ott sétáltak szorgalmasan, minden lépésük egyenletes volt és kiszámított, akár csak a holmijuk, aminek pontosan tudták a beszerzési forrását a rajta elérhető szolid haszonnal együtt. Mikor a bolt fenekére értek, katonás szabályszerűséggel megfordultak s tovább trappoltak az ajtóig. Ott egy pillanatra megálltak, kibámultak az utcára, elmerengtek a szemközti ékszerüzleten, firmáját minden alkalommal elővették, mint a Circumderunt met-örög papok, akik kívülről tudják a szöveget, mégis maguk előtt tartják a könyvet, habár behunyják szemmel is.

Wégling János, a vármegyei öreg irnok, szabályos komolysággal ment fürdeni Amerikába, minnekután befejezte hivatalos munkáját és átesett az ebéden, amelynek változatai alig voltak. Nyugalomában azonban nem zökkent ki soha, sietni őt senki se látta, amármit ért vele, csak oda jutott a megfontoltsággal, ahová eljutunk mindnyájan nagy sietségben.

Eleven élet csak a folyó partján találtatott, ahol félmeztelen emberek hordták a gabonás-zsákokat a burcsellákra, meg a sleppékre, amelyek egyre mélyebben vágódtak a vízbe, amint megteltek. Embereknek tetszettek a hajók is, válluk mindjobban süllyed, amint újabb terheket rak rá az élet.

A piaristák ablakából ide lehetett látni, öreg atyák sokszor elmerengtek a látványon és szótlanul nézték a forgódást, mintha a maguk életére gondoltak volna, amely szintén összegyűjt a szellemi gabonát, aztán küldi világgá: Menjetek, tápláljátok a lelkielgyűyűeket.

A hajók az öreg Bogdánovics tulajdonai voltak s mikor megteltek, jött egy gőzhajó s megkezdte a vontatásukat előbb Titelig, aztán onnan fölfelé a Dunán, hogy a budai malmok alatt kőszön ki velük.

A keskeny vízcserékben büszkék voltak a hajók és gőzösek, csak a nagy folyón vesztették el az önérzetüket és váltak halkabbá. Az Ordódy-gőzös ilyenkor fehérhábába öltözött vénkisasszonynak tetszett, aki kézen vezeti a gyámságtalan gyerekeket s hidak alá érve, meghajtja kémény-fejét, mondván: Klanyan sze.

A rakodást sokszor végignézte az öreg Bogdánovics is, habár a buzához nem volt semmi köze. De volt a hajóhoz, amelyet néha oktanul rongál a felületes legénység, oldalairól nem mossák le alaposan a rátapadt hínárt, deszkapallóján pedig olyan szakavatottság nélkül járnak, mellőzve a begyakorolt leuduletet, a lépések szabályait, hogy idő előtt elromlanak, akárhányszor ketőbe is törnek.

— Lázár, Lázár, — intette az elüljáró zsákhordót — megver az Isten, ha kocsmapadlónak nézed azt a deszkát! Mi a keserű nyavalyát táncolsz rajta! Olesó dohányt szitt az öreg Bogd-

novics, nem teltt neki többre, legalább így mondotta. A kövér bankócskák ugyanis, amiket a hajói használatáért kapott, nem arra valók voltak, hogy az ember elprédálja. Azokat a takarékos szippantotta fel és hol betétként emlékezett meg róluk, hol átváltottak alkalmas részvényekké, amikről újév után külön lelki gyönyörűség leszeletelni a kupónokat. Ezért szitt olesó dohányt öreg Bogdánovics, akit messzire elkerültek a szitakötők, este pedig a szunyogok. Amármit biehetyekek itt estéről, a nyugalom idejéről, amikor senki se találta még ébren csika Pétót. Éjféltre végzett az első álmával, aztán falmak fordult és keresztet vetett magára.

— Ha Isten segít, reggelre kikötnek a hajók, estig pedig elkészülnek a kirakodással.

Azt hiszem, az öreg nem szeretett senkit, bennünket, gyerekeket, éppenséggel nem. Mi szívesen játszottunk a buzában, hegynek néztük, amelyről pompásan lehet lecsuszni, beleváltuk magunkat derékig és nem háborgatott senki. A Lázár és a Glisák, akik derékig meztelenül hordtak zsákot zsák után, egy marék dohányért engedélyt adtak a játékra, dohány pedig mindig került az apai szitakötől.

Bogdánovics közeledésekor a vízben keresztünk menedéket s onnan hallgattuk végig a hajótulajdonos jóslatait, amelyek szerint sosem lesz belőlünk semmi, mert el van hanyagolva a nevelésünk. Ez pedig, amint az újságokban is olvasható, már sokszor vezetett az akasztó-fához.

Mondom, nem szeretett senkit Bogdánovics, egyedül a fiát, Nikolát. Hatalmas darab, csendes gyerek volt ez, ádáz gyűlölettel eltelve a piaristák iránt, akik elképesztő indiszkréciójával kérdezték tőle mindenfélét, amik — Istenem — hogyan is érdekelnék őt!

Nikola nem bántotta a humanistákat, a reálműveltség terén kiemelkedőket, ő békeben hagyott mindenkit, nem szeretett játszani, a szegényeket lenézte, ő csak ült és ábrándozott, habár soha senkinek el nem árulta, hogy miről.

Az apja kék mándliban járt, de Nikolának finom posztóból csináltatott divatos ruhákat s meghívta vendégségbe azokat a fiukat, akiről feltételezte, hogy rajonganak Nikoláért.

— Ezt a szerémi úrmórt próbáljátok, gyerekek, a bezdáni kolostorfőnöktől kaptam, már pedig az tudja, mi a jó, mert különben hogyan lett volna belőle kolostorfőnök?!

Barátkozott az öreg a gyereke kedvéért mindenkivel, hirtelenben csapott lakomákon azonban sokszor egyedül maradt a társasággal, mert Nikola kisompolygott a folyópartra s folytatta titokzatos merengését. Mit láthatott abban a vízcserékben, amely álmosan hőmpölygött s unottan ölegette az apró halakat, Istenem, mit láthatott! A tulsó parton, amely magas volt és sovány szőlőskertecskéket hordott ferde vállán, néha emberek ballagtak végig, az alatta vajt uton kofák igyekeztek haza a piacról, — Nikola csak nézte őket, amíg eltűntek a szemé elől és aztán is bámulta még sokáig a nyomukat.

Teltével az időknök, Bogdánovics be-erősöskolta Nikolát huszáronkéntesnek, ahol aztán nagyon megszerették — az öreget. Mert hogy ő járt el mulatni itt is a cinborákkal, havanna-szivarokat szitt és asztal alá ivott mindenkit. Pedig otthon sose látták inni.

— Nem mozdítja ezt meg semmi, kesergett az öreg, aztán úgy gondolta, hogy rájött a titok nyitjára.

Bogdánovics, elvénhedett Bogdánovics, szólt önmagához nagyon szigorúan, mégsem vagy te az az okos ember, akinek magadat tartod. Szemérme-

tes a gyerek, ezt észrevehetted volna már régen. Másokat is megzavarna a feladat, hogy ott lépjen az életbe, ahol gyermekkorát eltöltötte, átesett a kamazs-koron. Itt akarsz te kibontakozást ebben az álmos városban? Bogdánovics, Bogdánovics, ezt elvitetted, így sose jutsz semmire.

Előszedte a flut.
— Nikola, komoly beszédem van veled. Maholnap meghalhatok s te leszel az utódom. Ne beszélj, ne titakozz, a guta nálunk családi járvány, érzem néha, hogy nem messze van tőlem. Azt akarom hát, hogy belejőjj az üzleti titkokba, megismerd a körülményeket, az embereket és főleg a világot. Ezért el fogsz utazni.

— Hová? — kérdezte Nikola rémtünten.

— Egyelőre Pestre, azután majd meglátjuk. Becsomagoítam már mindent a számodra, itt van ötszáz pengő s csak arra kérek, hogy ne kiméld. Élő urasan, a származásodhoz, vagyonodhoz méltóan s ha elfogy a pénzed, csak egy sürgönyre valót tarts raktáron. En min- dig itthon vagyok.

Nikola nagyokat sóhajtott s másnap utra kelt. Este volt, mikor megérkezett Pestre, már gyújtogatták a lámpákat és ő szédülni kezdett a nagy lármában, emberi forgatagban. Mennyien vannak és hogy sietnek, Istenem, milyen szaladós az életük! Nikola beleszédült ebbe a kavardásba, a villamosok majd el-ütötték, robogó fiakkerek elől kellett minduntalan félreugrania, — hát igyekezett szabadulni a veszedelemből s egyszer csak a Dunánál találta magát. Ment, ment, hogy minél messzebb legyen, cipelte a kofferjét, csak olyankor rezzent össze, amikor valaki ki akarta a kezéből kapni.

— Majd viszem, nagyságos ur!

— Elmenj már, te tolvaj.
Budán szabadabban lélekzett föl, lecsapott mindjárt a Dunaparra. Hála Istennek, itt nincs túlekedés, alig jár valaki. Itt víz is van, amely szélesebb ugyan a miénkénél, mégis szelid és sutogó.

Egy kicsit elfáradt, leült a kofferjére, úgy hallgatta a tulsó partról átszűrődő zsongást. Aztán fölneselt hirtelen, az orracimpái reszketni kezdtek. Mi ez? Tompán, mintha a víz hőmpölygött, hangok érkeztek hozzá, fájdalmas, me- rengő melódiák, amikben benne rejlik egy nép minden szomorúsága, álma, vágyódása.

Bez tebe druga ne mogu...

Ugy emelkedett föl, mintha gépen járna, ment, ment a hangok után a Dunaparton, húzták a hangok, amiket guzlicából csaltak elő. Nem lehet azokat semmi mással utánozni, nem tévedhet ebben, aki csak egyszer is hallotta.

Aztán csak a rekedt kiáltása törte meg az ábrándot.

— Péro, nase Péro!

— Holla hó, az ifiur! — ordították vissza a hajóról.

Ő rohant fel a veszteglő, üres sleppre, azok szaladtak elébe.

— Péro, Glisa!

— Ifiur, ifiur!

A hajógazda nagyot rikoltott.

— Szedjétek elő az avas szalonnát!

A guzlica tovább zümmögte szivekbe hatolóan:

Ne mogu zivti, ne mogu zivti-viti...

... Egy hét múlva pedig haza is érkezett Nikola a sleppen, amely szeliden, esendesen uszott lefelé a vízeken, megtisztelve a holdvilágos éjszakákat bánatos dallamokkal. Mondom, Nikola megérkezett és hiánytalanul visszszámolta öreg Bogdánovicsnak az ötszáz pengőket, minthogy a hajósok nem fogadták el pénzt a kosztért.

CSAIKIS BÉCSI GYERMEKVOCSIJÁNDÉKSÁGOK meglepő olesón KRAUSZEDI butor és szőnyegáruházában NOV/SAD. 9610

Min töri a fejét az ó- és ujvilág?

Uj rejtvényfajta: a keresztosor rejtvény

Mint a jazz-band, mint a shimmy, mint a ragály, olyan gyorsan és olyan mindent magávalragadó hevességgel lett népszerűvé és mindenkit foglalkoztatóvá Amerikában a *cross-word puzzle*, amit magyarul megközelítő pontossággal *keresztosor rejtvény*-nek nevezhetünk. Mint minden új divat, az új rejtvényfajta sikere is fantasztikussá nőtt Amerikában. Mindent meghódított a keresztosor rejtvény: bevette magát az iskolákba, az egyetemekre és az újságokba. Legújabb hódítása a vasut. A Pennsylvania Railway társaság minden vonatának *«társalgó-kocsiját»* — mert az amerikai vasutakon ilyen is van — szótárakkal és a keresztosor rejtvények készítéséhez és megfejtéséhez szükséges hatalmas *synonym-gyűjteményekkel* szerelte föl. Hogy pedig az utasoknak legyen min törniük a fejüket, az ékező-kocsi ételsorán keresztosor rejtvényeket közöl.

Ugy látszik azonban, hogy nemcsak az idő eltöltésére jó a keresztosor rejtvényvel való bibelődés, hanem a gondolkodás fegyelmezésére is. Ebben a tekintetben olyan féle jelentőséget tulajdonítanak neki, mint a sakjátéknak. Előkelő amerikai üzletemberek nézete szerint ez a játék, akármennyire játék is, a hivatalnokok műveltségének fokozásához nem kis mértékben járul hozzá. Arra kényszeríti őket, hogy a szótárt forgassák s szókincsük így módon önkénytelenül is gyarapszik. A newyorki National Life Insurance elnöke a minap kife-

lentette egy újságitronak, hogy amióta az intézet gyorsírói keresztosor rejtvények fejtetésével töltik üres idejüket, sokkal gyorsabban és pontosabban jegyzik le a tollbamondást.

A keresztosor rejtvény járványa immár Angliára is átkapott. A nagy angol lapok legtöbbje naponta közöl egy-egy ilyen rejtvényt. A játékok rendkívüli népszerűségére vall, hogy nagy cégek is keresztosor rejtvény alakjában adják föl hirdeteiket.

Ezzel az elmés rejtvényfejtéssel a *«Bácsmegyei Napló»* olvasóit is megismertetjük most. Ami benne új, az egyszerű és könnyen megérthető. A fogasabb rejtvények megfejtése azonban bizonyos fokú műveltséget és az ismeretek legkülönbözőbb ágában való jártasságot kíván meg.

Természetesen szerint a keresztosor rejtvény a számrejtvény föl ismert típusával tart rokonságot. Sakktáblaszerűen apró négyzetekre osztott négyzetek a *«terep»*. Minden számmal egy-egy szó kezdődik, amely mindannyiszor a legközelebbi fekete négyzetenél végződik. Hogy a szót függőleges, vagy vízszintes irányában kell-e olvasni, azt a külön jelmagyarázat mondja meg. Miként a számrejtvénynél, itt is egyik megfejtett szó a vele keresztveződő szó megfejtéséhez segíthet, mert a találkozó pontokon egy-egy betű a keresztveződő két szó mindenikében előfordul.

Ime, mutatóba egy keresztosor rejtvény:

1. számú rejtvény

1	10		12		16	27		29	33		
2								26			
3						25					
4				18	17						32
		19	13					23			24
5	11										
6											
7			15			22	30			31	
8						28					
9			19								
	14				20			21			

Vízszintes sorok:

- Régi hangszer
- Szerb város
- Hajdan világhíres énekesnő
- Időmérő
- Nagy magyar színésznő
- Ébren nem látható
- Tűzijáték
- Az iskola tagozása
- Sport.
- Az állam életjele.
- Ragadozó madár
- Sokan kapják meg
- Földrajzi fogalom
- Fém
- Költői műfal
- Földműves végzi
- Ács és asztalos használja
- Nem szolgál
- Kocsimában üedik.

Függőleges sorok:

- Budapest egyik kerülete
- Fontos nemzetgazdasági tényező
- Félsziget
- Képzőművészeti műszó
- Határozószó
- Melléknév
- Ásvány
- A nadrág régi neve
- Névmás
- Becéző férfinév
- Idegen pénznem
- Nem fővárosi
- Kártyalap
- Magyarozó kép
- Férfinév
- Természettudományi műszó.

A megfejtések a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalába küldendők. A megfejtők közt könyvjuttatást sorsolunk ki.

TERE-FERE

Párisi kocsi vezető vizsgálja. Valamikor a kinal irástudót, ki vizsgára jelentkezett, magánzárkába csukták, senkit se bocsátottak be hozzá, még ételét is egy kisablakon nyújtották át, hogy a külső világgal ne érintkezhesék s méltóan megállhassa a nagy próbát.

A növekvő szerencsétlenségek, elgázolások arra kényszerítik a párisi villamosvezetőket, hogy a jelentkező kocsi vezetőket hasonló gondal vizsgálják meg. Nagy sor párisi kocsi vezetőnek lenni.

Mindenekelőtt bevezetik egy lélektani laboratóriumba, hol orvosok, lélekbuvárok gondosan szemügyre veszik. Csafinta fogások, finom műszerek, készülékek lerajzolják a jelölt lélektani arculatát elárulják, hogy kiből válik jó, kiből rossz kocsi vezető. Az eddigi adatok szerint csak az emberek nyolcvan százaléka alkalmas erre az állásra.

Bebizonyosodik, hogy az illető mennyire fárad lelkiileg, mennyire bírja a testi munkát, mennyire befolyásolható, ingerlékeny, elhatározás-képes. Aztán latra vetik érzékenységet meg az emlékezőtehetséget is.

De ezzel még nincs vége a vizsgának. Miután a főnti követelményeknek megfelelt, a pályázót egy sötét kamrába kísérik, hol különböző jelzések, zajok hallatszanak, különböző fények villannak s neki minden habozás nélkül, biztosan és pontosan felelni kell, mit jelentenek azok.

Végül egy mozdulatlan, színpadi villamosra állítják, előtte pedig filmet forgatnak, mely a nyüzsgő, párisi utcát ábrázolja, úgy hogy a kocsi vezető maga előtt láthatja jövőbeni működésének színterét. A kapcsoló, melyet kezében tart, szabályozza a film pörgését, míg a fék lassítja. Ilyen módon minden vésszedelem nélkül beletanulhat kocsi vezető-mesterségébe, tanúságot szolgáltathat a bizottságnak képességéről.

Ha letette ezt a vizsgát, akkor engedélyt kap a kocsi vezetésre. És az elgázolásra.

Kik hazudnak legtöbbet? Természetesen ismét a férfiakról meg a nőkről van szó. Egy berlini újság olvasóihoz a következő kérdést intézte:

— Ki hazudik többet és könnyebben: a férfi, vagy a nő?

A beérkezett válaszok közül különösen érdekes egy előjáró álláspontja. Ez azt vallja, hogy mind a férfiak, mind a nők egyforma könnyedséggel hazudnak. Bármely ürügy elegendő számukra, hogy eltorjénak az igazság útjáról. Ha véletlenül igazat mondanak, azt tévedésből teszik.

Először tanár ut ezt színtén elismert: mindkét nem egyaránt a legnagyobb hidegvérrel állt ki, de a nő valamivel finomabb, mert a szükség, vagy a szokás olykor arra is kényszeríti, hogy olyasmint hazudjék, mely hasonlít az igazsághoz. A férfi rendszeresen hazudik, kicsit szokásból, kicsit azért, hogy védje tulajdon érdekeit, míg a nő többnyire azért hazudik, hogy kikerüljön egy kényes helyzetből. A nők nyolcvan százaléka — ezt ő állítja és nem mi — hazudik akkor, mikor azt mondja, hogy szabónőjétől jön. Azok a gépirókiaszszonyok, kik azt a kifogást használják fel, hogy hivatalukban túlórázniok kellett, hetvenöt százalékban hazudnak.

Egy tudós tanár ezt állítja: — Aki egyszer finoman állt ki, az másodszer már ügyesen hazudik, harmadszor már durván lödi. Nagyon hamar betanulnak ebbe a mesterségbe. Hazudozásban senki se *«mükedvelő»*.

A másik berlini újság azt a kérdést veti föl, hogy kiegészítse lepartása vizsgálódását, vajon mennyire megbízható a nő tanuvallomása? A válaszok, melyeket többnyire rendőrsztek, rendőrkapitányok adtak, lesújtók.

— A nők tanuvallomása — jegyzi meg egy rendőrtiszt — rengeteg munkával terhelik a rendőrséget, igen gyakran hamis nyomra vezeték, holott a nő szomsz-

esebb, mint a férfié, jobban megfigyeli mindent, de öntudatlanul, nem rosszszemüen, elkeveri a valóságot a valótlansággal.

Erre számos példát hoz föl bő anyagból. Megfojtva találtak egy nőt. Lakásában három napos újságokra bukkantak, amiből azt következtették, hogy a gyilkosságot legalább három nappal azelőtt követték el. Aztán az áldozat asztalán lettek egy kalapácsot is, melyet elvittek a közeli pékbolthoz és ott a péknél föl is ismerte, hogy tényleg való, de ő, noha semmi érdeke sem volt, éretlen földre esküdött, hogy a meggyilkolt nő két nappal azelőtt vette nála. Már szabadon akarták engedni vallomása alapján a letartóztatott gyanúsítottat, mikor kiderült, hogy a gyilkosságot csakugyan három nappal azelőtt követték el.

Szerinte tehát a nők hazudnak. A nők pedig azt mondják, hogy a férfiak hazudnak. Azt hazudják, hogy a nők hazudnak.

A humorista ifjusága. George Courtline, a ragyogó szellemű francia humorista, ki, már régóta hallgat, nagybeteg.

Egyik jóbarátja ezt meséli el az író ifjuságáról:

— Courtline csapnivaló rossz diák volt. Semmiáron sem akart tanulni. Ügyel-bajjal csuszott át a vizsgákon s a doktorátuson elhasalt. Erre az apja levette róla a kezét, szabadjárta engedte. Beállt hivatalnoknak egy tápszer-üzemvitársaságba. Itt azonban az ő saját humoros egyszerűségével szorított-ostott oly botrányos számlási hibákat követett el, hogy hamarosan szélnék eresztették. Leszolgált önkéntes-évet, aztán állást kapott a közoktatásügyi minisztériumnál.

— De alighogy leült hivatalnok-asztalához, megsohalkta a munkát, melyet egész életében őszintén utált. Sehogy sem izlett neki a rovanésolás. Abban a szobában, melyben elhelyezték, egy jóra való, szorgalmas, kedves fiatal ember dolgozott, szegény, mint a templom egere. Az író hozzáfordult és így szólt: *«Nézzé, magának félannyi fizetése van, mint nekem és ugyanannyit dolgozik, mint én. Odaadom magának fizetésem felét, hogy ha helyettem is dolgozik»*. Ebben nyomban megállapodtak. Kartársra elvégezte az író munkáját, ki aztán be se járt a hivatalba.

Csak hogy a szép idilli nem sokáig tarthatott. Jött a vakáció. A szegény fiú most már pihenni akart, megkérte barátját, hogy legalább a szünidő alatt helyettesítse. Courtline bement a hivatalba, de annyira fázott a munkától, hogy fölkereste hivatalfőnökét s elbocsátatását kérte. Hivatalfőnöke azonban hallani sem akart erről. Szerette ezt a hivatalnokát, ki sohasem árnyakodott hivataltársai ellen, nem akart fellebb hágni a számlalajtorján. Ezért inkább szabadságoltatta teljes fizetéssel, sok évre.

Ami hasznára vált az irodalomnak is. Meg a francia közoktatásügynek is.

Norfolk herceg takarékoskodik. Norfolk herceg a mai Anglia egyik leggazdagabb embere. Édesapja premier duke volt, az angol hercegek között a legelső, premier earl, a grófok közül a legelső, Arundel, Sutrey, Norfolk grófa. Anglia legelső nagyura, de fiának már takarékoskodnia kell, ami az idők jele.

Amint egy londoni levél hírtl adja, az Arundel-kastélyt öt évre bezárták, személyzetét elküldték s a fiatal herceg mindaddig, míg be nem tölti tizenhatodik esztendőjét, iskolába jár, atyafisága pedig, anyja meg három testvére utazni megy, Olaszországba. Így takarékoskodik manapság az angolok. Sterlingekből nem tudnak élni, csak lírákból. Azért nem kell kétségbeesünk sorsunkon. A családnak 5000 hold földhirtőke van, rengeteg telke Londonban s a vidékeken mezői, legelői, erdei. Az apa vagyona kezelését hét évvel azelőtt

legidősebb fia gyámjára bizta s ezek még mindig nem tudtak rendet teremteni a tartozik-követel rovatban, úgyhogy a hagyatéki tárgyalást még mindig nem lehet megtartani. Norfolk herceg vagyona tízmillió font sterlingre becsültek. De az angol hercegek vigyázatosak, nem élnek oly könnyelműen, mint a budapesti primadonnák.

Eunéfogva a gyámok becsukták a kastélyt, felmondtak a személyzetnek, mely nem kevesebb, mint hatvan tagból állott.

A szegény herceg fogához ver minden ezer fontsterlinget.

*

A legjobb szakács. Franciaország még mindig süt-főz? Soha annyira nem virágzott a konyhaművészet, mint a háborút követő évtizedben, az általános inség közepette. Most a szakácsok versenyét tartották meg, melyet oly érdeklődés kísér, akár egy színházi bemutatót, vagy football-mérkőzést. Ezen a versenyen, melyre a különböző vidékek elküldték jelöltjeiket, illetékes bíróságoknak azt kellett eldönteniük, ki csoda ma a legjobb szakács?

Ellenben a bírák, kik több napig ettek-ittak, még mindig nem tudták odaitélni a pálmát. Ez érthető is. A versenyben a bírák a nehezebb szerep. Képzeliék el, hogy az asztalra tesznek tízenyolc tálat, mártásban feldolgozott tengeri nyelvet, ugyanannyi tál májpástétomos süteményt. Aki lelkiismeretes bíró, annak minden egyes fogást végig kell ízlelnie. Így legtöbbször kidőltek, csömörrel, gyomorrontással távoztak bírói székükből.

Most a versenybírók azt határozta el, hogy a szakácsokat szóbelileg vizsgálgatja, aminek meg van az az előnye, hogy a jó szakácsok elárulják receptjeiket és a bírák végre koplalhatnak is. Egy bíró ezzel indokolja meg a szóbeli vizsga szükségességét:

— Nekünk magát a munkát kell megbíralunk, nem pedig a rendezést. Az megteveszthet mindnyájunkat.

Mindenesetre különös jelenség ma az evésnek, a konyhának ez a sohasem tapasztalt divatja, mellyel a sajtó is állandóan foglalkozik. Mit jelentenek az ilyenek lakomái, a szakácsoknak ez a babonás tisztelete, a gyomor föltétlen bálványozása? Egyesek, madáréti és rosszgyomru filozófusok azt állítják, hogy a gasztronómia előtérbe kerülése összefügg a huszadik század hanyatlásával, amint hogy a spártaiak is akkor mondtak bucsut hagyományos leveleiknek és tértek át a pávanyelvre, mikor régi erkölcsük megbomlott, hatalmuknak vége lett. Szerintük a konyha lobogó tüzhelyei azokat a tüzhányókat jelképezik, melyeken a mai fejévesztett társadalom táncol.

Mindenből a huszadik század hanyatlását olvassák ki. Baj az, ha nem eszünk. De az is baj, ha eszünk.

*

Írófejedelem kerestetik! Anatole France halálával megüresedett egy szék, mely trónushoz volt hasonló. Az, ki benne ült, az egész föld kerekéségén páratlan népszerűséget élvezett; mindenki írófejedelemnek tartotta őt. Most utódot keresnek neki.

Egyik folyóirat azt indítványozza, hogy töltsék be a helyét. Meghalt a király, éljen a király! Válasszanak egy nagy bizottságot, mely foglalja magába mindazokat, kik számot tesznek az irodalmi életben, a tudós tanároktól kezdve a körüli újságok hírlapíróikig, ezek pedig szavazzanak, ki érdemes leginkább az elhunyt helyére és az az író, aki legtöbb szavazatot kap, koronázassék írófejedelemmé. Furcsa terv. Tizenkét évvel ezelőtt Paul Fort-t választották meg költőfejedelemmé. Most írófejedelemet is óhajtanak azok a franciák, kiknek nincs királyuk, csak köztársasági elnökük.

Paul Sunday, a kritikus, erre vonatkozóan ezt írja:

— Az egyetlen választott bíróság, mely ezt a kérdést eldönthetné csak értelmes olvasókból állhatna, de ki készíthet el ily választási törvényt. Anatole France kétségtelenül írófejedelem volt,

de nem kartársainak véleménye emelte azzá, hanem a nagyközönség ítélete.

Érdekes, hogy mostanában sokan akadnak olyanok is, kik már tépdésik Anatole France babérjait.

Az idősebb Rosny, az akadémikus így nyilatkozik róla:

— Csodálatosan tudta megírni azokat a dolgokat, melyeket másoktól vett kölcsön.

Henry de Regnier pedig ezt írja:

— Elismerem, hogy egyik legnagyobb író, de mint csevegő nem állott azon a színvonalon, mint hiszik. Beszéde gyakran zagyva volt és formátlan.

És semmit abból el nem hallgattam...

Jelenet a törvényszéki tárgyalási teremből

Nehéz sora volt a tárgyalásvezető elnöknek egy női tanu kihallgatásával, aki sohasem felelt egyenesen a föltett kérdésre, hanem folyton elkalandozott a tárgytól és roppant fontoskodással és szaporasággal mesélt apró-cseprő házidolgozokról, pletykákról, semmisségekről.

Az elnök ismételtén próbálta figyelmeztetésekkel befékezni a bőbeszédű tanut, intette, hogy ne tartson előadást a szomszédasszony tyukjairól, hanem mondja meg egyenes szóval, hogy látta-e, vagy csak hallotta, amivel a vádlottak padján ülő asszonyt vádolja.

— Kérem szépen, nagyságos elnök ur, én az egészet elejétől-végig tudom...

— Mit tud?

— Kérem szépen, hogy én mit tudok? Mindent tudok kérem szépen, tetszik tudni, amikor a házban az asszonyok beszéltek az esetet, én mindjárt megmondtam, hogy csak ez az asszony lehet a tolvaj...

— És miből állapította ezt meg?

— Kérem szépen, amikor három év előtt a harmadik szomszédasszony három tyukja eltűnt, én kint voltam a tyukpiacon és ott minden kofa...

— Ne meséljen itt kofahistóriákat. Mondja már meg, hogy látta-e azt, hogy a vádlott lopott?

— Kérem szépen, mindjárt, azonnal elmondom mindent, de előbb tessék megengedni, hogy a tyukpiaci kofák...

Az elnök, — látva, hogy így nem igen boldogul, taktikát változtatott és lecsapott a tanura ezzel a kérdéssel:

— Mondja meg most, hogy kitől hallotta, hogy a vádlott a tolvaj.

— Kérem szépen, a szomszédasszonyok beszéltek, a Ragyogóné is mondta.

— Ija, a Ragyogóné is mondta, ez már más.

— De kérem szépen, azt meg a saját testi szememmel is láttam, hogy ezen az asszonyon volt az én kék blazom, amit fölém elloptak.

— No hála Istennek, csak hogy már itt tartunk. Ezzel kellett volna a vallomását kezdeni. Tehát maga fölismerte a saját ellopott bluzát a vádlotton?

— Igenis, kérem szépen, fölismertem.

— No, — szól most az elnök a vádlottnak, aki mindent tagad — mit szói maga ehhez?

— Nem mond igazat ez a tanu. Sohasem volt az ő bluzá én rajtam.

— Hogy mondhat ilyent, — pattan fel a tanu, hiszen csak ismerem az én szép kék bluzomat... Kiabáltam is magára, hogy hallja, hogy jön maga az én bluzomhoz, de maga hirtelen eltűnt.

Az elnök megállapítja, hogy a vádlott letartóztatásakor tartott házkutatás alkalmával, találtak a lakásán egy kék bluzt, ami a bűnjeltek között van és intézkedik, hogy hozzák be a bűnjelt. Kis vártatva jön a szolga és alig lép be a kék bluzzal a terembe, a tanu már hársányan kiáltja:

— Ez az! Az én kék bluzom.

Az elnök ezután fölteszi a kérdést az ügyészhez és ügyvédhez, hogy kívánják-e a tanu megesketését.

Az ügyész kívánja.

Az elnök elmondja a szokásos figyelmeztetést.

— Vallomására meg fog esküdni, Te-

gye jobb kezét a szívére és mondja utánam: Én...

— Én...
— Mondja a nevet.

A tanu bement a nevet.
Az elnök folytatja az eskü-szöveg elmondását, amit a tanu megilletődéssel mond utána:

...esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy az igazat és csakis az igazat vallottam és semmit abból el nem hallgattam...

Amikor az elnök az esküszövegnek ehhez a részéhez ér, a tanu hirtelen fölémeli jobb kezét, amelyet eddig a szívében tartott és diadalmasan harsogja:

— Kérem szépen, ezt nem mondhatom, hiszen nagyon sokat elhallgattam. A tyukpiaci kofákról egy szót sem tettszett engedni mondani...

A tárgyalóterem komor falai pillanatra hangos kacagástól visszhangzanak.

Az elnök pedig megnyugtatta az aggodalmaskodó tanut, hogy nem fog komolyabb veszedelem származni abból, mert nem mondta el a tyukpiaci kofák meséit a szomszédasszony tyukjairól.

Erre aztán a tanu rámondta az esküre:

— Isten engem úgy segítjen!

— Pedig nagyon sokat hallgattam el, mondta csendesen a tanu, amikor távozt a bírói emelvényről.

—rth.

Szerkesztői üzenetek

Staribecsei. Guglielmo Marconi olasz mérnök, a drótnélküli táviró feltalálója 1874-ben született. Tulajdonképpen a drótnélküli táviró minden főrészt előtte mások találták fel (Herz-féle hullámkeltés, Branly-féle kohéer, Braun-féle kapcsolás, Popoff-féle antenna), de a rendszert ő állította össze úgy, hogy a drótnélküli távirás gyakorlatilag lehetségessé vált. Marconi jelenleg a londoni »Marconi's Wireless Telegraph Company« műszaki vezetője.

H. G., Staribecsei. Ebben csak orvos adhat tanácsot.

B. T. A snapszer-játékban ha a takaró félnek megvan a 66-ja, s mégis kijátsszik, akkor az ellenfél ha hazaviszi az ütést, megnyerte a partit. A nyerő ilyenkor kettőt ír, ha már volt ütése és háromat, ha a takarásnál még nem volt ütése.

Régi olvasó. A helyes magyar szólás ez: »A füle botját sem mozzgatja«.

Sz. S., Pottszki-Sveti-Nikola. A sorolási engedélyt a földművelésügyi minisztériumtól kell kérni.

N. Gy., Subotica. Bármelyik filmgyárhoz fordulhat. Az SHS királyságban a leg nagyobb filmvállalat a zagrebi Bosna d., amely a bécsi Sascha érdeklődéséig tartozik.

N. M. B., Senta. Önnek joga van a föld használatához. Panaszával forduljon a bérbeadó város polgármesteréhez, esetleg kérje a novisadi agrárihivatal intézkedését.

Becskerek érdeklődő. Tamás István »Pekete Majális« című verseskönyve most került ki a sajtó alól. A könyv expedálása már megkezdődött és néhány napon belül minden előfizető megkapja.

B. L. A preferánsban be lehet mondani a játékot anélkül, hogy ez a licitálásban való részvételre kötelező. Ha tehát az első játékot mond, a második is és az első egyet mond, a második passzolhat.

Novírbasz. A szó tulajdonképeni jelentése szerint intelligens-nek mondható az az ember, aki logikusan gondolkodik, fölisméri a dolgok lényegét és összefüggését s helyes ítélőképességgel rendelkezik. Az ilyen értelemben vett intelligencia fogalmához nem tartozik hozzá bizonyos határozott ismeretanyagban való jártasság, még kevésbé a bizonyítványokkal kimutatható iskolai képzettség. Aki érettségizett, vagy felsőiskolai oklevelet is szerzett, az nem okvetlenül intelligens, viszont a kevés iskolát végzett ember lehet nagyon intelligens. Azonban a társadalmi életben az intelligencia fogalma nem ebben az értelemben határozódik meg; az intelligenciához soroljuk mindazokat, akik legalább is érettségi bizonyítványt mu-

tathatnak fel. A jómodor ennek a társadalmi alapon felfogott intelligenciának velejárója. Idegzet és vérmérséklet determinálják az ember modorát, amely tehát független az értelemről és tudástól. Lehet valaki sugárzóan intelligens, de modorában felszeg, esetlen, udvariatlan, nyers és goromba. A nagy elmék egész sorának, élettörténetéből kinálkoznak példák ennek illusztrálására. Másfelől azonban kétségtelen, hogy általánosságban a művelt ember inkább tud uralkodni ösztönein és alkalmazkodni a társasélet szabályaihoz, mint az, akinek indulatait nem mérsékli a kultura íkije.

T. I., Starakantzsa. Rodov Emil beográdi építész nemrég husz építőmunkást kért a szental építőmunkások szakszervezetétől a szalonikii építkezéseknél való alkalmazás céljából. Eddig tizenkét kömüves ment ki Szalonikibe, ahol husz dinár órabért kapnak. Forduljon a szentali szakszervezethez, ahol részletes felvilágosítást kaphat.

R. P., Subotica. Bármelyik gyógyszerárban vagy drogériában megmondják, hogy milyen szesz a leghatásosabb az említett célra.

Zs. I., Cservenka. A subotical vasut-igazgatóság sorsjegyhuzását február 10-én tartják meg.

Cs. F., Horgos. Mint családfenntartó kérje felmentését a staribecsei Okružna Komandótól. Kérvényében igazolni kell, hogy apja meghalt, özvegy anyját őn tartja el és hogy nincs fiutestvére.

K. M. I., Senta. Az Első Lánvképzési Intézetnek nincs fiókja az SHS királyság területén. Az intézet Magyarországon Unio Biztosító Intézet-re változtatta nevét. Kérvényei sorsa iránt ott érdeklődjék. Ha az új államalakulás után jugoszláv valutában fizetett akkor 4:1 arányban, jugoszláv koronát igényelhet, mert ez a gyakorlat alakult ki, ámbár törvényes intézkedés erre nézve nincs.

Építész. Budapesten végzett építésznek, ha az SHS királyságban gyakorlatoz akar folytatni működési engedélyt kell szereznie az építésügyi minisztériumtól. A kérvényben igazolni kell a huszonéves életkort, az állampolgárságot, az állampolgárban való jártasságot, a feddhetetlen előéletet, a szak-képzettséget és legalább hároméves praktizást. A működési engedély birtokában aztán kérni kell a felvételt a most alakuló mérnöki kamarába. Műszaki lap: Technički List Zagreb.

B. Zs., Klanjec. A baranyai menekültek menedékjogát a BBB ügyosztály által a közigazgatási hatóságokhoz intézett rendeletek szabályozzák.

F. Gy. Ball Mihály. A magyarországi hóhér már nyugalomba ment és Faddon gazdálkodik, ahol néhány holdas birtoka van.

I. S., Subotica. 1. A munkásbiztosító pénztár 560 dinár szülési segélyt és négy héten át napi másfél dinár táppénzt utal ki. 2. A születő gyermek szülei vallását követi és hét éves koráig csak szüleiével együtt változtathat vallást. Tizenhét éves korán túl a gyermek szabadon rendelkezhetik a vallása fölött.

Kikindai arldány. A 16 hirnév érdekben kívánatos, hogy ne hagyja egyedül a nővérét, ha férjhalatagatója van.

W. L., Rajja. Subotica és Szeged között közvetlen vasuti összeköttetés van, a szegedi vonat Subotikáról indul. A budapesti jugoszláv követészen simán megy a vizum kiállítására, azonban természetesen jobb volna, ha mindjárt Beogradban szerezne meg a visszautazási vizumot is.

I. D., Csöke. Ha a felmentés megtörtént, azt a felzett körülmények között sem vonják vissza.

F. A., Prilicsevicsvo. A vonó-harmonikára a 660. számú vámtétel 3b) pontja érvényes. Észertint a harmonikák behozatali váma olyan országból, amellyel kereskedelmi szerződést kötötünk, kilogrammonként 1.25 aranydinár (13.75 papirdinár) és olyan országból, amellyel nincs kereskedelmi szerződésünk, kilogrammonként 2 aranydinár (22 papirdinár). Azt, hogy olyan országból jön az áru, amellyel kereskedelmi szerződésünk van, származási bizonylattal kell igazolni. Jelenleg az SHS királyságnak Franciaországgal, Angliával, Németországgal, Magyarországgal, Csehszlovákiával és Ausztriával van vámszerződése.

FRIEDMANN MÁRKUS

villanyfelszerelési vállalata, Suboticán
Paja Kujundžićeva ulica 18 szám. Telefonszám 172.

Villanyvilágítási és erőátviteli berendezések jótállás mellett. Szólidai csengőberendezések, jelző csengők. Művészi kivitelű selyemernyők rendelés után.

Villanyfelszerelési cikkek és villanylámpák minden feszültségben és nagyságban a legolcsóbb napiárban kaphatók. Tervezési és költségvetést díjmentesen készítenek.

GAZDÁK FIGYELMÉBE

Melichar-féle

UNICUM-DRILL

vetőgépek, ekék, Agró kukoricauttató gép, csöves kukoricamorzsológ, répa vágók, szecs kavágók, boronák

jutányos áron kaphatók

Rudolf Bächer-Franz Melichar

és Baltic tejseparator

egyedüli sombori képviselése

Szláv Oszkár vaskereskedése

Telefon 15. Sombor Telefon 15.

A vérben rejlik egészségünk

Az emberi szervezet egy géphez hasonló. Ha a gépet nem tisztítjuk rendszeresen meg a váladékoktól vagy ha azt állandóan nem kenjük, üzemműködés lépnek fel. A váladékok ebben az esetben a fel nem dolgozott anyagcsere-termékek, amelyek a békét és a vesének kel a szervezetből eltávolítani.

A VÉR FELFRISZÍTÉSE

csak oly méregmentes szerekkel eszközölhető, amelyek kellemes, de teljesen veszélytelen formában segítik elő az anyagcsere, emelik a vérkeringést és ez által a helytelen vérkeveredés okozta jelenségeket, mint a székrekedés, rozszulit, vértelenség a fejbe, aranyér, csusz, viszketőség, bőrtisztatlanságok, elzsírosodás és nyugtalan idegek megszüntetik.

Mindenkinek alkalmat nyújtok, hogy

TELJESEN INGYEN

meggyőződjék arról, hogy ez miként lehetséges.

Kérje az én legújabb könyvem

EMBERSZERETET!

Írjon azonnal a következő címre:

E. PASTERNAK BERLIN S. O.

Michaelkirchplatz 13. — Abt. 147. 861

TAKÁCS és KLIER

GÉPMŰHELY és FÉMONTÓDE

NOVISAD

Jovan Aranđjeva (Bácsi Gábor, Damjanics) ul. 3.

Elvállal mindenféle gőzgép- és motorjavítást, új szalmazó-törekázótengelyek és fémcsapágyak úgy nyers mint megmunkált állapotban való szállítást a legjutányosabb áron.

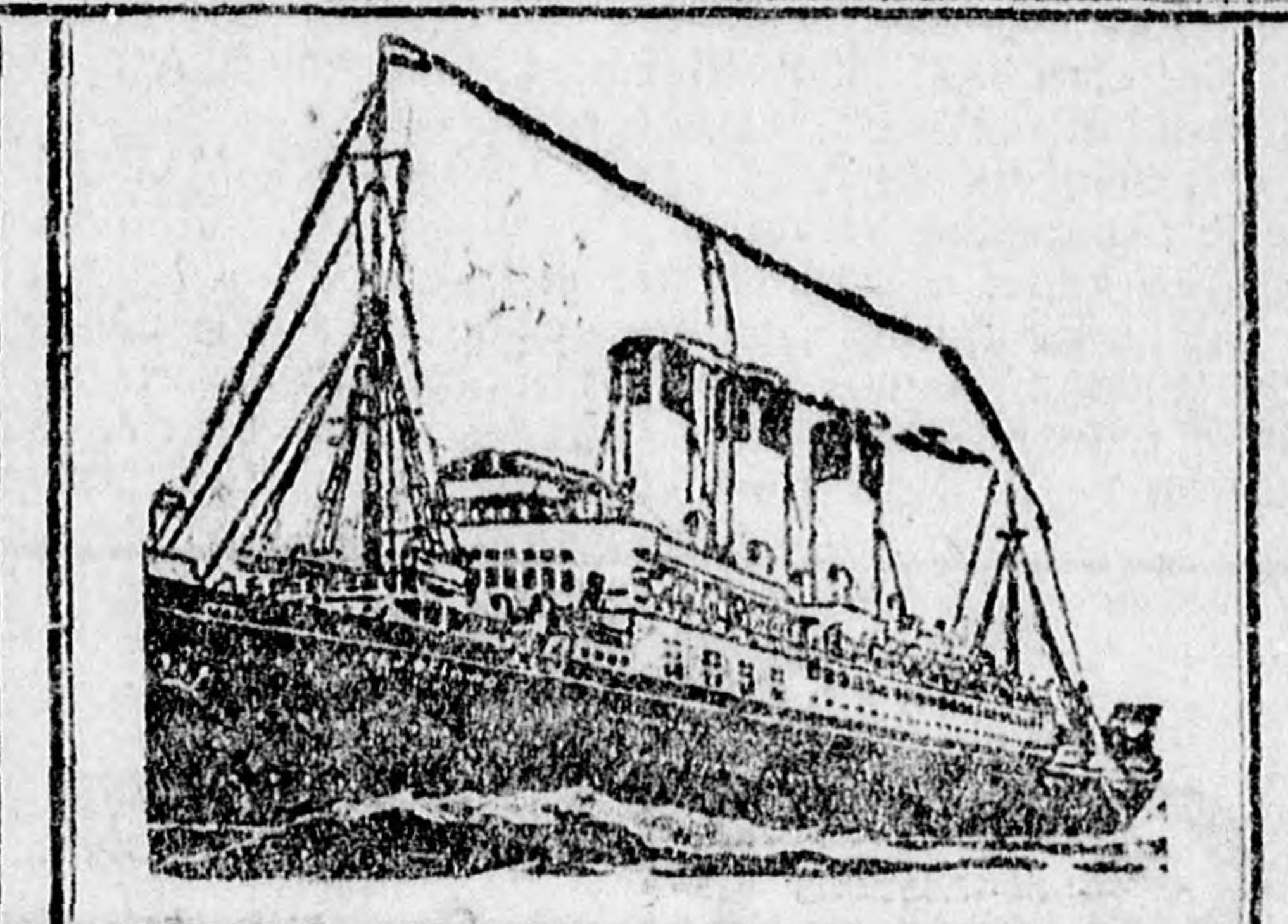
Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Rövid az élet, örök a sir”

Helyesen megfejtették 418-an. Könyvjutalmat nyertek: 1. Cabafy Sándor Senta Vojvode Bojovićeva ul. 221, 2. Galambos Erőlia Torza, 3. Riesinger Szerénke St. Kanjiža, 4. Kozma Pál Mojavdjo, Indija, 5. Farago Imre St. Bečej Putnika Vajda ul. 27, 6. Klein Eszti Subotica, Bolićeva ul. 8, 7. Csepella Tamásné Stari-Bečej, 8. Adam Jolanka Vukovar. Felkérjük a könyvjutalmat nyerteseket, hogy szíveskedjenek 4 dinár portóköltséget a kiadóhivatalba beküldeni.

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legzsebesebb hajók, I, II. és III. osztályú fizető, valamint ingyenesek részére. A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentínába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul, németül és szerbül.

Veliki Boškerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Senojska ul. 30 1734

Kérje fel a 448-as telefonszámot
mindent hához küldünk

Fűszer, csemoge, déligyümölcs, kolbászaru a legfinomabb
SÁGI és MARJANOVIČNÁL SUBOTICA
HUSPIAC

Hofherr és Schrantz-féle

8 HP magánjáró

komplett cséplőgarnitúra

teljes modern, két éve használt

eladó

Bővebbet Rápóti Lajosnál, Novisad
Futoški put 131.

Utazó

kerestetik Bánát részére!

csakis elsőrangú erők, szaktudással, köldjék be ajánlataikat fizetési igényük megjelölésével és tényképpel ellátva

Dávid Grossberger textilengros Sombor

804

TÜZIFA és FASZÉN

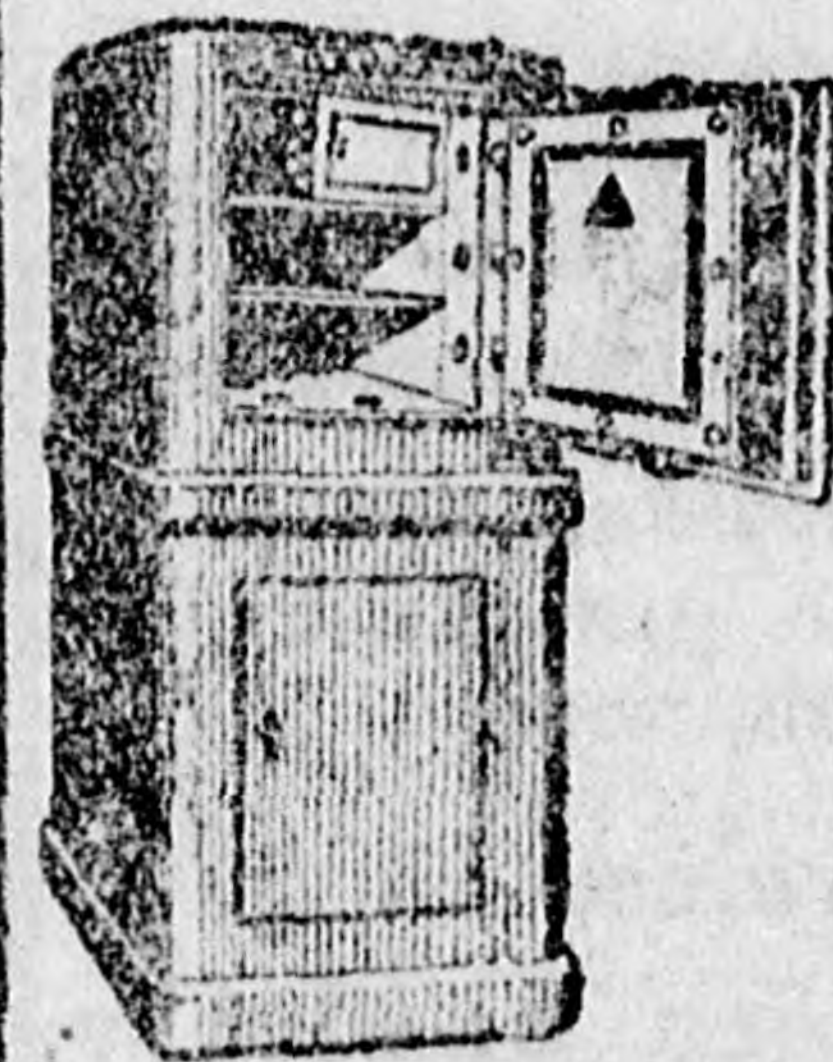
Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra vagonfételben és hajórakományként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz vilázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi árak mellett.

„DANICA”

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

Legujabb szab. találmány!

Kiváló ujdonság!

B. O. B. BETON PÉNZ-SZEKRÉNYGYÁR R. T. VUKOVAR

Távíratok BOB Vukovar Int. telefon 68

Gyárt és szállít minden kivitelben ACÉLBETONPÉNZSZEKRÉNYT AKTASZEKRÉNYEKET TRESSORAJTÓKAT STB.

a legzsebesebb és legszolidabb kivitelben Veszétképviselet és egyedarántítás Jugoszlávia részére:

GOLDSTEIN ARMIN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR

Képviselet és bizományi raktár: **KRAUSZ EDE** butorkereskedő, NOVISAD
„REKA” ügyvéti iroda, NOVI-VRBAS
IK. PANIĆ, BEGRAD, TOPLIČIN VENAC 19

Feltétlenül (szabványos) Teljesen betörésbiztos!

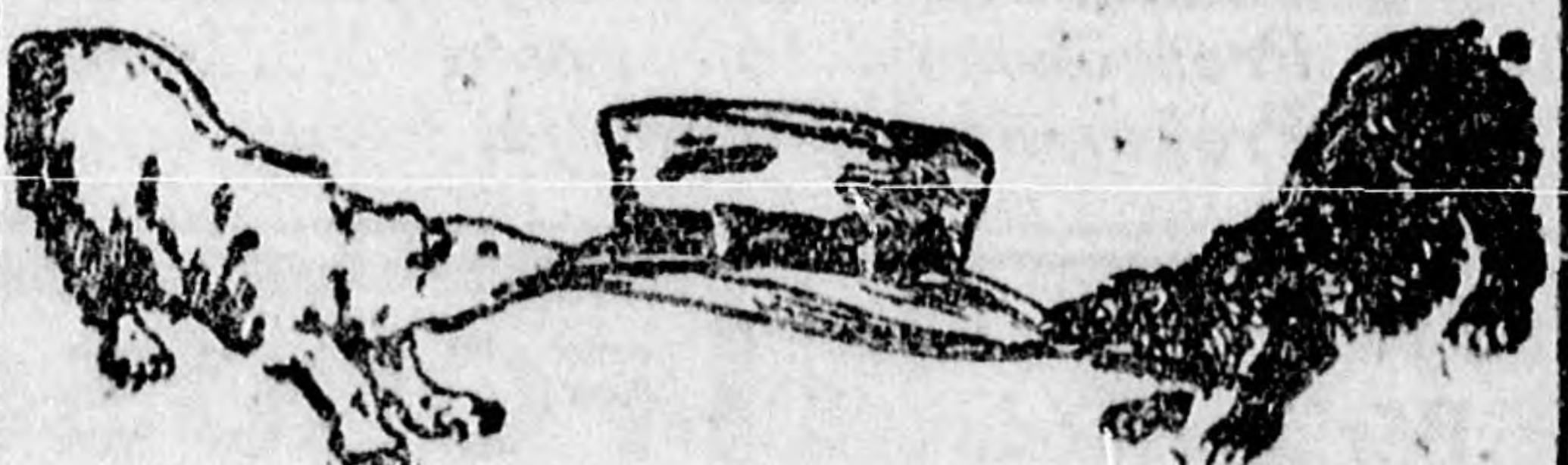
Oly közvetítő irodák, amelyek kőműves-, cement-, ács-, asztalos-, lakatos- és egyéb — de csakis — szakmunkást bármely nagy számban Görögország részére aquirálni vagy azonnal ajánlani tudnak, forduljanak írásbeli ajánlataikkal az alanti címhez:

PELOSSOF & ROUSSO

Salonique, 20. Rue Salamine, Grèce.

802

Sapka és kalap különlegességek

legolcsóbb beszerzési forrás. — Állandó raktár valódi Borsalino kalapokban

WEISZ HENRIK SUBOTICA

Jelašićeva ulica 5. — Raskápolna mellett

OLCSÓ KIÁRUSÍTÁS!

Február 2-ától az összes raktáron levő RÖFÖS-ÁRUK a rendes árnál 25—30 százalékkal OLCSÓBBAN valamint a MARADÉKOK bámulatos olcsó áron lesznek kiárusítva

EVETOVICS MIKLÓS

Paja Kujundžićeva ulica 11. Molzer-ház. 803

LONART LAJOS

ujjonan felszerelt gépjavitó, villany, vízvezeték, központi fűtés és csatornázási vállalata.

Műhely és raktár:

Subotica, Strossmajerova ulica 20. (Halpiac)

Elvállal helyben és vidéken, vízvezeték, csatornázási, villanyvilágítási berendezéseket, mindenféle gépek szakaszerü javítását, hengergurát és autogén forrasztást. Saját készített takaréktűzhelyek bármilyen kivitelben. Raktárról szállít fűdőszoba berendezéseket és a hozzá szükséges felszerelési anyagot. Költségvetéssel díjtalanul szolgál. Telefonok fizetéssel leivételnek

Tölgy

tűrészhulladékot
tűrészpont
tűrészt szőlőkarót

valamint

kőris és szil cognár (kerékgyártó)-fát
szállít legolcsóbban

DRACH IND. DRVA D. D.
CAPRAG

Távirat: DRACH CPS

Telefon: SISAK 41

879

A

„CITROËN“ AUTÓ

a francia autóipar vezető márkája. Iparosok, kereskedők, orvosok, gazdáknak stb. legalkalmasabb, mert

beszerzési ára olcsó

üzemköltsége elenyészően csekély
kezelése igen egyszerű

Kapható

10 és 20 HP, 2-6 ülésel a legmodernebb kivitelben 40 000 dinártól kezdve
Részletes árajánlattal szolgál

S. AD. ENGL

SUBOTICA, JELAŠIĆEVA ULICA BR. 2.

810

Nagybirtokosok figyelmébe!

Mezei munkát vállalom legkedvezőbb feltételekkel, elsőrendű munkásokkal. Kerer Franjo vállalkozó Prosečkovas, 16., posta Mačkovei Prekomurje, Slovenija.

838

UJ! UJ!
Bőrkereskedők
figyelmébe!

Bőrlerakat!

Tvornica preradjivanja koža Dragušob Milojković i drugovi
Subotica, Zmaj Jovina ul. 1 szám.

Idősebb
fogtechnikust

keresek azonnali belépésre, ki az arany és a káposzt munkában teljesen jár-tas. Csak önálló munkások jelentkezzenek — Fizetés 3000 dinár havonta. — Cim:

BELOŽOVIĆ I.

Beograd

Studenicka 44/1.

Rejtettkép.

Hol van XIV. Lajos?

A múlt vasárnap i számunkban közölt rejtettképen a képlért megtalált k 934-en.

Az első díjat, a dívatjümpert Milenković Andjelka Novisad Kisačka 88 nyerte meg.

A második díjat, a nagyított fényképet M. Prodanović főszolgabíró Kula nyerte meg, aki küldjön be egy fény képet a kiadóhivatalba.

A harmadik díjat, az egy doboz valódi „Astra“ körömlakkot, Nagy Bertalan suboticiai gyógyszerert rából Mátin Lajosné Mai Idjós Zelj. stanica nyerte, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóhivatalba.

„SANA“

G I P S Z

Hazai gyártmány, olcsóbb és sokkal jobb, mint a külföldi. Modern és újonnan berendezett gyárunk **BLAGAJBAN, BOS.-NOVI MELLETT**

GYÁRT:

Dentálgipszet, alabaster-gipszet, modell-gipszet, menyezetgipszet, különleges téglagyártáshoz való gipszet, fűdémgipszet, idomdarabokat és

MÜTRÁGYA-GIPSZET.

Eladási iroda:

„SANA“ gipszipari és műtrágya r. t. ZAGREB, Marovska ul. 14.

Képviselő: Árpádfy Jenő Subotica

7027 Paja Dobanovačkog ulica 5.

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés 1-a keményfából 4400 din.-től feljebb
Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-től feljebb
Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-től feljebb

„DOMUS“ butorgyári-terakat Barnat Pessing Novisad, Zeljeznicka utca 105-107.
Mitrovia, Flanička-ul. 9-11.

Dürrkopp varrógép

munkája és tartóssága folytán elismerten

a legjobb

Dürrkopp Művek R.-T. Bielefeld

jugoszláviai vezérképvisellete:

AVRAM ALMOSLINO

kereskedelmi ügynökség

Beograd, Kralja Petra ulica br. 64

751

Olcsó jó könyvek

A mai könyvdrágaságban a legolcsóbb, könyv, a legelvezetesebb olvasmány Milkó Izidor Baedeker hat új, irodalmi értékű könyve. A könyvek címei a következők:

- 1., Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2., A miniszter barátja (Mosolygó történetek)
- 3., Spekulané és társai (Egy kötet vidámság)
- 4., Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5., Irók és könyvek (elbeszélések és tárcák)
- 6., Baedeker irásából (Novellisztikus dolgok)

A hat kötet ára 320 dinár.

Egy-egy kötet ára 60 dinár.

A pénz előzetes beküldése ellenében portómentesen küldi a BACSMEGYEI NAPLO kiadóhivatala

756

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart, mélyen lezárt árak mellett, a gyár átalakítása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legolcsóbb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

774

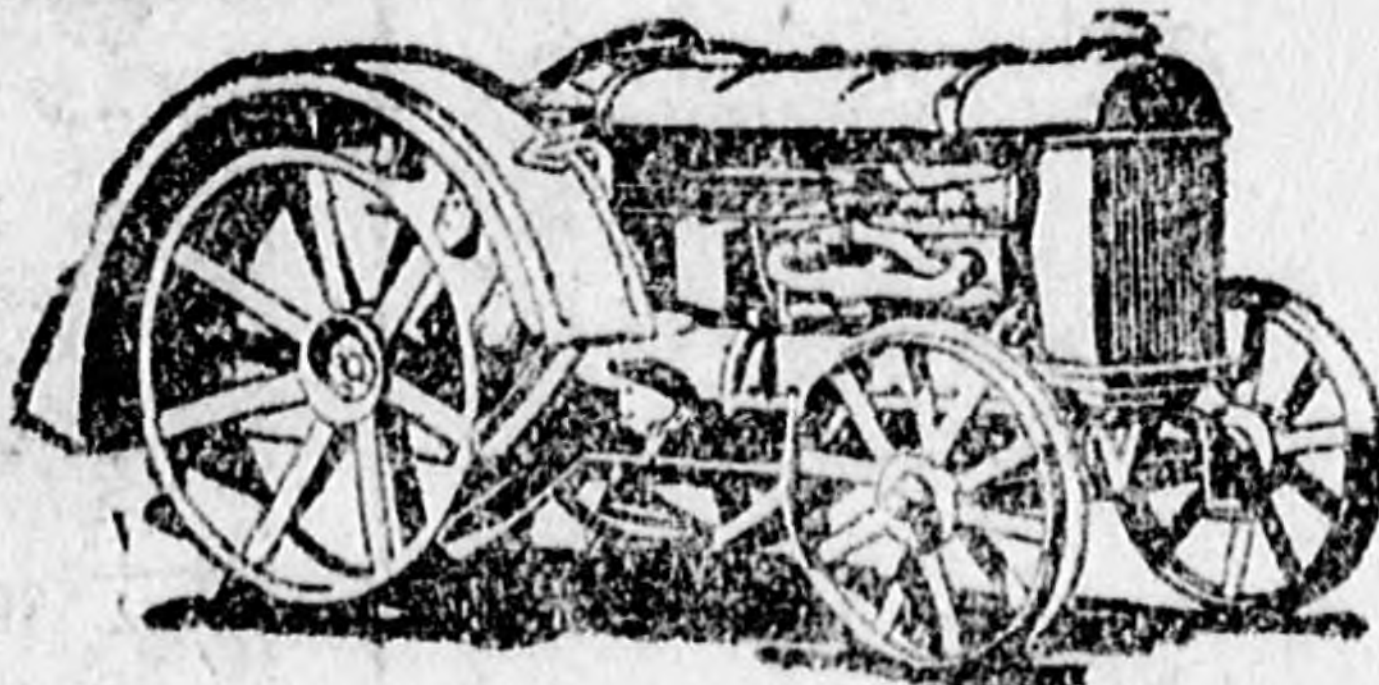
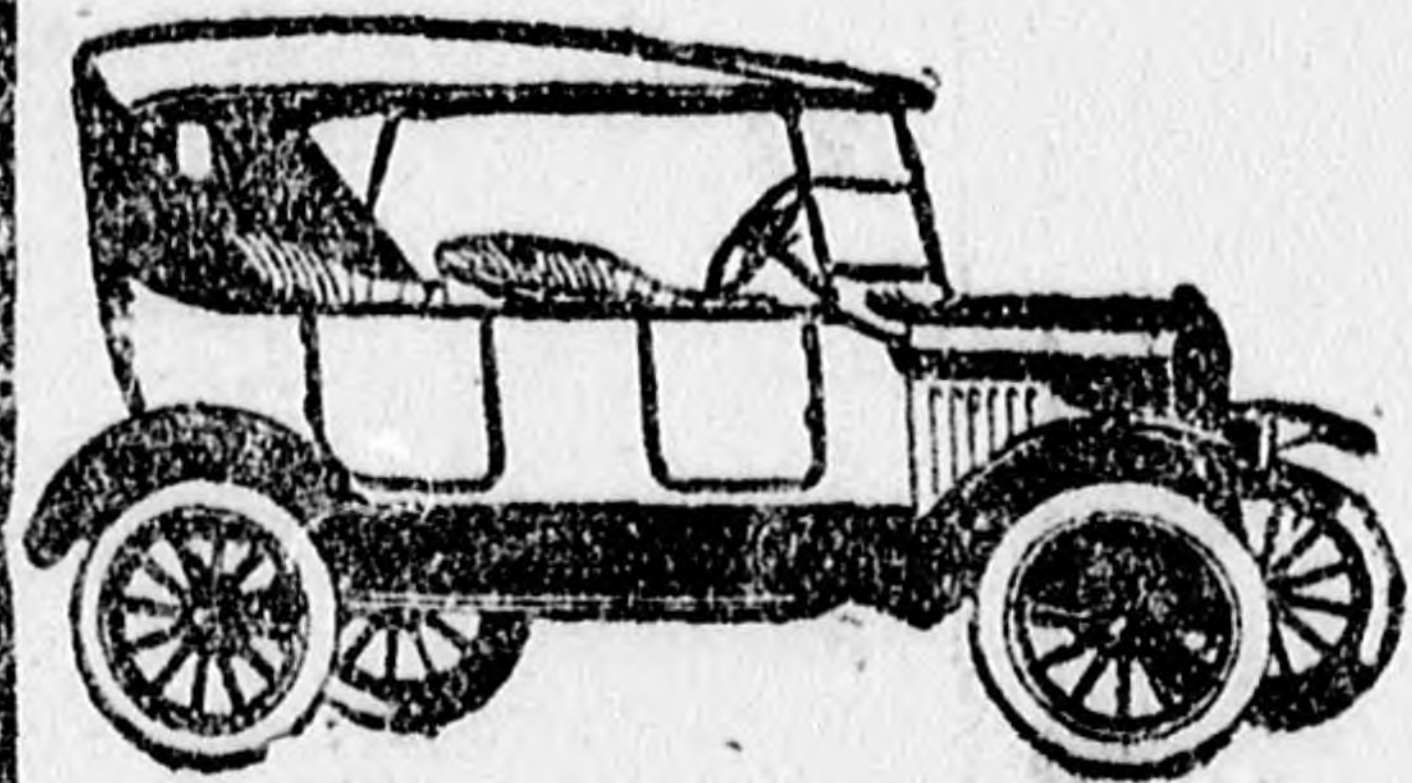
FORDSON TRAKTOROK

FORDAUTÓK

Raktárról azonnali szállításra kaphatók: 9207

FÖLDVÁRI BÉLA, STARI BECEJ. TELEFON: 33

Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselő. Ford autók és Fordson traktorok a kátrószemek legnagyobb raktára. MICHELIN GUMIK RAKTÁRA. — Olcsón eladó egy d.b. alig használt 35-40 HP autómotor, kapcsoló szekrényvel és teherautóhoz szükséges felszereléssel.

Gyárunk áthelyezése előtt a raktáron levő ebédlő-, háló-, nriszoba berendezéseket

minden elfogadható áron kiárusítjuk.

Saját érdekében győződjék meg butoraink elismert jó minőségéről valamint feltűnő olcsó árainkról

CZIGLER, KAICS és TÁRSA BUTORGYÁRA SUBOTICÁN

a Barátok temploma mellett

316

Ipari szaklapok

- „Lakatosok lapja“
- „Gépész“
- „Asztalosok lapja“
- „Cipész szaklap“
- „Szabóipar“
- „Bőripar“
- „Autó“

„Autó és Motorujság“ című újságok megrendelhető

„KURIR“

hírlap-állalatnál SUBOTICÁN

Motortárgyszámot nem küldünk

Hazában és aprított **TÜZIFA**

Cháboz szállítva minden mennyiségben kapható

Vujkovic J. és Tsa cégne Subotica

6866 Telefon 669.

Raktáron: keramittéglák és lapok, fajence-lapok és mindennemű gipszérú

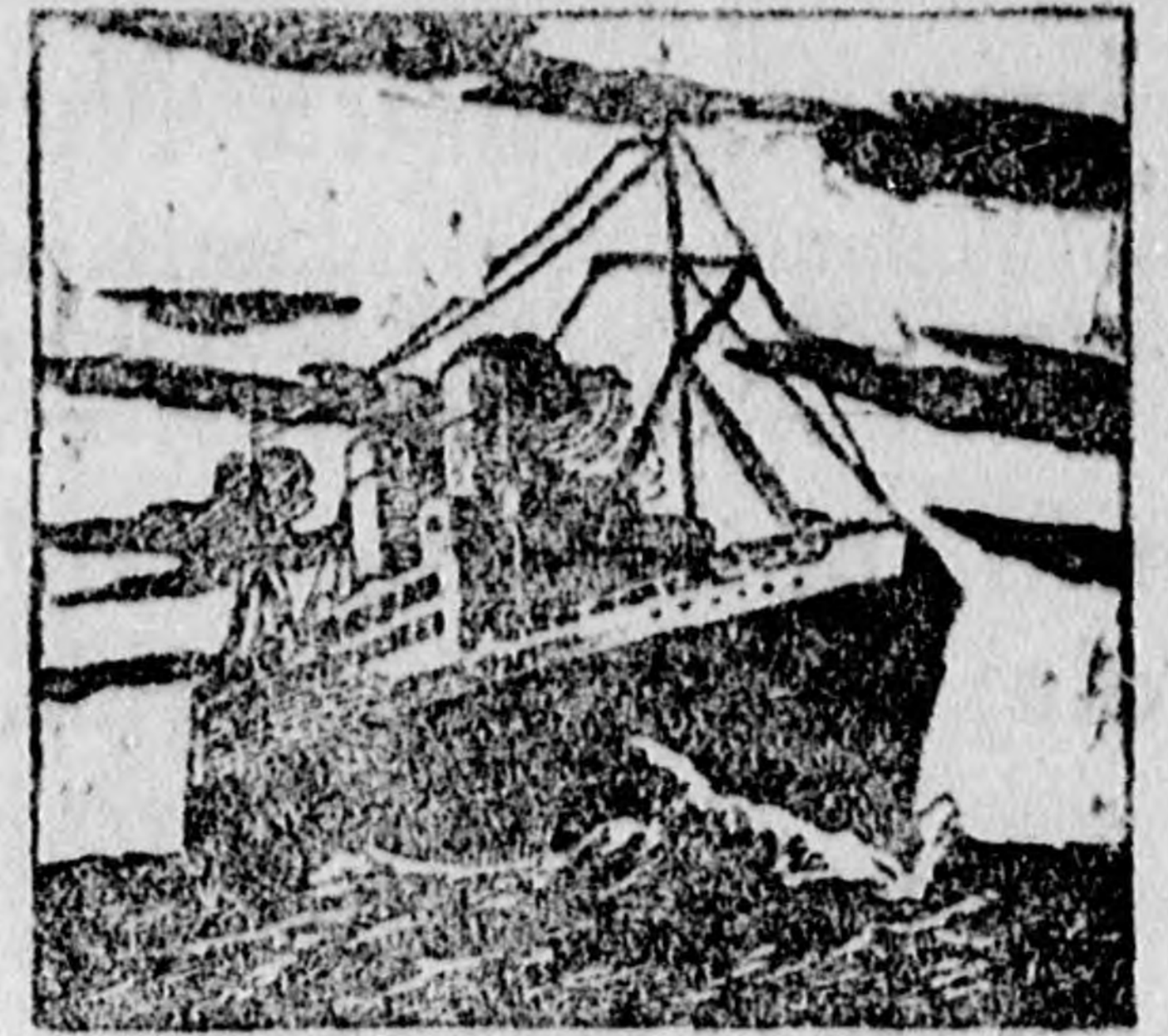
Uj! Betongipsz padlóburkolat! ÁRPÁDFY JENŐ PAJE DOBANOVACSKOB

Világhírű olasz S. I. T. I. gépek és
RÁDIOALKATRÉSZEK
állandó raktára. Szakszerű felsze-
relés, antennaépítés képzett és
elsősorú munkaeörökkel.

Pallas Rádióvállalat
a S. I. T. I. gyár jugoszláviai képviselője
Subotica, Kujundžičeva ulica 4.sz.

Čokai uradalom
szőlőtelepére
Vincellért
keres
GRÜNFELD ERNŐ
intéző
ČOKA, BANÁT

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ból Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályú fülkék 2 és 4 ágygal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alkőpviseletek: Beograd: Karagjergjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerok:
Kralja Aleksandra 4. Sürgőnycim: „Royalmailpac“
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska
Prometna Banka Sarajevo és Grúzban. Sürgőny-
cim: „Prometna Banka“ 3145

„ATOM“
Subotica

Samottanyag,
öntőhomok és
használt deszka
kapható.

9204

Gyarmatárú ügynökség
részére elsősorú, jól
bevezetett

utazó

kerestetik.
Ajánlatok „Elsősorú“
jelige alatt
„Reklam“ hirdetőiroda
Novisad, címre küldendő

Eine sechsgangige,
modern eingerichtete
Sauggasmotor-Mühle
in Stara-Palanka unter
günstigen Bedingun-
gen zu verkaufen.
Näheres beim Eigen-
tümer **SCHON & CO.**
St.-Palanka. 817

Négy polgárit végzett

kisasszony
fogászati rendelőbe
felvétetik

Szerbül beszélő előny-
ben részesül

Dr. Auspitz, Sombor.

SENTÁN

HIRDETÉSEKET a
BACSMEGYEI NAPLO
RÉSZÉRE
Molnár Sz. Vince
VESZ FEL

Ház vendéglővel

Jugoszlávia egyik na-
gyobb városának leg-
forgalmasabb helyén
eladó
Felvilágosítással szolgál
„S. O. 100“ jelige alatt az
INTERREKLAM D. D.
OSIJEK, Kapucinska 8.

TRAFIKANT GÁBOR
ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA“
Első Jugoszlávial Vagyipar R. T. képviselőtőben
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav,
Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó,
Calcionalt Sulfat
6192

„SHELL-COMPANY“ képviselőtőben:
„SHELL“ gépelej
„SHELL“ hengerelej,
„SHELL“ padlóolej,
„SHELL“ nyersolej (motorelej)
„SHELL“ benzín
„SHELL“ petroleum.

Fémrudak
üres és teljes
csapágyöntvények
speciális
bronzöntvényekből
mindennemű
üzem
lokomobil
és mezőgazdasági
gépekhez
nyersen
és kidolgozva

MEMA
SUBOTICA

Fémöntőde
osztály

Öntvények
minden anyagból
mint vörösréz-
sárgarézformák
ólom
cink stb.
modellek és
rajzok után
Saját modell-
asztalos
és konstrukció
osztály

**Szállítások azonnal és
szakszerűen eszközöltetnek**

BUTOROK

hálóok, ebédők, leányiszobák,
teljes lakásberendezések
mélyen leszállított áron

Megrendelést pontosan készítek, saját vagy adott
rajz után. Minden stílusban, legmodernebb kivitelben.
Jótállással!

Éder Kálmán mű- és butor-
asztalos
MŰHELY és BUTORRAKTÁR:
Wilsonova ul. 40. (volt képezdével szemben)

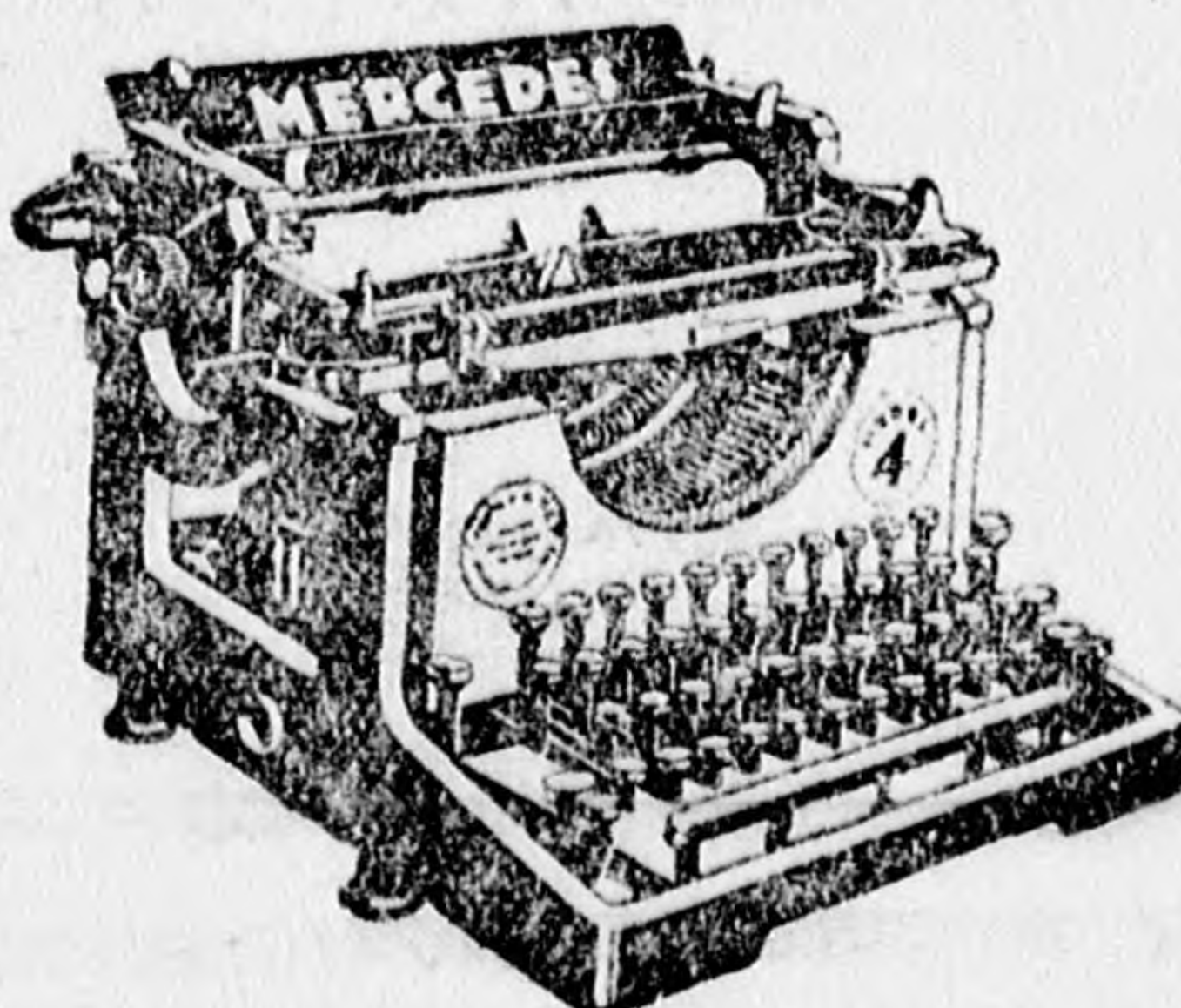

MÉRT RONTJA HITELET?

A kézzel vagy rossz írógépen írt levéllel időt pocsékol, bizalmatlanságot
kelt, hitelt ront! A kifogástalan külsejű, jó írógépen írt levéllel időt
takarít, bizalmat kelt, hitelt szerez!

VEGYEN „MERCEDES“ ÍRÓGÉPET!

A legmodernebb
szerszám s szaktu-
dás nélkül ezétszed-
hető és karbantart-
ható kicserélhető
betűzetű írógép

Megtakarítja
a mechanikusnak
fizetett karbantar-
tási díjat. Egy gép-
pel latin és cirill
betűvel írhat

Részletre is kaphatja! Ha vevőnk, minden irodafelszerelési és papírárut stb
jelentékeny engedménnyel kap! Kérjen azonnal ajánlatot és prospektust
S. H. S. vezérképviselőt WILHEIM S. és FIA SUBOTICA

A legelegánsabb férfi ruhák Ungár Ferencnél Subotica Cyril Metod-trg 5. alatt készülnek

ARFÖM KÖLNIVIZ KOZMETIKAI CIKKEK KAIČNÁL LEGOLCSÓBBAN Subotica, Rudičeva ul.

Jugoslavenska Nafta D. D. Zagreb

szállalata a „Mineralö raffinerie A. G. Fiume“ a Petroleum-
 raffinier „PHOTOGEN“ Brassó és a Spolka Akcija „NAFTA“
 Lemberg összes ásványolajtermékei, mint

benzin, petroleum, gázolaj, gépolaj, cilind-
 olaj és vulkánolajok, paraffin, asfalt,
 -tovoltaszir stb.

legolcsóbban beszerezhető

LEUDUSCHKA & HERMANN

vezérképviseletnél SUBOTICA Telefonszám 7-69.

szállunk minden mennyiségben üres használt olajos keményfa horókat.

ZENTI és VIRÁG SUBOTICA

ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

ESZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üz-
 letberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen
 küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

PAPLANOKAT

pehelyből, gyapjuból és val-
 tából újat és régít a leg-
 szobben kikészíték háznál
 is. Raktáron tartok minden
 színben jó és olcsó

PAPLANOKAT
 CSÁNYI KÁROLYNÉ
 edényiac, gőzfürdő oldalán
 Nemei trafikban.

Keresünk megvételre

200 méter 60 cm. távolságu 5—6 kg.
 súlyu

SINPÁROKAT

Mirko Steiner i Sinovi Novisad
 Veliki-Liman, a Kamenicai-utcai vasuti
 s rompóna. Telefon 360 szám. 768

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Táviratcím: Mühlenban

Elő és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és
 malomberendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítéseket és
 rekonstrukciókat a legjobban bevált rendszerünk alapján.

**Szabadonlengő forgatyu nélküli siksziták, melyek alkalmasak
 kisebb malmok részére is.**

Allandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor“ malomkövek,
 konkolyozó hengerek (trieurök)

Mindenféle szellem-szilaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselet Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Subotica ul. 9.

Ganz-hengerszék egyedüli bizományi lakata a Bánátban
 Kívánatra árjegyzékkel, referenciákkal és mérnöki felkéréssel szolgálunk.

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA

Keradžičeva ulica 26 sz. (Saját ház). Interurban telefon 341. — Pašičeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomó
 és vésnöki műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litografia, Cinkografia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

C. — Van szerencsem tudomására hozni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővíttem. — Ezen legmodernebbül berendezett
 műintézet teljesítőképessége a modern kor oly magas nívóján áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint
 idig — külföldről való behozatalát. — Egyben van szerencsém t. e. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnevnek örvendő litographia
 könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzomem
 összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő islezes kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Cégetem a n. e. közönségnek
 a következő munkák szállítására ajánlom:

**Dombornyomda és
 vésnöki műintézet**

Cimkék, névjegyek, levél-
 papirok, védjegyek, lera-
 yasztó cimkék, pecsétnyo-
 mók, domborsajtók hiva-
 talok és bankok részére.
 Minden vésnöki munka.

Lithographia

Egy- és többszínű cimkék,
 védjegyek, levélpapirok,
 részvények, betétkönyvec-
 kék, chequok, plakátok,
 céglapok és minden mo-
 dern reklám.

**Üzleti könyvgyár
 és vonalzóintézet**

Mindennemű üzletikönyvek
 bankok, biztosítótársasá-
 gok, nagyvállalatok stb.
 részére a legjobb bekötés-
 ben. Mindennemű raszterek
 készítése a legjobb papirból

Könyvnyomda

a legjobb és legmodernebb
 nyomtatványok

Géppel préselt dobozgyár

Szögletes és gömbölyü dobozo-
 kat gyógyszerárak, drogériák,
 parfümériák stb. részére minde-
 nagyságban a legegyszerűbbtől
 a legfinomabb kivitelig

Könyvkötészet

Mindennemű könyvköté-
 szeti munkák készítése
Cinkografia
 mindenféle kliséket

gyógyszerészdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, de ezek
 dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkaerők el-
 voltak előállíthatók. Érthető tehát a dobozgyára nak az a töre vése, hogy
 gyekeztek a kézierőt géperővel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak
 tellő eredménnyel, a géperővel előállított dobozok csak külsőleg hasonli-
 ottak a kézierővel előállított dobozo ra, de tartósság tekintetében meg se
 közelítették azokat. A gépmunka tehát sokáig nem jelentett semmine-
 valadást, hanem csak kísérletezéseket. Németországban és a többi ipari-
 cultur államokban ujabban szabadalmat nyert egy újrendszerű gép, amely
 az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra fektette és a kézi munkát
 majdnem teljesen kizárja a dobozgyártásnál. Az új előállítási módszer sze-
 lűt az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

kézzel gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől.
 Az új módszer szerint a fenék- vagy fedőlap nincs az oldalrészhez ragasztva,
 hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patent arima nemcsak külső-
 sőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlíthatatlanul jobb is.
 Ennek tudható be, hogy az ily módon előállított dobozok a legrovidebb idő
 alatt minden kulturállamban határtalan elterjedést nyertek és minden gyógy-
 szertár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak külső-
 lőleg szebbek, mint az eddigi előállítottak, hanem annál sokkal tartósab ak
 is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyártat
 nagy áldozatok árán beszereztem, különösképen azért, hogy ezúton a gyógy-
 szertárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

9226

Teljes tisztelettel **FISCHER ERNŐ**

Új és használt ZSÁKOK, PONYVÁK továbbá ZSINEGEK legolcsóbban kaphatók

CHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Táviratcím: Hessian Telefon: 531 — 923